

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO
SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

CRUX

7 ■ 1999

Postmodernin jumalattoman
vanhurskauttaminen

Sivut 34-35

CRUX

7 ■ 1999

VASTAAVA TOIMITTAJA

Jukka Huttunen
(09) 150 2466. *Sähköposti:*
jukka.huttunen@pappisliitto.inet.fi

TOIMITUSKUNTA

Jukka Huttunen, past. (pj.)
Olli Aalto, kirkkoherra
Leena Huovinen, korkeakoulupastori
Hillevi Hiironniemi, diakonissa
Sirpa Lampinen, kanttori
Reijo Liimatainen, seurakuntapastori
Kati Turtainen, diakoni
Risto Valtasaari, kanttori
Seppo Wuolio, seurakuntapastori

TOIMITUS

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6, 00520
Helsinki, (09) 150 2453
Fax (09) 148 5875
Sähköposti:
tuula.anttonen@pappisliitto.inet.fi
Postisirtotili
800016-67632

ULKOASU

Timo Saarinen
Sähköposti:
timo.saarinen@pelagus.fi

OSOITTEENMUUTOKSET

Diakoniatyöntekijöiden liitto:
Seija Ruotsalainen
(09) 150 2487
Pappisliitto: Heli Meinola
(09) 150 2653. *Sähköposti:*
heli.meinola@pappisliitto.inet.fi
Kanttori-urkuriliitto:
Hely Munck (09) 150 2446
Sähköposti: kanttori-urkuriliitto
@kolumbus.fi

ILMOITUSHINNAT

Sivu	2/1	9 900 mk
	1/1	5 500 mk
	1/2	2 900 mk
	1/4	1 600 mk
	1/8	900 mk

ISSN 0783-0122

PAINOPAikka

Auranen oy, Forssa

Kansa uskoo

Joskus tuntuu vain siltä, että kansa uskoo tänään niin helposti kaiken maailman huuhaaseen. Yhtä kaikki, postmodernin ihmisen oma tarina ja oma usko. Sen tosiasian edessä olemme yhä useammin niin kaupungeissa kuin aika pian myös maaseudulla. Kirkon ja sen työntekijöiden ei kai auta vain taivastella huuhaata; riittäneekö vastukseksi yhä kovempaa huudettu luterilaisesti tullut oikea oppikaan. Tarvitaan aikamoista työkentelyä uususkontojen ja kansan arkisen uskonnollisuuden ymmärtämiseksi. Syventymistä kristinuskon perusteisiin tarvitaan samalla. Ja sen miettimistä, miten sen sanoisin tänään uudella tavalla.

Tähän tehtävään tarjoavat välineitä tässä numerossa mm. Harri Heino, Laura-Maria Raitis ja Jaana Lähteensuo. Olisi hyvä, jos lukijat jakaisivat niitä uskomuksia, joihin he törmäivät oman seurakuntansa kaduilla ja raiteilla. Kommenttipalsta on kaikille avoin, Pappisliiton kotisivujen keskustelupalsta antaa tilaa pappien keskustelulle.

Paljon muutakin tärkeää lehdestä löytyy. Jokainen papin virkaa hoitava, kirkkoherra erityisesti, lukekoon Eero Huovisen puheenvuoron kirkon ja teologian opiskelijoiden kohtaamisesta. Ja Setälän Osmon verokirjoituksesta on

hyötyä vuoden vaihteen tienoilla tai sitten keväämmällä.

Sitä ennen Joulu ja sen odotus. Voimia ja iloa!

Jukka Huttunen

Hyvästä henkilöstöpolitiikasta — jälleen kerran

Mediayhteiskunnassa jokaisen yhteisön ulkoinen kuva on tärkeä ja sen säilymisestä myönteisenä on pidettävä tarkka huoli. Joskus takavuosina tehtyjen tutkimusten mukaan kirkkomme kuva kansalaisten silmissä oli etäinen ja byrokraattinen. Viime aikoina tilanne lienee kehittynyt hyvään suuntaan. Nykyään luterilaisen kirkon imagoon mediajulkisuudessa ja muutenkin yhteiskunnassa voidaan olla varsin tyytyväisiä.

Tärkeintä tietenkin pitkän päälle on se, että yhteisön ulkoinen julkikuva on mahdollisimman samanlainen kuin tuo yhteisö todellisuudessa on. Jos kirkon tilannetta tarkastelee tästä näkökulmasta, ei ole aihetta tyytymättömyyteen. Kirkon työntekijän, siis ammattimaisen sisäpiiriläisen, kannalta kirkko ei ole muuttunut miksikään. Vaikka myönteinen julkisuuskuva ja lamavuosista selviäminen johtuvat nimenomaan kirkon toiminnallisesta onnistumisesta, kirkkoyhteisö on sisältä katsoen edelleen varsin hallintovaltainen, byrokraattinen, etäinen ja työntekijöiden kannalta monella tapaa ongelmallinen työnantaja.

Matkakustannusten korvaukset on sopimusjärjestelmän ja myös tässä käsitellyn sisäisen imagon koetinkivi ja ikuisiksi muodostuva riippakivi. Kun työtuomioistuin taannoin teki yksittäistapauksessa lopulliseksi jäävän ratkaisunsa ja asiasta tiedotettiin kentälle, syntyi seurakunnissa ja yhtymissä valtava hässäkkä. Miltei kaikkialla piti korjattaman työntekijäin laatimia paikallisia matkustussääntöjä, kun siten arveltiin syntyvän kustannussäästöjä. Niitä voi jonkun verran syntyä, mutta syntyi myös paljon pahaa mieltä, kun muutokset koettiin epäoikeudenmukaisina. Työ, joka edellyttää liikkumista erilaisiin vuorokauden aikoihin ja oma-aloitteista kontaktien etsimistä, ei tule oikein kohdeksi säännöksiin, joita hallintovirastoissa ja palkka-asiamiesten toimistoissa sommitellaan hallinnon ja taloudenpidon yksipuolisesta näkökulmasta.

Pahimmillaan tästä sinänsä pienestä yksityiskohdasta tulee kysymys, joka koettelee työyhteisöjen henkeä ja vähentää työmotivaatiota niillä toiminnan alueilla, missä sitä eniten tarvitaan. Kysymyksellä on merkitystä myös sopimusjärjestelmän kehittämisen kannalta. Suuri juna asiassa kulkee siihen suuntaan, että paikallista toimivaltaa lisätään ja järjestelmän liiallista keskittyneisyyttä puretaan. Joskus tulee mieleen ajatus heittää kapuloita tällaisen kehityssuunnan rattaisiin, kun paikallistalossa osataan vain kontrolloida, karsia, supistaa ja tasapäistää.

Laskentatoimen uudistus on tuonut mukanaan myös monenlaista toimintaan heijastuvaa uudistusta. Yksi kukkanen tällä saralla ovat seurakuntatyön ns. tunnusluvut, joissa myös ovat asialla ennen muuta paikalliset voimat. On hyvä, että taloutta ja toimintaa suunnitellaan yhdessä ja on todella paikallaan arvioida myös toimintaan liittyviä asioita. Mutta jos se tehdään vain määrällisellä kappalemittalla ja taulukoilla, ei ole saavutettu mitään. Päinvastoin syntyy työntekijöissä se kuva, että mahdollisimman vähillä resursseilla saavutettu suuri määrä onkin oikeaa ja tehokasta kirkon toimintaa. Joukkokasteisiin ja -hautauksiin on tarkoitus palata?

Monissa seurakunnissa rakennellaan uusia järjestelmiä puhelinkorvauksista. Kaikkialla seurakunnat käyttävät myös ns. pätkätoita hyväkseen samoin kuin muut työnantajat. Erityiset henkilöstölinjapäätökset ovat tulossa ohjelmaan. Näitä kysymyksiä riittää ja ne ovat kaikki oman messunsa arvoisia.

Olisiko uudella vuosituhanella, jo sen alkupuolella, kokoonnuttava yhteen ja mietittävä, mitä se paljon puhuttu hyvä henkilöstöpolitiikka käytännön pikkuasioissa voisi olla ja mitä itse kukin voisi tehdä, kun puutteellisuutta on meissä kaikissa? Tämä on kysymys ja aloite, mutta omalta puoleltamme myös sitoumus.

Leena Vanne DTL:n puheenjohtajaksi

Diakoniatyöntekijöiden Liiton valtuuskunta valitsi kokouksessaan 26.11.1999

liiton puheenjohtajat kaudelle 2000–2001. Puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Espoon Tapiolan seurakunnan diakonissa **Leena Vanne** ja varapuheenjohtajaksi Tampereen seurakuntayhtymän diakoniasihtööri, diakoni, YTM **Jukka-Pekka Fabrin**. Valtuuskunta kiittää vuodenvaihteessa tehtävänsä jättävää puheenjohtaja Sisko Rantalankilaa hyvistä yhteistyön vuosista 1994–1999.

Esitteitä diakoniasta

Liittoomme on tullut tiedusteluja diakoniaan liittyvästä materiaalista. Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyön keskus on julkaissut uuden esitesarjan diakoniasta. Esitteiden aiheina ovat Diakoniakoulutus, Kirkon eläkeläis- ja vanhustyö, Kirkon vammaistyö, Kirkko ja kehitysvammaiset, Kirkko ja kuurot, Kirkon kriminaalityö, Kirkon työ työttömien parissa ja Kirkko mukana taloudellisessa avustamisessa Suomessa. Esitteitä voi tilata KDYK:sta puh. (09) 18021 (vaihte).

Opintorahasto tiedottaa

Diakoniatyöntekijöiden Liiton opintorahasto myöntää jäsenilleen apurahoja **diakoniaan liittyviin tutkimuksiin** ja **opintomatkoihin**. Apurahaa anotaan liiton hallitukselle osoitettavalla vapaamuotoisella anomuksella. Hakuaika päättyy kunakin vuonna maaliskuun ja syyskuun viimeisenä päivänä. Apuraha myönnetään vähintään vuoden varsinaisena jäsenenä olleelle, samalle henkilölle apuraha voidaan myöntää kerran viidessä vuodessa.

Opiskelijat voivat hakea apurahoja **diakoniaan liittyviin tutkimuksiin**. Apurahaa voivat hakea myös muut kuin liiton opiskelijajäsenet ja diakonia-alan opiskelijat.

Liiton puheenjohtajaksi Juha Kauppinen

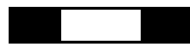
Pappisliiton valtuusto koolla Espoossa 27.–28.10.1999

Valtuusto valitsi yksimielisesti puheenjohtajaksi vuosiksi 2000–2002 kirkkoherra Juha Kauppinen Tampereelta. Puheenjohtaja valittiin ensimmäisen kerran uusien sääntöjen mukaan kolmivuotiskaudeksi.

Hallituksen jäseniksi valittiin erovuoroisten tilalle Raulo Heikola (Turun arkkihiippakunta, uudelleen), Risto Kormilainen (Kuopion hiippakunta), Esa-Matti Peura (Mikkelin hiippakunta), Markku Tynkkyinen (Tampereen hiippakunta) ja Anneli Vuento (Helsingin hiippakunta). Muut hallituksen jäsenet ovat: Henry Byskata (Borgå stift), Tarja Kurronen (Oulun hiippakunta) ja Arvi Tuomi (Lapuan hiippakunta). Hallituksen työskentelyyn osallistuva opiskelijaedustaja valitaan hallituksen järjestäytymiskokouksessa.

Jäsenmaksut ja opintoavustukset vahvistettiin

Kokous hyväksyi liiton tavoitteet, toiminnan painopisteet ja

päällinjat vuodelle 2000.

Vuoden 2000 matka-apurahaksi päätettiin opinto- ja avustusrahojen talousarvion hyväksymisen yhteydessä 1.600 mk. Apuraha voidaan myöntää liiton jäsenelle, jos edellisestä apurahasta on kulunut seitsemän vuotta.

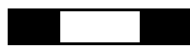
Vuoden 2000 jäsenmaksuiksi vahvistettiin:

- aktiivi-, maisteri- ja kandidaattijäsenet 1,0 % varsinaisesta palkasta
- ulkomailla työskentelevät 400 mk
- työelämän ulkopuolella olevat 400 mk
- kaksoisjäsenet 250 mk
- eläkeläisjäsenet 240 mk
- opiskelijat 0 mk

Valtuusto kävi myös keskustelun ajankohtaisesta uskonnonvapauslainsäädännön uudistamishankkeesta. Asiasta kokouksessa alusti professori Juha Seppo.

Ruotsin opintomatalle tilaa

Eksoottinen naapurimme Ruotsi ja sen kirkko haluaa tulla esitellyksi Pappisliiton opintomatalla, joka toteutetaan 24.–27.4.2000. Menemme laivalla ja viivymme yhden yön Ruotsin maaperällä. Tutustumme erityisesti Ruotsin kirkon työntekijöiden koulutukseen ja ajankohtaiseen kirkon ja valtion suhteita muuttaneeseen prosessiin. Papiston asemassa-

kin tapahtuu. Joten kannattaisi osallistua.

Pappisliitto myöntää jäsenilleen opintoavustusta ensi vuonna 1.600 markkaa. Stipendin saaminen edellyttää, että aikaisemmasta stipendistä on kulunut seitsemän vuotta. Stipendi myönnetään myös opiskelijajäsenille liiton omille opintomatkoille.

Ilmoittaudu Heli Meinolalle, heli.meinola@pappisliitto.inet.fi tai (09) 150 2653.

Kehitysvammaisten puolestapuhuja Björn Nalle Öhman vuoden papiksi

Pappisliiton hallitus on valinnut vuoden papiksi Porvoon hiippakunnan kehitysvammaistyön papin Björn Nalle Öhmanin.

Nalle Öhmanin valinta vuoden papiksi nostaa esille papin, joka ei toimi perinteisessä seurakuntatyössä. Nalle Öhmanin seurakuntalaiset ovat kehitysvammaisia ja heidän omaisiaan. Kehitysvammaisten pappina Nalle Öhmanin tehtävänä on yhteistyössä eri toimijoiden kanssa kehittää seurakunnan työmuotoja ja luoda edellytyksiä kehitysvammaisten täydelle osallistumiselle.

Nalle Öhmanin mielestä on erityisen kiinnostavaa olla mukana kehittämässä vaikeasti ja syvästi kehitysvammaisten rippikoulua. Myös jumalanpalvelusten kehittäminen mahdollisimman avoimeksi myös kehitysvammaisille, tarjoaa haastetta vuoden papille. Työ on paljolti seurakuntien työntekijöiden kouluttamista ja hoito-

henkilökunnan tukemista mm. työnohjauksen ja kriisikoulutuksen kautta.

Pappisliiton hallitus perustelee vuoden papin valintaa seuraavasti:
"Björn Öhman on kehitysvammaisten parissa toimiessaan nostanut ansiokkaalla tavalla yhteiskuntamme heikompien asioita esille. Hän on osoittanut, että kehitysvammaisilla on paikka kir-

kossa ja yhteiskunnassa. Lisäksi hän on työllään ja persoonallaan muodostunut innoituksen lähteeksi työtovereilleen kirkossa".

Vuoden papin valinnan julkistamisen yhteydessä käyttämässään puheenvuorossa Nalle Öhman totesi mm. kuinka kehitysvammaiset kantaessaan omaa elämänsä, vaikeaaakin, antavat seurakunnalle mallin hengellisyydestä. "Kukaan ei ole oman elämänsä herra, kaikki ovat vastaanotta-

via. Elämä on lahja."

Nalle Öhman on toiminut Iniön seurakunnassa vuosina 1981–1990, viimeiset vuodet seurakunnan vakinaisena kirkkoherrana. Vuodesta 1990 lähtien Öhman on toiminut nykyisessä virassaan Porvoon hiippakunnan kehitysvammaistyön pastorina. Teologian maisterin tutkinnon Öhman suoritti vuonna 1981 Åbo Akademiassa. Lisäksi hän on suorittanut sairaalasielunhoidon erikoistumis-koulutuksen vuonna 1993.

Nalle Öhman on syntynyt Porvoossa 1954. Perheeseen kuuluvat vaimo ja kolme lasta. Vuoden pappi harrastaa purjehdusta, kalastelua ja metsästystä. Lisäksi kuorotoiminta ja musiikki yleensä on hänelle tärkeää. Öhman on säveltänyt "Bilder brister vita" ristisaattomusikaalin, joka on esitetty radiokuunnelmana 1988 ja televisioesityksenä 1994.

Crux yhtyy onnittelijoihin ja toivoo voivansa esitellä Nallen työtä kevään numeroissa tarkemmin.

Perusalojen akateemisten Työttömyyskassa tiedottaa

Perusalojen akateemisten Työttömyyskassassa ei ole ollut rekisteröityjä väärinkäytöstapauksia. Työttömyyskassa toivoo kuitenkin, että asiakkaat täyttävät päivärahahakemukset huolellisesti. Työtulot, palkkiot, yritystulot yms. tulee ilmoittaa kas-salle hakemuksen yhteydessä,

jolloin työ on tehty ja samalla toimittaa selvitys saadusta tai myöhemmin maksettavasta palkasta. Myös koulutustukien ja vuorottelukorvausten osalta pyydämme kaikki muutositkukset ajoissa päivärahan maksajalle. Näin vältymme etuuskien takaisinperinnöiltä.

Kutsu kanttorien 30-vuotiskurssijuhlaan

Syksyllä 1970 Sibelius-Akatemian Helsingin ja Kuopion kirkkomusiikkiosastoilla opintonsa aloittaneet! Kutsumme teidät (avec) Raumalla 31.5.–1.6.2000 pidettävään 30-vuotiskurssijuhlaan.

Monipuoliseen ohjelmaan sisältyy mm. tutustuminen Rauman seurakunnan ainutlaatuisen vanhaan luostarikirkkoon, jonka Strömbeck-urut lienevät fasadiltaan Suomen kauneimmat. Seurakunnan siunauskappelista löytyy uusi mielenkiintoinen täysromanttinen soitin. Vanhan Rauman idylli ja kaupungin merellinen ympäristö luovat juhlat puitteet Riemuvuoden kurssitapaamisellemme.

Helatorstaina osallistumme Pyhän Ristin kirkon jumalanpalvelukseen ja iltapäivällä pidämme siellä konsertin. Aikaa on luonnollisesti varattuna myös yhdessäoloon, illanviettoon ja saunomiseen meressä uimiseen. Järjestämme teille edullisen täysihoitomajoituksen seurakunnan monitoimitalossa Meririvistissä.

Ilmoittautumiset 31.12.1999 mennessä osoitteella: Jukka Ritakorpi, Ainonkatu 26, 26200 Rauma, puh. (02) 8211 435, fax (02) 8229 658 tai sähköpostitse: jukka.ritakorpi@evl.fi.

Muista ilmoittaa omat yhteystietosi, jotta voimme myöhemmin lähettää Sinulle tarkemman ohjelman.

JubileMUS 2000 kokoaa kirkkomusiikin ystäviä yli kaikkien odotusten

Helsingissä 14.–17.9.2000 järjestettävä JubileMUS 2000 — Pohjoismainen kirkkomusiikkisymposium tarjoaa konserteja, kuorotapaamisia, seminaareja ja jumalanpalveluksia. Suurin ponnistuksemme on yhteispuhjoismainen juhlamessu Tuomiokirkossa, jossa kuullaan kuoroja ja uutta kirkkomusiikkia kaikista Pohjoismaista. Juhlajumalanpalveluksessa saarnaa Helsingin hiippakunnan piispa Eero Huovinen. Innolla myös valmistamme Finlandia-talossa pidettävää kaikkii symposiumin osanottajat kokoavaa kuorofoorumia.

Ennakoilmoittautuneita kirjattiin määrärajan päättyessä 1.10.1999 runsaat 600 henkeä, mikä ylittää roimasti järjestelytoimikunnan odotukset. Baltian kirkkomusiikki on kiinnostanut niin monia, että joudumme varaamaan toisen laivan Tallinnaan! Symposiumiin on jo nyt ilmoittautunut kolmannes kaikista Suomen kanttoreista. Eikä vielä kukaan ole liian myöhäistä ilmoittautua.

Toivoisimme kanttorien lisäksi seurakuntien muidenkin työntekijöiden aktivoituvan; Norjasta, Ruotsista ja Tanskasta — kustakin maasta erikseen — on tulossa enemmän pappeja kuin jär-

jestäjämäasta Suomesta. Tuntuinkin siltä, että Suomen seurakuntien kirkkoherroille lähetytty JubileMUS-esite olisi hukkunut muun runsaan postin sekaan. JubileMUS 2000 on mukana kirkon ensi vuoden koulutuskalenterissa, joten tapahtumaan osallistujia voi anoa siihen rahaa omasta seurakunnastaan.

Ilmoittaudu siis Sinäkin! Suosituimpiin tapahtumiin kuten Tallinnan-risteilylle on enää muutamia paikkoja nopeimmille ilmoittautujille. Tammikuussa 2000 ilmestyy uusi esite, joka lähetetään laskun mukana ennakoilmoittautuneille ja kaikille niille liiton jäsenille, jotka vielä miettivät mukaan tuloaan. Osallistumismaksu tulee suorittaa huhtikuun loppuun mennessä. Ilmoittautumismaksu on tällä hetkellä 850 markkaa.

Mikäli et vielä ole ilmoittautunut ja haluat mukaan, lähetä nimesi ja yhteystietosi (osoite, puhelin ja seurakunnan nimi) osoitteella: JubileMUS /Blue & White Conferences Oy, PL 81, 00371 Helsinki tai fax 09-5607 5020.

*Sixten Enlund,
järjestelytoimikunnan
puheenjohtaja*

He saavat levätä

Malmin seurakunnan eläkkeellä ollut virallinen apulainen **Olli Varsamäki** s. 10.3.1932, k. 27.6.1999.

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan eläkkeellä ollut tuomiorovasti **Olavi Laitinen** s. 31.5.1910, k. 14.10.1999.

Vetelin seurakunnan kirkkoherra, rovasti **Risto Seppälä** s. 23.3.1950, k. 18.10.1999.

Uudenmaan sairaalasielunhoitotyön seurakuntainliiton sairaalapastori **Liisa Pekkola** s. 9.7.1959, k. 21.11.1999.

Oulun piirin eläkkeellä ollut kuurojen pappi, rovasti **Heikki Hyvärinen** s. 3.11.1909, k. 28.10.1999.

Voittoja ja tappioita

Kirjoitan tätä palstaa hieman haikein, mutta myös helpottunein mielin. Puheenjohtajakauteni alkaa olla loppusuoralla. Valtuuskunnan kokouksessa 26.11. liitolle valitaan uusi puheenjohtaja, jonka toimikausi alkaa vuosituhannen alussa. Kuusi vuotta on pitkä aika, mutta nopeasti se on mennyt: eihän siitä kauan ole, kun tuskailin ensimmäisen palstani parissa! Paljon asioita on mahtunut näihin vuosiin. Olen kokenut olleeni sillä tavalla etuoikeutetussa asemassa, että olen saanut paneutua asioihin, joihin muuten ei kyllä tulisi annettua juuri puolta ajatustakaan. Näin luottamustoimisena ja oman työn ohella töitä on joskus saanut tehdä enempänsä kanssa, mutta kun motivaatiota ja mielenkiintoa on riittänyt, ei se ole tuntunut raskaalta ja kuten joskus olen leikkillisesti sanonut: aina on päässyt itseään parempaan seuraan. Oman esimieheni ymmärtäväinen suhtautuminen diakoniatyöntekijään, josta aika ajoin näkyy vain kantapäät, on kyllä ollut suuri merkityksellinen asia puheenjohtajuuden hoitamisessa.

Suurimpana tappionani, suorastaan epäonnistumisena, koen ammattikuntamme palkkakehityksen ja siitä on onneksi alkanut tulla runsaasti palautetta kentältä, myös työnantajalle. Kaksivuotiset TUPOt ovat kokolailla sitoneet kätemme ja täytyy

myöntää, että meidän ammattikuntamme on joutunut mukaan laman korjaustalkoisiin monella tasolla.

Suurimpana voittona taas koen sen, että vihdoin ja viimein kovan väännön jälkeen saimme virkaehtosopimukseen tekstin, joka mahdollistaa vapaapäivien pitämisen suuremman liikkuvuuden. Ja vaikka raha ei näinä vuosina juuri ole liikkunut, ammatillinen edunvalvonta on koko ajan mennyt eteenpäin: liitto on ollut aktiivisesti mukana diakonaattiasiaissa, diakoniakoulutuksen seurannassa ja työn vaativuuden arviointityössä. Viimeksi mainitusta esimerkkinä on dosentti Kaisa Åstrandin tekemä tutkimus diakoniatyön vaativuudesta, joka myös työnantajan edustajille esiteltiin.

Parina viime vuonna olemme erityisesti halunneet panostaa alaosastotoiminnan kehittämiseen, opiskelijatyöhön ja tiedottamiseen. Tänä syksynä saimme liiton toimistoon uuden työntekijän, jonka erityisenä toimialana em. asiat ovat. Liiton toimintapuitteet ovat hyvät: jo 20 vuotta liittoamme luotsannut toiminnanjohtaja, uusi järjestösihteeri ja kohta 10 vuotta liittoa palvellut toimistos sihteeri kyllä pitävät liiton toiminnassa ja talouden tasapainossa. Vuonna 1995 hankituissa uusissa tiloissa on hyvä työskennellä. Kiitokset Riitalle, Seijalle ja Raijalle hyvästä työtoveruudesta kuin myös veljille ja sisarille saman käytävän varrella ja muualla Akavatalossa! Kiitokset myös teille hyvät jäsenet saamastani palautteesta ja tuesta kuluneina vuosina!

Tällä hetkellä eletään kiivainta neuvotteluaikaa. Uutta TUPOa ei tule, joten lähdössä ollaan liitto-kohtaisille neuvottelukierroksille. Sopimuksia allekirjoitettaneen vasta ensi vuosituhannen puolella. Tavoitteenamme on tällä kertaa saada tuntuvaa parannusta ammattikuntamme palkkaukseen. Jos aina arkkipiispaa myöten hehkutetaan sitä, kuinka lamavuosina hyvin tehty diakoniatyö on lisännyt kirkon uskottavuutta, ei luulisi olevan mahdotonta näinä hyvien tilinpäätösten aikoina saada meille ansioituneille diakoniatyöntekijöille myös sitä arvostusta, joka tuntuu palkkapussissa. Eiköhän sitä kirkon uskottavuutta mitata myös sillä, miten se kohtelee omia työntekijöitään. Nyt olisi kirkkoyönantajan aika lunastaa juhlapuheensa tai sillä on ensi vuosituhannella vastassaan pettyneiden ja vihaisten diakoniatyöntekijöiden joukko, joka on väsynyt ja kyllästynyt olemaan ahkera, kiltti, nöyrä ja ennen kaikkea köyhä. Liiton tärkeimpänä tehtävänä nyt ja vastaisuudessa näen jäsenkunnan aktivoimisen tiedostamaan yhteisen edunvalvonnan tärkeyden. Yhdessä ja yhteen hiileen puhalttaen me olemme voimakkaista — ja kun omat asiat ovat kunnossa, on huomattavasti helpompi keskittyä autettaviensa vaikeisiin asioihin.

Turvallisin mielin jätän tehtäväni seuraajalleni ja toivotan hänelle siunausta työhön!

Diakoniatyöntekijät tyytymättömiä palkkaansa

Diakoniatyöntekijöiden Liitto teki jäsenilleen kyselyn toimintansa kehittämiseksi jäsentapaamisessa Lahden diakoniatyöntekijöiden neuvottelupäivillä. Teemoina olivat liiton alaostotoiminta, syksyn virkaehtosopimusneuvottelut, tiedottaminen ja työn sisältö. Kyselyyn vastasi 91 liiton jäsentä.

LISÄÄ RAHAA!

Vastaajat saivat esittää kolme keskeisintä tavoitettaan kuluvaan syksyn sopimusneuvotteluihin. Ylivoimaisesti tärkeimmäksi tavoitteeksi nousi palkkauksen nostaminen. Yli 80 % vastaajista esitti, että diakoniatyöntekijöiden palkkausta tulee tarkistaa kuluviissa neuvotteluissa. Toiseksi tärkeimmäksi tavoitteeksi vastaajat esittivät leirikorvauksien tarkistamista sekä ajan että päivärahan osalta.

Osassa vastauksia nostettiin esille työaikakysymys, johon haluttiin parannusta. Lisäksi diakonien toivottiin pääsevän saman eläkejärjestelmän piiriin kuin diakonissat. Tyytymättömyyttä aiheuttivat myös vastuulisä, matkakorvaukset, sairauslomat, päivärahat ja lomien määrä. Vastaajat olivat myös huolestuneita diakoniatyöntekijöiden virkojen määrästä, työturvallisuudesta, työssä jaksamisesta ja jatkokoulutusmahdollisuuksista, joihin sinänsä ei virkaehtosopimuksella voida vaikuttaa.

ALAOSTOT MUKAAN EDUNVALVONTAAN

Liitossa on ollut meneillään alaostotoiminnan kehittäminen. Siksi olikin mielenkiintoista saada tietoa siitä, mitä jäsenistö odottaa alaostoiltaan. Vastauksissa tuli ilmi, että jäsenet kaipaavat ennen kaikkea edunvalvontaan liittyviä asioita. Liiton alaostaston toiminnan ohjesäännön mukaan yksi toiminnan tarkoituksena onkin vaikuttaa paikalliseen neuvottelu- ja sopimustoimintaan. Suuri osa tämän kyselyn vastaajista toivoi ennen kaikkea tietoa edunvalvonnasta, mutta osa toivoi myös pääsevänsä vaikuttamaan alaostonsa kautta epäkohtiin esimerkiksi julkisilla kannanotoilla. Haluammekin muistuttaa siitä, että alaostoilla on ohjesäännön mukaan aloite- ja esitysoikeus liiton hallitukselle ja valtuuskunnalle.

Vastauksissa tuli kuitenkin esille se, ettei jäsenillä ole välttämättä tarpeeksi tietoa esim. palkankorotusvaatimusten eteenpäin viemiseksi. Jäsenet tarvitsevat konkreettisia ohjeita ja neuvoja mah-

dollisuuksistaan ajaa omia etujaan.

Tämä lisäksi alaostaston kokoontumisista odotettiin asioiden jakamista työkavereiden kanssa, ajankohtaista tietoa diakoniasta ja virkistystä. Yhteyden kokemista kaivattiin paitsi hengellisellä tasolla myös siten, että kokoontumisissa voidaan yhdessä selvittää alueen asioita.

TIETOA USEIN JA NOPEASTI!

Liitolta kaivattiin tukea alaostoille etenkin tiedollisen ja taloudellisen tuen muodoissa. Tänä vuonnahan on palautettu ensimmäistä kertaa alaostoille jäsenmaksuja toimintaa varten. Muutamat alaostot eivät ole vielä ilmoittaneet tilinumeroitaan, jotta rahat voidaan maksaa!

Tietoa ajankohtaisista asioista kaivattiin nopeasti ja riittävän usein. Liiton viestintäsunnitelmassa vuosille 1999–2002 todetaan, että ”viestinnällä pyritään siihen, että jokaisella liiton jäsenellä, luottamushenkilöllä ja opiskelijajäsenellä on mahdollisuus saada tietoa oman ammattikuntansa edunvalvontaan liittyvistä asioista.” Näyttää siltä, että jäsenkunta lukee ahkerasti Cruxia, mutta osan mielestä lehti ilmestyy liian harvoin, jotta se riittäisi viestinnän välineenä. Alaostoille lähtevät kirjeet ovat tärkeä osa jäsenpalvelua, mutta kirjeitä kaivataan useammin.

Vastaajat toivoivat myös henkilökohtaista postia liitolta. Tärkeää onkin, että nekin liiton jäsenet saavat ajankohtaista tietoa, jotka eivät osallistu alaostojen kokouksiin. Jäsenkirjeen lähettäminen kaikille jäsenille ei kuitenkaan ole mahdollista kovin usein. Vastauksissa tulikin toive saada alaostokirjeen mukana yhden paperin pituinen yhteenveto ajankohtaisista asioista monistettavaksi kaikille alaostaston jäsenille. Kiitos hyvästä ideasta, panemme toimeksi! Lisäksi haluttiin kirjallista materiaalia uusista diakoniaa koskevista julkaisuista.

Vastaajat toivoivat liiton työntekijöiltä vierailuja alaostoihin. Ensi vuoden vierailuissa haluammekin olla pitämässä esillä ajankohtaisten asioiden lisäksi työssä jaksamisen kysymyksiä. Vierailukutsuja otetaan vastaan! Liiton järjestösihteerin toimenkuvaan kuuluu alaostotoiminta, mutta myös toiminnanjohtaja ja puheenjohtajat ovat alaostojen käytettävissä. Lisäksi vastauksissa kaivattiin ideoita ja virikkeitä siihen, miten alaostoissa voidaan käsitellä diakoniatyön sisältöön liittyviä kysymyksiä sekä tukea alaostojen kehittämään

tutkimustoimintaan. Osa alaosastoista kaipasi ”hengen puhaltamista”, jotta alaosastot ja jäsenet rohkaistuisivat pitämään diakoniaa esillä. Miten alaosastot voisivat olla tukemassa toinen toistaan?

EVÄITÄ TYÖSSÄ JAKSAMISEEN

Vastaajat saivat esittää toiveita Cruxissa käsiteltävistä aiheista. Työssä jaksaminen kiinnosti useita vastaajia ja aiheita toivottiin mm. työyhteisöjen kehittämisestä, itsensä hoitamisesta, kuntoutusmahdollisuuksista, työnohjauksesta, kokemuksista osaaikaisästä sekä koulutusmahdollisuuksien esittelyä. Työturvallisuus nousi myös yhdeksi artikkelin aiheeksi.

Työn suunnitteluun ja käytännön diakoniatyöhön kaivattiin ohjeita ja ideoita sekä esittelyä diakoniaa koskevista tutkimuksista. Lehden toivottiin myös olevan kanava diakoniatyön priorisoinnin pohdiskeluun. Käytännön työn ja työntekijöiden esittelyt eri puolilta Suomea sekä myös Suomen ulkopuolelta toivottiin antavan omaan työhön virikkeitä. Työn suunnittelun pohjaksi kaivattiin artikkeleita kirkon eri työmuotojen yhteistyöstä ja tiimitystä.

Lehdeltä toivottiin myös hengellistä tukea itselle. Sielunhoito ja oman hengellisen elämän hoitaminen sekä diakonian teologia ja diakonaatti kiinnostivat vastaajia. Raskaampien, asiapitoisten artikkeleiden rinnalle kaivattiin keveitä, helppolukuisia juttuja.

Kiitokset ideoista. Toiveita pyritään toteuttamaan. Lisäksi toivomme jäseniltämme mm. näistä aiheista kirjoituksia lehtemme. Laitetaan tietomme ja kokemuksemme kierrätykseen yhteiseksi hyödyksi!

ROHKEUTTA JA AKTIIVISUUTTA

Suuri osa vastaajista toivoi liitolta kannanottoja. Kannanottoja toivottiin mm. diakonian virkojen määrästä seurakunnissa. ”Pitäkää meteliä, me emme jaksakaan enää kentällä, virkoja pitää saada roimasti lisää!” Lupaamme uusia kyseisen suosituksen ensi vuoden aikana. Samalla on syytä tarkistaa, minkä verran tällä hetkellä on diakoniatyöntekijöitä eri seurakunnissa. Liitolta toivottiin myös näkyvämpää roolia. ”Barrikadeille vaan. Joukkovoima käyttöön. Ei enää istuta hiljaa vaan sanotaan suoraan!” Liiton yhtenä tehtävänä on vahvistaa diakonian asemaa kirkossa ja tehdä sitä tunnetuksi koko yhteiskunnassa. Kirkon sisällä diakonia on saanut viimeisten vuosien aikana myönteistä palautetta, mutta millä tavalla me kaikki yhdessä liiton jäsenenä voimme olla luomassa myönteistä kuvaa diakoniasta ja sen tekijöistä myös kirkon ulkopuolella?

LIITTOJEN UUDET JÄSENET

PAPPISLIITTO

Varsinaiset jäsenet:

Harviainen, Soile, Porin srky/Pihlava
Kaunisto, Elina, Luvian srk
Laitinen, Sirkku, Lopen srk
Mattila, Sisko, Oulun srky
Oinas, Ari, Salo-Uskelan srk
Palmu, Tiina, Jyväskylän maasrk
Rouhiainen, Elina, Uudenkaupungin srky
Räsänen, Johanna, Kirkon koulutuskeskus
Tapio, Nina, Helsingin srky/Oulunkylä

Maisterijäsenet:

Arponen, Sari, Rovaniemen srk
Ervast, Johanna, Suomen kansallisooppera
Jauhola, Satu, Kemin srk
Koponen, Pauliina, Kirkkopalvelut

DIAKONIAITYÖNTEKIJÄIN LIITTO

Autio, Raija, diakonissa, Lapinlahden srk
Kurtén, Monica, diakonissa, Nedervetil församl.
László, Tiina, diakoni, Vantaan srky/Vantaankoski
Oinas, Sirja, diakoni, Raunuan srk
Ritakallio, Hilikka, diakonissa, Huittisten srk
Rusanen, Irja, diakonissa, Vantaa
Ryynänen, Veli, diakoni, Pieksämäen kaup.srk.
Sormunen, Sari, diakoni, Pieksämäen kaup.srk.
Vähäsarja, Aino, diakonissa, Seinäjoen srk

Diakoniaopiskelijoiden valtakunnallinen neuvottelupäivä 24.1.2000

Helsingin seurakuntayhtymän valtuustosalissa,
Kolmas linja 22

”Minustako kirkon työntekijä?”

- Miten yhdistän työn, perheen ja vapaa-ajan?
- Mistä palapelin paloista diakoniatyöntekijän identiteetti rakentuu?

OHJELMA

Aamukahvi
10.00 Avaus
15.15 ”Monta roolia — yksi identiteetti?”
11.00 Tarinateatteri
12.30 *Lounastauko* (Itsekustanteinen tarjoilu)
30.30 ”Perhe ja ura — onko diakonin lapsella kenkiä?”
15.15 Poliittinen päivärukous
45.45 Päätöskahvi
Ilmoittautuminen **18.1.2000** mennessä
Diakoniatyöntekijöiden liiton toimistoon
puh. 09-1502 487.

Järjestäjänä *Diakoniatyöntekijöiden liitto, KDYK ja Helsingin seurakuntayhtymä.*

Piispat ja teologian opiskelijat kohtasivat Kirkon päivänä

Torstaina neljäs maaliskuuta vietettiin Kirkon päivää Helsingin tuomiokirkossa ja kirkon kryptassa. Kirkon päivä on Kirkon teologikoulutus-toimikunnan muutaman vuoden välein järjestämä kirkon johdon ja teologian opiskelijoiden kohtaamispaikka. Päivän tarkoitus on luoda puitteet kirkon ja ylioppilaiden väliselle vuorovaikutukselle ja keskustelulle.

Päivän teemaa ”Pappispula 2005 — Kuka kantaa vastuun kirkon tulevista työntekijöistä?” pohtivat piispat ja lähes kaksi ja puoli sataa opiskelijaa opiskelijan, tiedekunnan sekä kirkon alustusten pohjalta. Näkökulmaan vaikutti myös tutkija Kati Niemelän väitöstutkimus teologian opiskelijoiden ammatillisesta suuntautumisesta. Tänä vuonna Kirkon päivään osallistuivat kirkon edustajina arkkipiispa Jukka Paarma, Helsingin piispa Eero Huovinen ja Tampereen piispa Juha Pihkala.

Iltapäivällä pienempi joukko keskustelijoita koontui teologisen tiedekunnan tiloihin muun muassa piispojen, Kirkon teologikoulutus-toimikunnan ja Pappisliiton opiskelijatoimikunnan voimin keskustelemaan opiskelijatoimikunnan esityksestä kirkon johdon ja opiskelijoiden yhteistyöstä. Esityksen avulla pyrittiin löytämään keinoja saada opiskelijat kiinnostumaan kirkosta työnantajana ja kirkko kiinnostumaan opiskelijoista tulevana työntekijöinä.

Opiskelijatoimikunta toivoi, että nykyisiä **piispan vierailuja** tiedekuntaan jatketaan ja ne tehdään säännöllisiksi jonkinlaisen kiertävän vuorosysteemin avulla. Näihin vierailuihin voisi osallistua piispan lisäksi myös muita kapitulin työntekijöitä. Vierailujen aikana opiskelijoilla tulisi olla mahdollisuus saada tietoa hiippakunnan työllisyystilanteesta, työllistymistä edeltävästä prosessista ja muista ajankohtaisista kirkollisista asioista. Perinteiset **hiippakuntavierailut** tulisi profiloida entistä selkeämmin työllistymisen näkökulmasta ja niihin tulisi liittää johonkin paikallisseurakuntaan ja sen työntekijöihin tutustuminen. Lisäksi opiskelijatoimikunta toivoi, että nykyisen teologiharjoittelun jälkeen järjestettävään hiippakunnallisiin **palauteseminaareihin** olisi mahdollisuus osallistua laajemmin myös niiden, jotka ovat harjoittelunsa suorittaneet ja ovat olleet hiippakunnassa kesäteologeina. Pappisvihkimyksen yhteydessä piispan määräämä henkilökohtainen **työhön perehdyttäjä** puolestaan selkeyttäisi nykyistä kirjavia käytäntöjä. Lopuksi opiskelijatoimikunta halusi kiinnittää niin opiskelijoiden kuin kirkon johdon huomiota **Kirkon päivän** merkitykseen ja mahdollisuuksiin olla luomassa tärkeitä kanavia yhteydenluomisessa.

Mikko Mylly

teologian ylioppilas, Suomen kirkon pappisliiton opiskelijatoimikunnan ja Kirkon teologikoulutus-toimikunnan jäsen.

EERO HUOVINEN

Miten kirkko voi tukea teologian opiskelijoita?

ASENTEELLINEN VASTUU

Kirkon ja sen jäsenten oman tulevaisuuden kannalta on tärkeä kysymys, millaista työvoimapoliittikkaa harjoitetaan. Kirkon nykyisten ja tulevien työntekijöiden motivaatio, sitoutuminen ja jaksaminen on priorisoitava korkealle. Samoin kuin armeijassa huollon toimiminen saattaa ratkaista menestymisen, samoin kirkossa on hyvästä työntekijähuollosta kannettava jatkuvaa vastuuta. Tämän tarpeen asenteellinen tiedostaminen on käytännön ratkaisujen edellytys. Jos asenteellista valmiutta huolehtia työntekijöistä ei ole, ovat myös käytännön ratkaisut tuuleen kylvämistä.

Hyvään työntekijähuoltoon kuuluu myös tulevista työntekijöistä huolehtiminen. Opiskelijat tarvitsevat selkeän viestin siitä, että he ovat toivotuja ja odotettuja työntekijöitä. Teologian opiskelijat eivät ole mikään erillinen teologinen tukkuvarasto, josta akuutin tarpeen tullen käydään valikoimassa oman mielen mukaisia esineitä ja tuotteita. Pikemminkin teologian opiskelijat on nähtävä kirkon omaan joukkoon kuuluvina naisina ja miehinä, joiden täyspäiväinen työskentely ei vielä ole alkanut. Vanha kirkkolaki sisälsi ilmaisun ”ylioppilas, joka valmistautuu pappisvirkaan” (EKL 85 §; vrt. KJ 2: 6 ”teologiaa yliopistossa opiskelevalle” tehtävään sopiva henkilö).

Tulevien pappien ja lehtorien motivoitumiseen ja sitoutumiseen vaikuttaa myös se, miten nykyisistä viranhaltijoista huolehditaan. Piispan ensisijaisena tehtävänä on olla ”seurakuntien ja pappien ylin kaitsija”. Kaikista viranhaltijoista juuri papeista huolehtiminen asettuu siis etusijalle. Tarvitaan yhteydenpitoa, avoimuutta, vuorovaikutusta ja keskustelua.

Asenteelliseen vastuuseen kuuluu myös kiinnostus tulevien pappien ammattitaitoa kohtaan. Jos kirkko tahtoo hyviä teologeja palvelukseensa, sen olisi hyödyllistä tukea tulevien työntekijöittensä identiteettiä jo opintojen varhaisesta vaiheesta alkaen eikä vasta ordinaatioskoulutuksessa. Kirkon tulee olla jatkuvassa vuo-

ropuhelussa teologisen tiedekunnan ja opiskelijajärjestöjen kanssa siitä, millaiseksi teologian opiskelun sisältö kehittyä ja miten se vastaa papeiksi valmistuvien tulevan työn tarpeita.

HENGELLINEN VASTUU

Kirkko on Kristuksen ruumis, jossa ihmiset tulevat osalliseksi ikuisen elämän toivosta ja anteeksiannosta. Kristus on kirkkonsa pää, jota ilman kirkossa ei ole todellista elämää eikä armoa. Yksittäiset kristityt osallistuvat kirkon hengelliseen elämään rukoillen, ripittäytyen, lukemalla Raamattua ja osallistumalla ehtoolliseen. Jokainen kristitty on yhtäläisesti hengellinen pappi, jolla on kasteen perusteella lupa ja oikeus lähestyä Jumalaa rukouksessa, osallistua sakramentteihin ja toimittaa niitä. Vaikka evankeliumin julistaminen ja sakramenttien toimittaminen on kirkossa uskottu erityisen pappisviran haltijoille, jokainen kristitty elää yhtäläisesti riippuvaisena armosta, jonka Kristus on kirkolle antanut.

On kirkon etu, että sen työntekijät voivat hyvin ruumiinsa, psyykeensä ja hengellisen elämänsä puolesta. Samoin on kirkon etu, että sen työntekijät ovat ammattitaitoisia, motivoituneita ja sitoutuneita. Siksi kirkon on hyvä olla kiinnostunut teologian opiskelijoista, jotka tuntevat kutsumusta kirkon virkaan, että heidän spiritualiteettinsa ja kirkon työntekijän identiteetti voisi kasvaa ja vahvistua jo opiskeluaikana. Opiskelijat tuntevat usein spiritualiteettinsa ja pappisidentiteettinsä heikoksi. Spiritualiteetin hoidossa tärkeintä on osallistua oman seurakunnan hengelliseen elämään.

KÄYTÄNNÖLLINEN VASTUU

Asenteellinen ja hengellinen vastuu jää teoriaksi, ellei se pukeudu käytännön toimiin. Sen vuoksi on tarpeen nostaa esiin mahdollisimman konkreettisia toimia, joissa kirkon vastuu teologian opiskelijoista toteutuu tai voisi toteutua nykyistä paremmin.

KIRKON PÄIVÄ

Kirkon päivä voi onnistuessaan toteuttaa vuoropuhelua ja yhteyttä piispojen ja teologian opiskelijoiden välillä. Kirkon päivää ei pidä arvioida välittömällä tulostittareilla, vaan se tulee nähdä asenteellisen vastuun ensi askeleeksi. Teologikoulutus-toimikunnalla on tässä erityinen vastuu.

HIIPPAKUNTAVIERAILUT

Teologian opiskelijoiden hiippakuntavierailut ovat molemminpuolisia tutustumistilaisuuksia. Hiippa-

Eero Jamsa/Credo Imagebank/RTI

kunnille tarjoutuu tilaisuus esitellä tuomiokapitulia, siis tulevaa ordinaatiopaikkaa ja sen toimintaa. Hiippakuntavierailuja olisi hyvä järjestää riippumatta siitä, millainen pappistilanne hiippakunnassa vallitsee.

TEOLOGIHARJOITTELU JA KESÄTEOLOGINA TOIMIMINEN

Harjoittelu ja kesäteologin työ on tärkeimpiä kirkon vastuunkannon toimia, koska se tutustuttaa opiskelijat papin perustyöhön. Lisäksi opiskelijat tutustuvat ihmisiin, joilla on työstä vankka kokemus. Opiskelija saa realistisen kuvan tulevan työn mahdollisuuksista ja vaikeuksista. Harjoittelupaikan esimiehille kuuluu erityisvastuu opiskelijan ohjaamisesta. Kesäteologin tehtäviin olisi tarpeen liittää oman työn ja kutsumuksen pohdintaa. Samalla olisi luonteva tilanne tukea opiskelijan identiteettiä ja ammattikuvaa, koska opiskelijat ovat monien tulevan työnsä kysymysten äärellä. Seurakunnan tulisi tarjota työn lisäksi mahdollisuutta kasvaa persoonana, jolloin kesäteologi tuntisi saavansa itseään hyödyttävää ammattitaitoa. Hyvä yhteys harjoittelupaikkaan johtaa parhaimmillaan seurakunnan vokaatioon. Opiskelijaa ei harjoittelupaikassa tule nähdä rasituksena, vaan myös resurssina ja mahdollisena tulevana työyhteisön jäsenenä. Palkkauskysymystäkin on arvioitava tästä näkökulmasta. Hiippakunnalliset palauteseminaarit ovat tärkeä kanava saatujen kokemusten arvioimiseksi.

PAPPSLIITON OPISKELIJATOIMINTA

Pappisliitto ottaa opiskelijajäseniä ja pyrkii näin luomaan yhteyttä tuleviin pappeihin. Tällä työllä on tärkeä merkityksensä papiston keskinäisen yhteyden lisäämiselle.

HIIPPAKUNTIIN REKRYTOITUMINEN

Pappisvihkimyksen anomista ja papinvirkoihin haikuumista koskevat menettelytavat on otettava riittävän usein keskusteltaviksi. Eri hiippakunnissa noudatettavista käytännöistä olisi saatava avointa tietoa. Yhtäältä pappisvihkimyksen saaminen ei ole ihmisoikeus, vaan pappisvirkaan vihitään viran tehtävän ja tarpeiden mukaisesti. Yksilöllisistä seikoista johtuu, ettei kovin yksityiskohtaisia kriteereitä voitane antaa. Vihkimystä edeltävät keskustelut ovat luonteeltaan luottamuksellisia ja henkilökohtaisia. Toisaalta ordinaatiokriteereistä on voitava käydä mahdollisimman avointa keskustelua. Hiippakunnissa on pyrittävä yhtenäiseen käytäntöön. Käytettyjä kriteereitä on aika ajoin arvioitava uudelleen.

ORDINAATIOKOULUTUS

Ordinaatiokoulutus on vihkimykseen valmistautumista ja tulevaan työhön orientoitumista. Koulutukseen tulisi sisältyä mm. riittävä yhteys tuomiokapituliin ja sen eri työntekijöihin, tilaisuus yhteiseen hengelliseen hiljentymiseen esimerkiksi retreatin muodossa, perehtymistä papin työssä esiin tuleviin eksistentiaaliin ja käytännöllisiin kysymyksiin ja mahdollisuus palautteen antamiseen. Voisiko hiippakuntien yhteistoimintaa ordinaatiokoulutuksen kehittämiseksi lisätä? Voisiko Kirkon koulutuskeskus kantaa vastuuta ainakin osasta ordinaatiokoulutusta?

TYÖHÖN PEREHDYTTÄMINEN

Papin ensimmäisen työpaikan merkitys on suuri. Hiippakuntien kirkkoherrojen kanssa voitaisiin kehittää uusien pappien työhön ohjausta. Myös sie-

lunhoidolliseen ja hengelliseen työnohjaukseen olisi kiinnitettävä huomiota. Pitäisikö jokaiselle papiksi vihitylle osoittaa oma ohjaaja?

PAPISTON KESKINÄISEN YHTEYDEN TUKEMINEN

Koko papiston keskinäisen yhteyden vaaliminen heijastuu myös siihen, millaiseksi opiskelijat tulevan työyhteisön mieltävät. Hiippakunnalliset ja rovastikunnalliset pappeinkokoukset, Pappisliiton paikallistoiminta, papiston itse perustamat toimintaryhmät ja monenlaiset vapaat keskustelupiirit ovat tärkeitä.

Kirjoittaja on Helsingin hiippakunnan piispa. Kirjoitus pohjaa hänen pitämäänsä puheenvuoroon teologian opiskelijoiden Kirkon päivä -tapahtumassa 4. 11. 1999.

Vertailemalla löydät parhaat edut.

Raha-asioiden keskittäminen kannattaa. Samoin pankkien keskittämisetujen vertailu. **Leonia Pankin etuasiakkaana saat 2 %:n koron** Leonia-tilille ja runsaasti muita etuja. Riittää, että sinulla on Leoniaa lainoja, talletuksia tai sijoituksia yhteensä vähintään 75 000 markan arvosta.

Tervetuloa etuasiakkaaksemme! Tule juttelemaan konttoriimme tai pankkipalveluja tarjoavaan postiin! Lisätietoja saat myös puhelinpankista 0200 2580 (ma-pe klo 7-21, la-su klo 10-18, pvm) ja Internet-osoitteesta www.leonia.fi.

Leonia Pankki Oyj

On aika puhua pappudesta

Nyt on aika puhua pappudesta. Näin sanoessani tarkoitan virkaamme. Sitä virkaa, joka on lähtemätön osa kirkkoa. Jos me kirkossa menetämme tajun kirkon virasta, hukkaamme samalla kirkkomme olemuksen. Virasta puhuminen on erityisen tärkeää pappien keskuudessa, sillä pappouden arvostamisen on lähdetävä meistä itsestämme.

Olemme kirkkona kulkeneet suhteessa papputeenkin pitkän tien. Tällä tiellä on kohdattu kolme tekijää, jotka ovat, tahtoen tai tahtomatta, asettuneet uhkaamaan papputeutta. Tarkoitan kirkkomme työntekijärakennetta, maallikkojen yleistä papputeutta ja demokraattista luottamusmiesrakennetta. Ennen kuin saan ensimmäiset vihaiset kommentit, kiirehdin toteamaan, että kaikki nämä kolme ovat loistavan upeita, kannatettavia asioita. Liiaksi korostuneina ne kuitenkin ovat alkaneet syödä papputeutta. Ollaan tultu tilanteeseen, jossa kysellään, mihin papputeutta tarvitaan.

Kirkkomme työntekijärakenne on noussut keskusteluun aika ajoin. Tällöin on korostettu kirkkomme ainutlaatuisuutta. Maailmassa ei ole toista kirkkoa, jossa olisi niin laaja-alainen ja ammattitaitoinen työntekijäjoukko. Iloitsen kaikista työtovereistani. Mutta samalla minun on painokkaasti

sanottava, että kaikkien työntekijöiden joukossa papeilla on erityinen asema. Virkansa tähden! Kirkko tulee toimeen ilman yhtäkään kanttoria tai yhtäkään nuorisotyönohjaajaa tai suntiota tai diakoniatyöntekijää tai talousjohtajaa. Mutta ilman pappia kirkko ei ole kirkko. Niin kuin kalakukkoa ei voi tehdä ilman kalaa ja silavaa ei kirkkoa voi tehdä ilman pappia.

Viime vuosina me papit olemme tahtoneet olla niin tavallista miestä ja naista. Hyvä pappi on ollut se, joka ei seurakunnastaan erotu. Taustalla on ilmeisesti ollut vilpityn halu korostaa kaikkien seurakuntalaisten yhteistä papputeutta. Sitä, että jokaisella kristityllä on yhtäläinen oikeus lähestyä Kristuksen kautta Isää Jumalaa. Yhteisen hengellisen papputeuden korostus on hyvä korostus. Mutta kun se vähättelee virkaa, on menty vikaan. Luterilaisessa kirkossa ei ole yhteistä papputeutta erossa virasta. Maallikon on oltava maallikko ja papin pappi. Puolimaallikko tai puolipappi ei ole mistään kotoisin.

Erytisen voimakas on ollut korostus viedä kirkon luottamushenkilötoimintaa kohden kunnallishallinnon malleja. Sillä tiellä kirkkoherrasta halutaisiin tehdä kunnanjohtajan kopio, joka neuvostossa toimisi esittelijänä. Kirkko on osa julkishallintoa. Mutta mitä tästä julkishallinnollisesta asemasta ollaan valmiita maksamaan? Kirkon olemusko?

Luterilaisen kansankirkkomme olemusta kuvattaessa on usein puhuttu kirkkomme "olemusrakenteesta". Tunnustuksemme mukaan kirkkomme hallinnossa on kaksi itsenäistä ja toisiinsa kietoutunutta rakennetta. Ensimmäinen on piispaallinen rakenne, jossa piispan kaitsenta tulee paikallistasolle kirkkoherran välityksellä. Toinen on maallikkojen synodaalinen rakenne, jossa kaikkien kristittyjen yhteisen papputeuden perusteella toimivat, demokraattisesti valitut luottamushenkilöt toimivat. Nämä kaksi ovat erottamattomat. Nämä kaksi ovat toisiaan tukevat. Nämä kaksi eivät voi syrjäyttää toisiaan.

On aika puhua kirkkomme olemusrakenteesta julkisesti ja avoimesti. Toivoisin, että tällainen keskustelu uskallettaisiin ja osattaisiin käydä joka seurakunnassa. Papputeutta ja demokratiaa ei voi asettaa vastakkain. Ei suhteessa muihin työntekijöihin, ei yleiseen papputeuteen eikä luottamushenkilöihin. Ne ovat sisäkkäin kietoutuneina toisiinsa. Erottamattomasti, jos me haluamme olla luterilainen kirkko.

Kysymykseen papputeudesta liittyy myös kysymys vallasta. Turha sitä on kieltää. On kuitenkin nähtävä valtaa syvemmälle ja pidemmälle. On kyse kirkon perimmäisestä olemuksesta; siitä olemeko me kirkko vai emme.

Puheenjohtajan avauspuhe valtuuston syyskokouksessa 27.10.1999 Espoossa.

Pappi, lukkari ja netti

Tietotekniikan luvatussa maassa, Suomessa Internet tai tuttavallisemmin netti ulottuu jo lähes jokaiseen niemeen, notkoon ja saarelmaan. Kirkkoverkon myötä netti on löytänyt tiensä useimpiin seurakuntiin, ja monen kirkon palvelijan kotoa löytyy kotimikro, johon verkkoyhteydet on saatu kytkäisenä konetta ostettaessa. Nettiä on paljolti parjattu konservatiivisissa kristillisissä piireissä ja neitriippuvuudesta kärsiville on ainakin suuressa maailmassa perustettu omia vieroitusohjelmia. Kaikesta huolimatta Internet on oivallinen renki seurakunnan työntekijälle.

SÄHKÖPOSTI KULKEE

Sähköposti (email) on itse asiassa Internettiä vanhempi tietoliikennesovellus. Netin levittyä se on vain tullut useamman ulottuville. Moni seurakunnan työmyyrä on ehkä tietämättäänkin saanut itselleen sähköpostiosoitteen, joka on muotoa: etunimi.sukunimi@evl.fi. Sähköposti on oivallinen tapa tavoittaa ne kirkkomme liikkuvaisimmat työntekijät, joita ei millään muulla konstilla tahdo saada kiinni. Sähköposti ennättää perille hitaimmillaankin muutamassa minuutissa ja vastaanottaja voi lukea sen silloin, kun hänelle parhaiten sopii. Sähköpostissa voi lähettää tekstin lisäksi vaikkapa digitoituja valokuvia tai seurakunnan kanttorin säveltämän urkuimprovisaation, kunhan sen vain ensiksi äänittää ja tallentaa tietokoneelle äänitiedostoksi. Jos oma seurakuntasi on soveltanut kolmikantaperiaatetta ja hankkinut kirkkoverkkoon liittyvän sähköpostiosoitteen kirkkoherralle, kanslistille ja talouspäällikölle, et silti ole sähköpostin tavoittamattomissa. Internetissä on lukuisia paikkoja, joista voi hankkia sähköpostiosoitteen itselleen ja täysin ilmaiseksi. Tunnetuimpia näistä ovat Hotmail (www.hotmail.com) ja Yahoo (www.yahoo.com). Internetistä hankitulla sähköpostiosoitteella on kirkkoverkkoon nähden etunsa ja haittansa. Vaikkapa Hotmailista hankittu osoite mahdollistaa sen, että voit käyttää sähköpostia mistä tahansa tietokoneesta, jossa on internetyhteys. Sähköpostin äärelle pääset tällöin vaikka paikallisen yliopiston kirjastosta tai internetkahvilasta. Koskapa Internetistä hankittu osoite on ilmainen, joudut postia käyttäessäsi luuskelemaan toimintaa sponsoroivien yhtiöiden välillä puiseviakin kaupallisia tiedotteita. Käytitpä kirkkoverkon tai Internetin sähköpostia, kannattaa muistaa ettei ainakaan maata kaatavia salaisuuksia kannata lähettellä sähköpostilla. Tietoturvasuus ei ne-

tissä ole samaa luokkaa kuin vaikkapa tavallisella puhelimella soittaessa.

SURFFAILUA TIEDON VALTAMERELLÄ

Seurakunnan työntekijänä olen silloin tällöin törmännyt tilanteeseen, jossa kaipaen nopeasti tietoa, vaikkapa islamin keskeisistä periaatteista. Voin tällöin etsiä käsiini ”kättä pidempää ja pappia tietävämpää” ja lukea mitä aiheesta tietosanakirjassa kerrotaan. Internetistä löytyy kuitenkin satoja, ellei tuhansia aihetta käsitteleviä internetsivuja, joi-ta voin selailta varsin vaivattomasti. Alkuun pääsen menemällä jonkin verkossa toimivan hakupalvelun sivuille. Tunnetuin, mutta ei ehkä aina toimivin näistä hakupalveluista on Altavista (www.altavista.com). Sivulta löytyy taulukko, johon haluttu hakusana kirjoitetaan ja sen jälkeen search-palkkia painamalla itse haku käynnistyy. Muita käyttökelpoisia hakupalveluja ovat vaikkapa Yahoo (www.yahoo.com) ja suomalainen Lisko (www.lisko.oulu.fi). Aloittelevan surffaajan kannattaa surffata kirkon viralliselle kotisivulle (www.evl.fi), josta löytyy linkkejä moniin kirkon työntekijälle hyödyllisiin paikkoihin. Useimmilla kristillisillä järjestöillä ja yhdistyksillä on tätä nykyä omat kotisivunsa verkossa. Internet eroaa suuresta tietosanakirjasta siinä mielessä, että Internetin käyttäjä tarvitsee evääkseen aimo annoksen tervettä skeptisyyttä. Kaikki ei siis ole verkossa totta, vaikka se siltä vaikuttaa. Periaatteessa kuka tahansa pystyy julkaisemaan tekeleensä verkossa ja valitettavan usein sisältö onkin mitä tahansa. Verkossa liikkujan asiatuntemus riittää harvoin sen arvioimiseen, onko esimerkiksi sivuilla esitetty meteoritiin kuva yksityiskohtaisine mittoineen aito vai ei. Tiedon julkaisijan tunnistaminen saattaa olla myös vaikeaa, ellei peräti mahdotonta.

IHANAT KIRJAT VIRTUAALIKIRJAKAUPASSA

Opiskelijaelämän huippuuhetkiin kuuluivat eittämättä TYT:n (teologian ylioppilaiden tiedekuntayhdistys) päivät. Kaiken muun mieliinjäävän lisäksi näillä päivillä oli kirjamyynä, josta opiskelijakin kykeni hankkimaan hyvää ja halvalla. Verkosta ei aivan tämänveroista kirjamyynä löydy, mutta toki useampi varteenotettava kirjakauppa teologisten ja uskonnollisten kirjojen hankkimiseen. Aivan kuten oikeissakin kirjakaupoissa, näissä voi etsiskellä ja ihmetellä vastikään ilmestyneitä uutuuksia. Suurin ja kaunein näistä verkon kirjakaupoista on Amazon

(www.amazon.com). Kyseisen kaupan hyllyiltä löytyy aarteita teologillekin. Ongelmana on vain kirjan maksaminen. Amerikassa toimiva Amazon lähettää kirjat kotiin postitse tai tarvittaessa jopa lentorahtina, mutta kirja on maksettava etukäteen joko kansainvälisellä luottokortilla tai pankkisiirrolla. Kotimaisia vaihtoehtoja onneksi löytyy, näitä ovat esimerkiksi Credonetin kirjakauppa (www.credo.fi) ja Bokus (www.bokus.com). Uusimpana yrittäjänä verkkoon on ilmaantunut myös suomalainen kirjakauppa (www.suomalainen.com). Nämä firmat toimittavat kirjapaketin nopeasti kotiisi ja maksaminen onnistuu normaalilla pankkisiirrolla. Kirjojen hinnat vaihtelevat. Voi olla, että verkkokirjakaupasta onnistut postikulut mukaan lukien hankkimaan opuksen halvemmalla kuin oman kylän kaupasta. Opiskelevan ja kirjoille sydämensä antaneen työntekijän iloksi Internetistä löytyvät myös monen kaupunginkirjaston luettelot, joten sen kovasti kaivatun etsiminen onnistuu työpöydän ääreltä. Helmi on epäilemättä Helsingin yliopiston kirjaston tietojärjestelmä Helka, joka on verkossa kaikkien käytettävissä. Helkan löydät yliopiston sivuilta (www.helsinki.fi). Verkosta löytyy myös ihka oikeita kirjoja ja alati kasvava joukko lehtiä.

SEURAKUNTA LASKEE VERKOT

Kirkkoverkon myötä moni seurakunta on hankkinut itselleen kotisivut. Helpoiten näihin pääsee tutustumaan kirkon oman kotisivun (www.evl.fi) kautta, josta löytyy linkit niin hiippakuntien kuin seurakuntien verkkosivuille. Seurakuntien sivujen taso vaihtelee. Osa on paikallisen nuoren kyvyn laatimia, jotkut verkkosivujen suunnitteluun erikoistuneiden firmojen tuotoksia. Kannattaa muistaa, ettei sivujen laatiminen seurakunnan omin voimin ole ylivoimaista. Monet kansalaisopistot ja vastaavat järjestävät kiinnostuneille aiheeseen liittyviä kursseja. Seurakunnan ikiomat verkkosivut voivat olla paljon enemmän kuin vain uusi ja hieno tiedotuskanava viikoittaisille kirkollisille ilmoituksille. Seurakunnassa kannattaa porukalla miettiä, miten sen oma sanoma voisi näkyä ja kuu-

Seurakunnan kannalta Internetistä tekee erityisen mielenkiintoisen sen vuorovaikutteisuus.

telupalstoja, joilla on mahdollisuus vaihtaa mielipiteitä uskuntoon liittyvistä asioista. Pappisliiton omat kotisivut (www.evl.fi/jst/pappisliitto) ovat oiva esimerkki tällaisesta palvelusta. Paikallisseurakunta voi verkon kautta vastaanottaa palautetta omasta toiminnastaan. Esimerkkinä tästä on toiminto, jonka avulla verkossa kulkija voi lähettää sähköpostia tietylle seurakunnan työntekijälle. Vaikka keuhattomuus on kansalaishyveemme, saattaa tällainen palaute myös yllättää positiivisuudellaan. Asetta pidemmälle vuorovaikutuksen suuntaan on helppo edetä. Ainakaan tekniikka ei estä systeemiä, jossa seurakunnan toimintasuunnitelma laitetaan omille sivuille kaikkien nähtäväksi ja kommentoitavaksi. Seurakunta voi laittaa verkkoon myös oman "Kysy mitä tahansa, ehdota uutta" -palstan. Sunnuntain jumalanpalveluksessa saarnaava työntekijä, voi laittaa seurakunnan omille sivuille saarnansa tutkittavaksi niitä varten, jotka eivät sunnuntaina kirkkoon pääse. Verkkosivuille voidaan rakentaa vaikkapa lähetystyöhön tai kirkollisiin toimituksiin liittyvä tietopankki. Tämän kaltaiset tietopankit palvelevat eritoten koulumaailmaa, niin oppilaita kuin opettajia.

Fraasi "Tekniikka kehittyi" pitää verkossa paikansa, ja jo nyt voitaisiin periaatteessa rakentaa systeemi, joka mahdollistaa seurakunnan jumalanpalveluksen seuraamisen kotona omalta tietokoneelta tai televisiolta. Tällöin kuva ja ääni välittyvät verkkoa pitkin kotitietokoneelle. Kyse on kuitenkin vain seuraamisesta. Onneksi seurakunnan elämään osallistuminen ei tule koskaan onnistumaan pelkästään verkon välityksellä. Ratkaisu voi puolustaa paikkaansa kohdalla, jotka eivät syystä tai toisesta pysty osallistumaan jumalanpalvelukseen paikan päällä.

Kirjoittaja on Helsingin IT-rykmentin sotilaspastori.

Pappisliiton kotisivujen osoite on <http://www.evl.fi/jst/pappisliitto/> Crux-lehden tämän vuoden numerot löytyvät samasta osoitteesta

Seurakunta yhteyden ja diakonian tuottajana

Kirkon tehtävä tässä maailmassa on luoda yhteyttä ihmisten välille. Tätä varten on muodostettu seurakuntia. Yhteys on seurakunnan perusolemus. Sen tulisi olla sisään kirjoitettuna koko seurakunnan elämässä. Nykyisessä postmodernissa ajassa, jossa elämä on pirstaloitunutta, tämä tehtävä on entistäkin tärkeämpää.

ELÄMÄNYHTEYS KANTAVANA ELEMENTTINÄ

Mitä sitten ymmärrämme yhteydellä? Merkittävin yhteys on muodoltaan elämänyhteyttä. Syvää tietoisuutta siitä, että ihmisinä me olemme samassa veneessä. Ihmisinä me olemme saman olemassaolon tuskan, yksinäisyyden ja mielekkyyden etsinnän sekä vastausta jäävien kysymysten alaisina. Ihmisinä me olemme myös saman Jumalan kaikkipeittävän armon piirissä, turvaamme samaan toivoon ja lohdutukseen sekä elämme luotuina maailmassa, jossa kuitenkin tunnemme jonkinlaista vierautta.

Elämänyhteydestä syntyy rohkeus nähdä elämän samankaltaisuus, mutta myös erimuotoisuus. Kipeä todellisuus maailmassa on se, että elämä tuottaa meille myös kipua, joka ei suinkaan jakaudu tasaisesti ihmisten kesken. Elämänyhteydessä voimme oppia ymmärtämään, että me olemme yhteydessä elämän kipuun, vaikka joku toinen joutuisi sen aktuaalisesti kantamaan. Meillä ei ole mitään totuudellista mahdollisuutta sanoutua irti tästä kivusta ja sen synnyttämästä hädästä.

Ilman yhteyttä ei synny mitään aitoja toimintamalleja. Yhteyteen perustuu myös kirkon diakonia. Jos meillä ei ole elämänyhteyttä toisiimme, meidän on mahdollista kohdata ja nähdä toisen hätää niin, että se koskettaisi sieluamme. Ilman tätä sielun kosketusta ei synny aitoa diakoniaa. Syntyy vain diakonian suorittamista.

Elämänyhteyteen liittyvässä kohtaamisessa ei ihmisiä voida jakaa auttajiin ja autettaviin. Tämä lähimmäisyyden ajatus on myös diakonian ja sielunhoidon peruselementtinä. Kuitenkin on niin, että vaikka elämänyhteys ja lähimmäisistä välittävä asenne voivat olla aina läsnä, diakonia toimintana ja tekoina merkitsee, että ainakin sillä hetkellä joku tarvitsee kipeästi apua ja toinen antaa sitä.

Ilman elämänyhteyden luomaa perustaa ei synny aitoa diakoniaa. Mutta diakonian samaistaminen yhteyden tuottamiseen mitätöi diakonian perustehtävän: etsiä hätää ja lievittää sitä.

DIAKONIAN TEHTÄVÄ

Diakonia esiintyy hädän äärelle lievitättäkseen sitä. Diakonian tehtävänä on lakkaamalla katsoa ja arvioida, missä hätä on suurin ja ihmiset uhkaavat syystä tai toisesta jäädä apua ja tukea vaille.

Vanhustyön ja vammaistyön saadessa keskeisen aseman seurakunnan diakoniatyössä, elettiin aikaa,

jolloin yhteiskunta oli unohtanut nämä ihmiset. He olivat vähäosaisia ja heidän hätänsä oli suuri. Osa heistä on perustellusti edelleen diakonisen avun piirissä. Vanhus- ja vammaistyö on tätä nykyä kuitenkin suurelta osin seurakunnallista aikuistyötä, joka rakentaa elämänyhteyttä ihmisten välille.

Ilman elämänyhteyttä diakoniasta tulee kylmää kohdistamista. Olisi kuitenkin diakonian mitätöimistä samaistaa se yhteyden luomiseen. Nimittäessämme ihmisten elämänyhteyttä ja kanssakäymistä diakoniaksi samalla helposti siunaamme sen, että ummistamme silmämme hädän ääripäältä.

Diakonian pitää tarpeen mukaan etsiä uusia sarkoja. Meidän on uskallettava kysyä vaiennammeko diakonisen omantuntonne, jos käytämme nimenomaan diakoniatyön resurssimme mieluummin hyväkuntoisten, taloudellisesti toimeentulevien vanhusten yhteyden ylläpitämiseen kuin huumeita käyttävien nuorten, yksin kotona iltojaan viettävän lapsen, nälissään olevan perheen tai miestänsä pelkäävän vaimon hädän lievittämisen. Nämä ovat vain esimerkkejä, eivätkä pyri asettamaan ihmisten hätää minkäänlaiseen järjestykseen. Joskin vakava priorisointikeskustelu perimmäisestä motiivista käsin olisi myös tuiki tarpeellista.

Osa diakoniasta on aina sitä, että se luovuttamatta puolustaa niiden ihmisten ihmisarvoa, joilta se on riistetty tai, jotka ollaan unohtamassa. Näitä ihmisiä olivat aikoinaan vailla sukulaisten turvaa jääneet vanhukset ja perähuoneisiin piilotetut kehitysvammaiset. Keitä he ovat nyt? Ovatko he viisi vuotta työttömänä olleet keski-ikäiset miehet? Ovatko he lapset, joita ei koskaan pidetä sylissä eikä katsota hyväksyvästi? Vai vanhemmat, jotka joutuvat valitsemaan ostavatko lapselleen talveksi talvikengät vai lämminvuoriset kumisaappaat? Molempiin ei ole varaa ja keleistä ei koskaan tiedä!

Kirjoittaja on teologian lisensiaatti, Sininauhaliiton apulaistoiminnanjohtaja.

Rakkaudesta jumalan- palvelukseen

Olin Turussa seuraamassa, kuinka kirkolliskokous käsitteli uuden messujärjestyksen ja hyväksyi valiokunnan esityksen muutamin pienin muutoksin. Pitkäjänteinen, asiantunteva työskentely sai hyväksynnän ja seurakunnat selvytyden siitä, mihin tullaan siirtymään. Haluan sanoa: "Onneksi olkoon Suomen kirkko ja seurakunnat"!

Oma seurakuntani on ollut tiiviisti mukana uudistushankkeessa jo toista vuotta ilman velvoitteita tai pakkoa ja kokemukset ovat hyviä. Seurakuntalaiset ovat omaksuneet uudet sävelmät hämmästyttävän nopeasti ja alussa hankaluutta tuottaneet istumiset ja nousemiset ovat lakanneet häiritsemästä aikapäiviä sitten. Uuden messun järjestyksen omaksumiseen kului aikaa reilut puoli vuotta työntekijöiltä, tänään se "istuu selkärangassa".

Musiikin näkökulmasta katsottuna uusi messu on ollut kuin raikasta vettä janoiselle. Musiikki on saanut entistä paljon selkeämmän funktion osana messun kokonaisuutta. Musiikki lähtee Sanasta entistä selkeämmin ja on sen ilmaisua omalla kielellään. Kirkkovuoden aikojen sisällöt ovat nousseet yhä tärkeämmiksi ja apuna kirkkovuoden ymmärtämiseen on uusi Evankeliumikirja, johon tutustuminen on silkkaa iloa ja tuottaa jatkuvasti yllätyksiä. Samanaikaisesti on alettu luoda uutta, messua kiinteästi rakentavaa kirkkovuoden aikoja seuraavaa proprium musiikkia, joka jälleen antaa intoa paneutua messun suunnitteluun ja toteutukseen.

Minulla on ilo työskennellä keskustelelevassa työyhteisössä, jossa messua eri näkökulmia on pohdittu monelta kantiilta. Viikoittaisten messusuunnittelupalavereiden jäädessä väliin kiireiden takia, on messun toimittajien yhteinen tunne ollut pettymys. Suunnittelu on koettu välttämättömäksi messun kokonaisuuden kannalta ja sen yhteydessä on myös opittu tuntemaan toinen toistamme ja tapojamme ajatella ja toimia.

Tällä hetkellä tunnutaan odottavan kovasti Jumalanpalveluksen opasta — kirjaa, joka antaa ohjeita, miten toimia messussa. Omasta puolestani toivon, ettei siitä tule uusi Sääntöjen kirja, joka lopettaa seurakunnissa virinneen ajattelun ja pohdinnan tarpeen!

Vielä sananen solistisuudesta. Silloin tällöin kanttorinurani aikana olen joutunut kuulemaan arvailuja siitä, että "ne kanttorit vain solisteina siellä kirkossa toimivat". En ole koskaan pystynyt ymmärtämään tätä ajatusta. Espoossa pidettiin muutama vuosi sitten yksi ensimmäisistä messuudistusta koskevia koulutustapahtumia papeille ja kanttoreille. Messusta puhuttiin monesta näkökulmasta, mutta parhaiten jäi mieleeni piispa Huovisen puheenvuorosta, jossa hän hätkähdyttävästi puhui rakkaudesta jumalanpalvelukseen, jotain tällaista: "Emmekö ole valmiit antamaan rakastetulleme kaikkein parasta mitä voimme antaa, miksei sitten jumalanpalvelukselle".

Kristillinen ajanlasku julistaa Kristuksen kuninkuutta

Vuoden 2000 läheisyys kiinnittää huomion aikaan. Aikaa ja ajan laskentaa pohditaan eri puolilla niin luonnontieteellisenä, filosofisena kuin teologisena ilmiönä. Vuosituhannen vaihte tarjoaa kirkolle oivalliseen tilanteen nostaa esiin kristillisen ajanlaskun hengellistä merkitystä. Siinä missä muu maailma ampuu raketteja juhliakseen kaunista nollariviä, voi kirkko täyttää tyhjät nollat muistuttamalla ajanlaskun olevan koko kulttuurimme uskontunnustus.

Kristillinen ajanlasku vaalii kristikunnan yksityttä. Se on syntynyt ekumeenisen työskentelyn sivutuotteena. Sen isänä pidetään Roomassa myöhäisantiikin aikana vaikuttanutta munkkia nimeltä *Dionysius Exiguus* (= ”vähäinen”). Dionysius oli kotoisin Skytyiasta (nyk. Dobrudja, alue Romaniassa ja Bulgariassa Mustan meren rannikolla), ja hänet tunnettiin Roomassa sekä kreikan kielen että itäisen kristillisyyden syvällisenä tuntijana. Hänen kynästään ovat lähtöisin esim. Nikean, Konstantinopolin ja Khalkedonin kokousten kaanonien latinalaiset käännökset. *Cassiodorus* kiittää teoksissaan ystävänsä siitä, että hän tärkeistä dokumenteista laatimiensa ”luotettavien käännösten avulla edisti itäisen ja läntisen kirkon keskinäistä ymmärtämystä.”

AJANLASKU OLII VASTAUS EKUMEENISEEN HAASTEeseen

Dionysius tunsikin myös pääsiäisen laskemisen problematiikan, ja hän sai vuonna 525 vaikean tehtävän laskea seuraavan vuoden pääsiäisen ajankohta. Sen viero nimittäin uhkasi hajaantua aleksandrialaisen ja roomalaisen laskentatavan eriytymisen vuoksi. Tehtävästä ei puuttunut ekumeenista haastavuutta. Aleksandrian pääsiäismatematiikka rakentui 19-vuotisille sykleille, Rooman puolestaan 84-vuotisille. Toisesta oli luovuttava. Yhtäältä Dionysius halusi jatkaa idän pääsiäiskalenteria, toisaalta hänen tuli tukea Rooman paavin auktoriteettia.

Dionysius paneutui ongelmaan teologisella syvällisyydellä ja diplomaattisella neuvokkuudella. Hän selitti aleksandrialaisen käytännön tulleen yhteisesti hyväksytyksi Nikean konsilissa kaksisataa

vuotta aiemmin. Tässä hän joko hyväuskoisesti tai tarkoituksellisesti venytti historiallisia dokumentteja. Pääsiäisen ajankohdan määrittäminen oli kyllä ollut areiolaisuuden torjumisen ohella keskeinen syy konsiiliin kokoontumiseen. Eräissä idän juutalaistaustaisissa seurakunnissa oli vietetty pääsiäistä Nisan-kuun 14. päivänä, mutta koska juutalainen kalenteri seurasi kuun eikä auringon kiertoa, liukui juhla viikonpäivästä toiseen. Tämä ei sopinut yhteen sen kanssa, että ylösnousemuksen juhlaa vietetään aina viikon ensimmäisenä päivänä, ”Herran päivänä”.

Nikeassa päätettiin v. 325, että pääsiäistä tulee viettää kevätpäivän tasauksen jälkeistä täyttä kuuta seuraavana sunnuntaina, mutta tarkemmat ajankohdat ja laskentatapa jäivät sopimatta. Lähinnä haluttiin varmistaa kristinuskon ero juutalaisuudesta ja irrottaa pääsiäinen Nisan-kuun 14. päivästä. ”Kvarttodesimaanien” torjunta oli ollut erityisesti keisari *Konstantinuksen* henkilökohtainen intressi. Hän painotti, että kristikunnassa on oltava vain yksi yhteinen pääsiäisjuhla, ja sen tulee visusti poiketa juutalaisesta pääsiäisestä.

Dionysius Exiguus laati 95 vuoden ajaksi pääsiäiskalenterin, joka koostui viidestä 19-vuotisesta syklistä. Esikuvana hän käytti Kyrillos Aleksandrialaisen vuonna 531 päättyvää kalenteria. Kuunkierto osuu 19 aurinkovuoden jaksoissa samoille kuukaudenpäiville ja nämä aina 28 vuoden kuluttua samoille viikonpäiville. Koska pääsiäinen tuli laskea sekä juutalaiseen tapaan kuunvaiheen että kristilliseen tapaan viikonpäivän mukaan, saatiin ”suureksi pääsiäissykliksi” $19 \times 28 = 532$ vuotta.

Vetoaminen Nikeaan helpotti uuden laskutavan vastaanottoa Roomassa. Mutta Dionysiuksen kestävin uudistus oli kalenterisykliä aloittaminen Kristuksen syntymästä. Siinä hänen teologinen silmänsä näki pidemmälle kuin kukaan oli vielä nähnyt.

KRISTUS SYRJÄYTTÄÄ KEISARIT

Roomassa oli käytössä ajanlasku, joka sai alkunsa tarunhoitoisesta kaupungin perustamisesta, *anni ab urbe condita* (753 eKr.), mutta Aleksandriassa noudatettiin keisari *Diocletianuksen* valtaannousuun pe-

Credo Imagebank/Timo Hormio

rustunutta ajanlaskua, *anni Diocletiani* (284 jKr.). Diocletianus oli pitänyt itseään uuden ajan alkuna, koska hän pyrki palauttamaan Rooman suuruuden (*restauratio imperii Romani*). Restauration välineenä hän piti vanhojen valtionjumalten pakollisen kultin elvyttämistä. Useiden edeltäjiensä tavoin Diocletianus halusi tulla itsekin palvotuksi jumalana. Tällaisessa uskontopoliitikassa kirkko oli luon-

nollisesti hankala vastakulttuuri, ja keisari aloitti julman vainon kristittyjä kohtaan. Myöhemmin Diocletianuksen ajanlasku tunnettiin kirkossa ”marttyyrien aikana”.

Saatuana pääsiäiskalenterinsa valmiiksi Dionysius Exiguus ei enää halunnut sitoa syklejään ”jumalattoman vainoojan muistoon”. Ajanlaskun perustaminen Kristukseen oli teologis-poliittinen valinta. Sanoma oli selvä: Kristus hallitsee kuninkaana. Itsensä korottavat keisarit tulevat ja menevät, julmat vainoojat nousevat ja katoavat, mutta Kristuksen valta pysyy. Vähäinen Dionysius osoitti, että maailmanvallan johtajankaan aseet ja väkivalta eivät pysty rajoittamaan Kristuksen valtaa. Vainoojakeisari hallitsi surmaamalla, mutta Kristus hallitsee antamalla itsensä kuolemaan. Hän kantaa jokaisen kidutetun ja surmatun osaa. Diocletianus sai aikaan ruumiita, mutta sielut jäivät saavuttamatta. Vainottujen turva oli keisarin miekan ulottumattomissa.

KRISTILLINEN AJANLASKU YLEISTYI HITAASTI

Dionysiuksen pääsiäiskalenteri syrjäytti sekä Diocletianukseen että Rooman perustamiseen nojanneet ajanlaskut. Uusi käytäntö yleistyi kuitenkin vasta useaman vuosisadan kuluessa. Englannissa kristillinen ajanlasku otettiin käyttöön todennäköisesti jo Whitbyn synodissa v. 664. Englantilainen munkki ja kronikoitsija *Beda Venerabilis* julkaisi 730-luvulla merkittävät historia-teoksensa Kristuksen syntymästä laskettujen vuosien mukaan. Bedan kirjoitukset edesauttoivat uuden ajanlaskun leviämistä ja eurooppalaisen standardin syntymistä. Hän myös laajensi Dionysiuksen pääsiäiskalenterin vuoteen 1063 asti.

Mannermaalla Kristuksen syntymään perustuva ajanlasku otettiin käyttöön Frankkien valtakunnassa jo v. 743, mutta Espanjassa ja eteläisessä Ranskassa vasta 1300-luvulla. Bysantissa ehdittiin 600-luvulla aloittaa ajanlasku maailman luomisesta (*anni ab origine mundi*), ja käytäntöä noudatettiin halki keskiajan, Venäjällä siitä luovuttiin vasta Pietari Suuren aikana 1700-luvulla.

Myöskään vuoden alkupäivästä ei vallinnut yksimielisyyttä (tästäkin syystä sopii epäillä, tunnetiinko edellisen millenniumin taitteessa mitään yleisiä eskatologista kiihottuneisuutta.) Keskiajalla oli Euroopassa käytössä kuusi eri käytäntöä:

a) 1.1., antiikin roomalainen tapa, jolle annettiin kristilliseksi sisällöksi Herran ympärileikkaus;

b) 1.3., joka sai sisältönsä pääsiäisen läheisyydestä ja jota käytettiin mm. Venetsiassa aina v. 1797 asti;

c) 1.9., käytössä Bysantin valtakunnassa;

d) pääsiäispäivä, joka liukumisensa tähden oli epäkäytännöllinen, mutta silti käytössä Ranskassa ja Kölnin kirkkoprovinsissa;

e) joulupäivä 25.12., käytössä Saksassa ja Skandinaviassa;

f) marianpäivä 25.3., levisi Italiasta eri puolille Eurooppaa, oli käytössä Englannissa vuoteen 1752 asti.

Dionysius ei asettanut ajanlaskun alkua Kristuksen syntymäpäivään, vaan joulun sijasta hän sijoitti sen marianpäivään: onhan se hetki, jolloin Kristus ”sikisi Pyhästä Hengestä” eli hetki, jolloin ”Sana tuli lihaksi”. Silloin Jumala tuli ihmiseksi. Inkarnaatio eli Jumalan ihmiseksi tuleminen on kristillisen uskon varsinainen kulmakivi: Jeesus ei olekaan vain rakentajan perheen poika Nasaretista, vaan itse Jumala on tullut meidän keskellemme. Dionysius piti sikiämisen hetkeä varsinaisena historian käännekohtana sen sisältämän teologisen latauksen vuoksi. Vasta v. 1582 paavi *Gregorius XIII* palautti uuden vuoden alun roomalaisen käytännön mukaan tammikuun ensimmäiseksi päiväksi.

Kun aikaa lasketaan Herran lihaksi tulemisesta (*anni ab incarnatione Domini*), olennaista on tapahtuman hengellinen merkitys eikä täsmällinen hetki. Eihän Dionysiuskaan voinut todella tietää Kristuksen syntymäpäivää, vaan hän ankkuroitui kirkon viettämään liturgiseen syntymähetkeen ja siitä yhdeksän kuukautta taaksepäin vietettyyn liturgiseen sikiämisen hetkeen. Olihan joulukin vasta 300-luvulla asetettu paikoilleen korvaamaan roomalaisen kalenterin Voittamattoman auringonjumalan (*Sol invictus*) juhla ja osoittamaan, että vuoden pimeimpänä päivänä Kristus aurinkona tuo valon pimeydessä vaeltaville. Malakiaan kirjassa kutsutaankin odotettua Messiasta ”pelastuksen auringoksi” (3:20), eivätkä pelastuneet enää Ilmestyskirjan mukaan tarvitse aurinkoa, sillä Kristus itse valaisee heitä (22:5).

AJANLASKU ON SOPIMUKSENVARAINEN MUTTEI SATTUMANVARAINEN

Kristillinen ajanlasku oli tietoinen teologinen valinta. Vaikka historiasta ei ole osoitettavissa maattista nollapistettä, ei ajanlaskun aloittaminen ole ankkurin sattumanvarainen heitto menneisyyden hämääjän kaivoon. Vaikka Dionysius hieman erehtyi Kristuksen syntymävuoden ajoittamisessa, hän toisaalta onnistui hämmästyttävän hyvin saatavilla olleisiin dokumentteihin nähden. Mutta teologisesti hän onnistui vielä paremmin.

Kristillisen ajanlaskun käyttöönotto ja leviämi-

nen voidaan nähdä osana sitä prosessia, jossa Kristus hallitsijana syrjäyttää keisarit. Kun keisari Konstantinus oli voittanut vastustajansa Milvius-sillan luona syksyllä 312 ja saapunut triumfikulkueessa kaupunkiin, hän alkoi suosia kirkkoa, koska näki kristittyjen jumalan olleen osallisena tapahtumien kulussa. Vallanvaihdon merkiksi Konstantinus revytytti vastustajansa Maxentiuksen henkivartiokaartin parakit Lateraanin kaupunginosasta ja rakennutti paikalle upean kirkon. Kirkkorakennus poikkesi totutusta roomalaisesta tyylistä. Se ei noudataanut esikuvanaan kotia vaan kuninkaan palatsia. Basilika ilmentää Kristuksen hallintavaltaa. Piispan ja presbyteerien istuimet kirkon etuosassa astuivat kuvaamaan Rooman tuomarien istuimia sekä keisarin ja senaattorien istuimia kuuriassa. Täydentääkseen esikuvien uutta tulkintaa siirsivät myöhemmät sukupolvet Rooman kuurian raskaat ovet Lateraanin katedraalin oviksi.

Rooman nykyisen päärautatieaseman Terminin nimi periytyy lähistöllä sijainneista kaupungin suurimmista ja upeimmista kylpylöistä, jotka keisari Diocletianus rakennutti 200-luvun lopulla. Liiottelevan perimätiedon mukaan Diocletianus oli rauhannut pakkotyöhön kylpylöitä rakentamaan 40.000 kristittyä. Kylpylä lakkasi toimimasta 500-luvulla barbaarien katkaistua vesijohdon ja rakennukset raunioituivat, kunnes 1500-luvulla niihin päätettiin rakentaa kirkko. Nykyinen ”Enkelten Marian ja pyhien marttyyrien kirkko” muinaisen kylpylän keskushallissa muistaa muinoin surmattujen sieluja, jotka alttarin alla huutavat (Ilm. 6:9). Toisaalta se myös ironisoi kaikkia itsensä korottavia tyranneja.

Protestanttinen rationalisti saattaa Rooman muistomerkkien äärellä nähdä vain paavien valanhimoa ja koreilua. Mutta toisaalta pahentuminen siihen, että paavi sovittelee kutreilleen maallisten vallanpitäjien kruunuja, saattaa estää näkemästä hienovaraista symboliikkaa, jota Rooman ja koko kristikunnan historia henkii: Kristuksen valta syrjäyttää keisarit istuimiltaan. Sen merkiksi on pyhättöjä käännytetty kirkoiksi (kuten Pantheon) ja keisarien voitonpylväiden päälle asetettu apostolien patsaita. Voisi sanoa kirkon tehneen kulttuuriteon, sillä antiikin Rooman pakanalliset muistomerkit säilyivät kansan käsissä vain kristillistämisenä turvin.

RIEMUVUOSI ROOMALAIKATOLISESSA PERINTEESSÄ

Luterilaisille Riemuvuosi on uutuus, mutta Roomassa ensimmäistä sellaista vietettiin jo v. 1300. Vuoden 1299 lopulla alkoi Roomaan tulla pyhiinvaeltajia eri puolilta ruton runtelemaa Eurooppaa. Heidän joukossaan oli mm. *Dante Alighieri*, joka kuvaa tapahtumaa teoksessaan *Divina Commedia* (Paratiisi, laulu 31). Vastatakseen suuren pyhiinvaeltaja-

joukon hengelliseen hätään Paavi *Bonifatius VII* julisti seuraavan vuoden ”kaikkien syntien anteeksiantamuksen vuodeksi”. Tästä päätettiin tehdä sadan vuoden välein toistuva käytäntö. Myöhemmin Riemuvuosien väliaikaa lyhennettiin, ensin paavien Avignonin vankeuden tähden 50 vuodeksi, sen jälkeen Kristuksen elinvuosien esikuvan mukaan 33 vuodeksi. Vuodesta 1400 lähtien on Riemuvuotta vietetty joka 25. vuosi.

Roomalaiseen Riemuvuoden viettoon on vuodesta 1425 lukien kuulunut *Pyhän oven* avaaminen. Pietarin kirkossa, Lateraanin katedraalissa sekä Santa Maria Maggiore ja San Paolo fuori le mura -kirkoissa avataan erityinen, väli vuosina kiinni muurattu ovi. Paavi *Johannes Paavali II* avaa Pietarin kirkon oven ja kulkee sen läpi ensimmäisenä pyhiinvaeltajajoukon seurattuna. Tämä liturginen ele kuvaa Kristuksen sanoja ”Minä olen portti. Se, joka tulee sisään minun kautta, pelastuu” (Joh. 10:9). Paavi on painottanut oven symboliikkaa ensyklikassaan *Tertio millennio adveniente* pitäen tärkeänä, että vuonna 2000 katumuksen ovi on ”avattu suuremmalle kuin aiemmin.”

Pyhiinvaelluksella Rooman pääkirkkoihin voi saada *Riemuvuoden aneen*, samoin kuin Nasaretissa sijaitsevaan Marian ilmestyksen kirkkoon, Jerusalemin Pyhän haudan kirkkoon tai Betlehemin syntymäkirkkoon suuntautuvalla vaelluksella. Ane edellyttää pyhiinvaelluksen ja rukouksen ohella osallistumista ripin ja ehtoollisen sakramentteihin. Mutta huomattakoon, että viime vuoden adventtina julkaistun bullan mukaan aneen voi saada vähemmäläkin ponnisteluilla. Bulla on laadittu niin, että lupaus kuuluu ensinnäkin tiettyihin pääkohteisiin vaeltaville ja toiseksi jossain muussa katedraaleissa käyville, mutta kolmanneksi kenen tahansa avun tarpeessa olevan lähimmäisen luona vieraileville. Sairaiden, yksinäisten, vammaisten ja vangittujen luokse tullaan pyhiinvaellukselle kuin Kristuksen luo.

Riemuvuoden aneet ovat roomalaiskatolisista juhluvuoden käytännöistä juuri se, joka luterilaisuudessa parhaiten tunnetaan. Liittyväthän Pietarin kirkon rakennuttamista varten kaupatut Riemuvuoden aneet olennaisesti reformaation syntyyn. Siksi Riemuvuosi esiintyy Tunnustuskirjoissa vain paavillisena juonena (Schm. 3, 3, 25).

RIEMUVUODEN KRISTOLOGINEN MOTIVAATIO

Jos historiaa tarkastellaan uskosta katsoen, se ei näyttäydä pelkkänä synn ja seurauksen lakina eikä satunnaisten tapahtumien sarjana, vielä vähemmän kylmänä vuosilukujen ynnäämisinä. Uskossa historia nähdään Jumalan johdatuksena, monin osin

käsittelemättömänä ja vaikeasti hyväksyttävänä, mutta vuosituhanten tähtäimellä tapahtumasarjana, jossa Jumala kertoo, millainen hän on.

Kristillisen historiakäsityksen ytimenä on Jumalan suunnitelma Kristuksessa: ”Jo ennen maailman luomista hän on valinnut meidät Kristuksessa olemaan edes-

sään pyhiä ja nuhteettomia Kristuksesta osallisina. ... Hän on ilmaissut meille tahtonsa salaisuuden, sen Kristusta koskevan suunnitelman, jonka hän oli nähnyt hyväksi tehdä ja joka oli määrääjän tullessa toteutuva: hän oli yhdistävä Kristuksessa yhdeksi kaiken, mitä on taivaassa ja maan päällä. Jumala on myös antanut Kristuksessa meille perintöosan, niin kuin hän oli suunnitellut ja ennalta määrännyt -hän, joka saattaa kaiken tapahtumaan tahtonsa ja päätöksensä mukaisesti.” (Ef. 1: 4, 9–11)

Jumalan tulo ihmiseksi on se historian kulminatiopiste, jonka varaan kirkon usko rakentuu. Se on niin kuin akseli, johon kompassin neula on laakeroitu. Kristus yhdistää omassa persoonassaan ihmiskunnan elämän Jumalan kanssa — onhan hän sekä Jumala että ihminen. Kaksiluonto-oppi on kolminaisuusopin ohella koko dogman sekä peruskivi että huippu. Nämä dogmit muodostavat kirkon julistuksen selkärangan. Juuri ne jäsentävät uuden vuosituhannen toivoa. Paavali hahmottaa trinitaarisen pelastusopin: Kristuksen kautta — Isän luo — Pyhässä Hengessä (Ef.2:18). Uskossa aukeava yhteys Jumalaan on mahdollinen vain Kristuksessa toteutuneen jumalallisen ja inhimillisen yhdistymisen tähden. Hänessä Jumala sitoo itseensä koko maailman kohtalon. Kristus on vienyt inhimillisen luonnon myös istumaan Isän oikealle puolelle. Tulevaisuus ei ole ainoastaan jumalallisen Tuomarin, vaan myös ihmisen kärsimykseen sitoutuneen Armahtajan käsissä.

Kristologisen painonsa tähden sopisi marianpäivä nostaa Riemuvuonna keskeiseksi juhlapyhäksi joulun, pääsiäisen ja helluntain ohella. Nasaretissa sijaitseva Marian ilmestyksen kirkko on rakennettu paikalle, jossa perimätiedon mukaan sijaitsi Marian koti. Kirkon pyhimmän osan muodostaa luola, jossa enkeli Gabrielin kerrotaan ilmoittaneen Marialle tämän tulevan Herran äidiksi. Luolassa olevaan alttariin on kirjoitettu *Verbum caro hic factum est*, tässä sana tuli lihaksi. Kirkko on mariologisen merkityksensä tähden yksi tärkeimmistä katolilaisten pyhiinvaeltajien kohteista Israelissa, mutta myös luterilaisten sopii käydä siellä mietiskelemässä inkarnaation salaisuutta — vaikka jo Riemuvuoden tungoksessa (kirkosta lisää <http://198.62.75.1/www1/ofm/san/TSnzmain.html>).

Kirjoittaja on TT, Tampereen ev.lut. seurakuntien Riemuvuosi 2000 -projektit sihteeri.

Miten työtön ja teologia kohtaavat?

Osallistuin kirkon diakoniatyöntekijöiden neuvottelupäiville Lahdessa 1.–3.10.1999. Osa päivien työskentelystä tapahtui kanavissa. Osallistuin kanavaan yksi (diakonian ihmiskäsitys ja arvopäämäärät) ja siinä ryhmään neljä (ihmiskuva, jumalakuva, profeettallisuus). Ryhmässä työskentelimme Lappeenrannassa kehitetyn vapautuksen teologian mallin mukaisesti pastori Matti J. Kurosen ja diakoni Soili Hämäläisen johdolla. Neuvottelupäivillä kuulumme heidän työstään Lappeenrannassa ja etsimme samoin keinoin omaa jumalakuvaamme, ihmiskuvaamme ja profeettaamme.

JUMALAKUVA, IHMISKUVA, PROFEETTA

Aloitimme jumalakuvasta, eli millainen Jumala on yhdellä sanalla kuvattuna. Monia sanoja tuli mieleen: rakastava, kaikkivaltias, luoja, voimallinen, armollinen, läsnäoleva, järkkymätön, ikuinen.... Oli mielenkiintoista olla vaihteeksi ryhmäläisen roolissa ja todella miettiä vastausta. Ansiotyön myötä kuva Jumalasta jämähtää helposti totuttuihin lauseisiin. Uskostakin tulee lähinnä työväline. On tarpeen hoitaa myös omaa uskoa ja jumalasuhdetta.

Kun saimme kukin valita vain yhden sanan, tuli esiin se puoli Jumalasta, jota pidimme oleellisimpana. Minulle Jumala on nyt ennen kaikkea voima. Millainen sinun Jumalasi on? Jatkokysymyksenä Lappeenrannassa oli pohdittu, miten kunkin löytämä Jumala näkyy arjessa jota elämme.

Entä sitten ihminen? Ihmiskäsityksestä ja ihmiskuvasta puhutaan paljonkin. Käsitys ihmisestä yhdellä sanalla toi taas esiin paljon. Ryhmässä käytettiin muun muassa sanoja hyvään kykenevä, paha, heikko, erehtyväinen, peto, individualisti, ryhmäläinen, kiero. Paljon pessimismisiä ja pettymystä ihmiseen. Ehkä diakoniatyössä näemme hieman korostuneesti nurjan puolen ihmisestä. Kuinka tällainen ihmiskuva mahtaa näkyä työnteossa ja toisaalta jaksamisessa?

Lopuksi meidän tuli pohtia kysymystä, kuka on profeettani. Profeetaksi määriteltiin henkilö, jonka arvot ovat kohdallaan ja joka kuulee heikkoja sykähdyksiä, joka kriittisesti tutkailee elämää, jonka ajattelua seuraan. Tämä individualismin aikana tuntui selvästi vaikealta määritellä ketä seuraan. Enhän minä ketään seuraa, kuljen omia polkujani! Hieman hämillämme kerroimme profeettojamme.

Lienee hyödyllistä tiedostaa kenen ajattelu vaikuttaa omaani vahvimmin.

PAPPI JA DIAKONI TYÖPARINA

Ryhmässä käsiteltiin myös teemaa pappi ja diakoni työparina. Omiin korviini kuvaus vetäjien työparityön sopimuksista kuulosti kovasti kliseiseltä. Ehkä se, että pappi puhuu ja diakoni hymyilee ja järjestellee paikat kuntoon, oli heidän mielestään toimivin ratkaisu. Jostain syystä tämä pappi-diakoni -työpariasia on saanut omituisen leiman. Miksi?

Uutena työntekijänä en tunne vuosikymmenten keskustelua asiasta, mutta jotain siinä tuntuu olevan kun se on lastattu niin runsaasti ennakkoluuloilla ja -odotuksilla. Olisiko taustalla eriarvoisen asema kirkon hierarkiassa? Olen kuullut diakoniatyöntekijöiden katkeransävyisiä ilmaisuja, ja jo itsekkin vitsailut siitä, kuinka diakoni hoitelee käytännön asiat, pappi saapuu paikalle, puhuu viisaita ja poistuu suosionsoitusten saattelemana, diakoni jää siivoamaan paikat. Sitäkö diakonian tekojen evankeliumi on?

Käsittäkseni kirkon piirissä ollaan nykyisin pääasiallisesti tasa-arvoisen työtoveruuden kannalla. Ei ole hierarkista järjestystä työntekijäryhmien kesken, on vain erilaisia tehtäviä tässä Jumalan seurakunnassa ja erilaisia tehtäviä teemme erilaisella koulutustaustalla. Papit ja kanttorit ovat vanhaan tottuneet tekemään yhteistyötä hyötyen kummankin erityisosaamisesta. Miten voisimme oppia samanlaista työpari- ja työtoveruusajattelua muidenkin työntekijäryhmien kesken? Miten voisimme parhaiten tuoda seurakunnan hyödyksi ja eduksi erilaisen koulutuksen tuoman orientaatiopohjan? Lisäksi vielä kaikki työntekijät ovat persoonia ja kullakin on omanlainan tapansa tehdä työtä. Puhumiset ovat yleensä pappien hommia mutta ei diakonitkaan ihan tuppisuita ole.

Kyselen hieman myös diakoniatyöntekijöiden omaa ammattilypeyttä. Useilla saattaa olla taakanaan ikivanha alemmuuskompleksi suhteessa varsinkin pappeihin. Ei pyritäkään tasaveroiseen työtoveruuteen, ei uskota diakoniatyöntekijöiden ammattiosaamisen riittävän paljon mihinkään. Minikään takia diakoniatyöntekijöiden neuvottelupäivien alustajissakaan ei ollut yhtään diakoniatyöntekijää? Päivien yksi mielenkiintoisista anneista oli toki tavata kollegoita ympäri Suomea. Tämä olisi

mahdollistanut kokemusten vaihtoa diakoniatyöntekijöiden kesken. Kun kuulee diakoniatyöstä Lijoelta, Stilinjärveltä ja Vammalasta, vahvistuu tunne yhteisestä työstä ja ideat ja löydöt tulevat laajempaan käyttöön. Toivottavasti näille työnäkymille eri puolelta Suomea olisi tilaa enemmän seuraavilla neuvottelupäivillä.

SOPPAA, SAIPPUAA JA SIELUNHOITOA

Työ työttömien kanssa on ollut seurakunnissa hyvin moninaista. On järjestetty ruokailuja ja retkiä, toisaalta on tuettu työttömien omaa järjestäytymistä ja rohkaistu yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Lappeenrannan malli on tuonut uuden haaran työhön työttömien kanssa. Pelastusarmeijan moton mukaisesti "soppaa ja saippuaa" on ollut tähän asti, mutta nyt on tilaa myös sielunhoidolle. Matti J. Kuronen ja Soili Hämäläinen ovat kokoontuneet kiirastorstaisin muutaman vuoden ajan yhdessä Etelä-Karjalan työttömien kanssa "jumaluusopilliseen puuhamaahan", vapautuksen teologiaa työttömille -seminaariin. Aiheina on ollut ainakin työttömän kymmenen käskyä ja uskontunnustus.

On tärkeää konkreettisten asioiden lisäksi antaa tilaa hengellisille asioille. Se on kirkon erityislaatuisuutta suhteessa sosiaalivirastoon. Meiltä Jumalan sanaa odotetaan eikä sosiaalivi-

rastolta. Lappeenrannassa työttömät eivät hengellissäkään asioissa ole kohteita vaan tekijöitä. Heitä puhutellaan teologeiksi, jolla halutaan ilmaista heidän roolinsa teologian tekijöinä, ei vastaanottajina. Mielestäni tämä on tärkeä näköala. Kun kerran puhumme muutoinkin asiakkaan oman elämänsä asiantuntijuudesta, miksemme sovelta samaa asennetta myös teologian tekemiseen.

Olisi kyseltävä yhdessä asiakkaittemme kanssa, millainen Jumala on ja miten Jumala näkyy elämässä. Julistuksen lisäksi olisi hyvä istahtaa kuuntelemaan ja kuulemaan mitä Jumala merkitsee kenenkin elämässäsi. Asiakaslähtöisyydessämme olemme jääneet liian pitkäksi aikaa odottamaan asiakkaan aloitetta hengellisistä asioista puhumiseen. Kun se aloitteen tekeminen on meille työntekijöille vaikeaa, kuinka oletamme sen olevan asiakkaalle vain valintakysymys?

Sanojen ja tekojen evankeliumi on eriytynyt koskemaan erillisiä ryhmiä. Messu ja diakoniatyö kohtaavat vain osittain samoja ihmisiä. Mielestäni tämä on tutkiskelun paikka. Lappeenrannan mallin Jumaluusopillinen puuhamaa voisi olla haasteena muillekin seurakunnille. Kuinka teillä työttömät ja teologia tapaavat?

Kirjoittaja on Vuosaaren seurakunnan diakoni.

Akavalaisen tsemppiloma

MIKÄ

A-lomat Akava-järjestöjen Lomayhdistys – A-lomat ry järjestää järjestää Ikaalisten kylpylässä vuoden 2000 aikana yksitoista, kahdessa jaksossa toteutettavaa Tsemppilomaa.

Tsemppilomien ohjelma on suunniteltu niin, että osallistuja pystyy tehokkaasti hyödyntämään voimavarojaan ja etsimään uusia keinoja oman elämänsä hallintaan.

KENELLE

Loma sopii kaikille niille, jotka ovat havainneet itsessään työuupumisen merkkejä.

MILLAINEN

Tsemppiloma järjestetään kahdessa jaksossa ja ensimmäiselle jaksolle haetaan. Sen kesto on kuusi vuorokautta ja omavastuu on 880 mk.

Tsemppiloman toinen jakso järjestetään myöhemmin. Sen pituus on neljä vuorokautta ja omavastuu on 600 mk. Toisen jakson ajankohta sovitaan ensimmäisen jakson aikana.

Hintoihin sisältyy majoitus kahden hengen huoneissa, puolihoito, iltapäiväkahvit sekä monipuolinen työuupumisen ehkäisemiseen tähtäävä ohjelma.

Loman aikana tehdään Raha-Automaattiyhdistyksen

tukemaa tutkimusta, jolla kehitetään tulevaa lomapaivelun tulevaa kehitystyötä varten.

MILLOIN

Ensimmäisen Tsemppiloma-jakson hakuajat

02.01.-08.01.2000 (hakuaika päättyy 10.12.1999)

27.02.-04.03.2000 (hakuaika päättyy 04.02.2000)

19.03.-25.03.2000 (hakuaika päättyy 25.02.2000)

09.04.-15.04.2000 (hakuaika päättyy 17.03.2000)

21.05.-27.05.2000 (hakuaika päättyy 28.04.2000)

04.06.-10.06.2000 (hakuaika päättyy 13.05.2000)

30.07.-05.08.2000 (hakuaika päättyy 16.06.2000)

03.09.-09.09.2000 (hakuaika päättyy 11.08.2000)

22.10.-28.10.2000 (hakuaika päättyy 29.09.2000)

19.11.-25.11.2000 (hakuaika päättyy 27.10.2000)

TIEDUSTELUT JA HAKEMINEN

A-lomat ry

Kellosilta 7

00520 HELSINKI

puh. (09) 1502 484, klo 9-12

puh. (09) 1502 351, puheposti

fax. (09) 145 706

e-mail luostarinen@a-lomat.fi

HARRI HEINO

Kansan usko ja luterilaisuus

Valtaenemmistö suomalaisista pitää itseään edelleen kristittyinä ja luterilaisena. Monelle meistä ne ovat yhä uskonnollisen identiteetin ohella myös kunnan kansalaisen tunnusmerkkejä. Neljä viidestä suomalaisesta (80 %) pitää itseään kristittyinä ja lähes yhtä suuri osa (78 %) luterilaisena. Eläkeikäisistä jopa suurempi osa katsoo olevansa luterilainen kuin kristitty! Nykyisin niistäkin, jotka eivät kuulu mihinkään uskontokuntaan, puolet pitää itseään kristittyinä. Kristityn ja luterilaisen identiteetit kulkevat siis meillä käsi kädessä. Kirkkoon kuuluminenkin on monille itsestään selvyyys, mutta on yhä enemmän myös niitä, joille kirkon pitää perustella ja osoittaa tarpeellisuutensa.

Vakaumuksellinen ateisti on nyky-Suomessa harvinaisuus. Vain 3 % suomalaisista tunnustautuu sellaiseksi. Uskontokuntiin kuulumattomistakin vain 16 % pitää itseään ateisteina, uskovaksikin heistä tunnustautuu useampi (22 %) kuin ateistiksi. Ateististen vapaa-ajattelijoiden pyrkimykselle edustaa kaikkia uskontokuntiin kuulumattomia ei siis tutkimusten valossa ole perusteita.

Päällisin puolin kaikki näyttävät olevan hyvin. Kansa kuuluu kirkkoon, kirkon asema on vakaa, kirkon vastaiset voimat vähissä. Kolme neljästä suomalaisesta uskoo Jumalaankin, tosin ainakin osa omasta mielestään toisin kuin kirkko opettaa. Jonkinlainen hajurako kirkon auktoriteettiin halutaan säilyttää; korostetaan omaa yksilöllisyyttä ja sitoutumattomuutta ja halutaan olla "oman onnensa seppä".

Mutta on myös niitä, joiden jumalakuva on todella saanut vieraita vaikutteita. Tarjolla on jo pitkään ollut vaihtoehtoisia aineksia jumalakuvan rakentamiseen. Tällaisia ovat olleet viime vuosina mm. ekologisen virtauksen myötä voimistunut pantheismi, New Age -liikkeen radikaalifeministien ja uuspakanoiden puheet Äiti-maasta, luonnon jumalattarista tai uudesta planetaarisesta tietoisuudesta, Gaiasta. Nuoret perehdytetään jo koulussa vieraitten uskontojen jumalakäsityksiin. Joogassa ja vaihtoehtoterapioissa puhutaan henkisestä maailmanenergiasta, pranasta tai sen kiinalaisesta vastineesta Chi'stä. Joidenkin ainoa jumaluus löytyy heistä it-

sestään. Pieni ääriyhmä kumartaa jopa Pimeyden Ruhtinasta.

Kirkolla ei enää ole monopolia jumalauskon opetuksessa. Vain joka kolmas suomalainen (36 %) uskoo pääsevänsä yhteyteen Jumalan syventymällä Raamattuun ja puolet (49 %) kasteessa ja ehtoollisessa. Useimmat uskovat ihmisen pääsevän yhteyteen Jumalansa kanssa kuuntelemalla omantuntonsa ääntä (69 %), rukoilemalla (64 %), luonnon keskellä (63 %) ja elämällä Jumalan käskyjen mukaan (50 %). Joka kymmenes suomalainen uskoo jumalayhteyden syntyvän myös syventymällä muiden uskontojen pyhiin kirjoituksiin.

UUSIA USKOMUKSIA

Varsinkin viimeisten parin vuosikymmenen kuluessa New Age -tyyppinen henkinen etsintä on tuonut tarjolle joukoittain erilaisiin elämäntutkimuksiin pohjautuvia uskomuksia ja vaihtoehtoterapioita. Salaisista energioista ja kosmisista värähtelyistä uskotaan pääsevän osalliseksi noituuden, magian ja shamanismin keinoin. Amuletit ja kristallit käyvät hyvin kaupaksi. Ennustajaeukoilta haetaan lohtua ja turvaa. Halutaan kuulla, että elämän epävarmuudesta huolimatta kaikki kääntyy vielä parhain päin; luvasa on terveyttä, rahaa, rakkautta, salaisia voimavaroja — ja hyvässä lykyssä jumalayhteyttäkin.

"Ufo-uskovien" keskuudessa kerrotaan yhä huimempia juttuja siitä, miten humanoidit sieppaavat aluksiinsa "kontaktihenkilöitä" ja antavat ihmiskunnalle ohjeita, miten luoda uusi henkinen kulttuuri ja selviytyä uhkaavista katastrofeista. Melkein miljoona suomalaista uskoo, että noituuden avulla voidaan vaikuttaa toisen ihmisen elämään ja reilusti yli puoli miljoonaa, että meediat kykenevät välittämään viestejä vainajilta tai että kummituksia on olemassa.

JÄLLEENSYNTYMISUSKO YLEISTYNYT

Hyvän esimerkkinä uusien uskomusten yleistymisestä voi pitää jälleensyntymissuskon leviämistä. Vielä 1950-luvun alussa siihen uskoi vain kolmisen prosenttia suomalaisista, valtaosa heistäkin pääkau-

punkiseudulta. Nykyisin jälleensyntymiseen uskoo yli 20 % maamme väestöstä. Se ei suinkaan merkitse, että suomalaiset olisivat vaihtamassa uskontoa hindulaiseksi tai buddhalaiseksi tai että he suurin joukoin liittyisivät teosofien, antroposofien tai spiritualistien riveihin. Päinvastoin, suuri enemmistö jälleensyntymisajatuksen omaksuneista pitää itseään kunnan kristittyinä. Oikeastaan jälleensyntymisajatuksen laaja omaksuminen on tullut mahdolliseksi juuri sen vuoksi, että se on irtaantunut kiinteästä yhteydestään vieraisiin uskontoihin ja alkanut elää omaa elämäänsä. Se on voitu omaksua irrallisena uskomuksena, jonka yhteensopivuutta oman uskonnon tai elämänkatsomuksen kanssa ei ole sen syvällisemmin pohdittu.

Lännessä jälleensyntymisajatus on muuttunut sisällöltäänkin. Aikamme ihmistä tuskin innostaisi hindulaisuuden tai buddhalaisuuden alkuperäinen ajatus jälleensyntymisen pakosta ja ankarasta karmen laista. Niinpä jälleensyntymistä opetetaankin lännessä nykyisin osana ihmisen henkisen kehityksen ketjua, joka johtaa yhä korkeampaan tietoisuuteen ja antaa valaistumisen mahdollisuuden sillekin, joka ei tässä elämässä ole kyennyt elämään korkeimpien moraalisten ihanteitten mukaisesti — olkoonkin, että se tapahtuu vasta monien jälleensyntymisten jälkeen.

Jälleensyntymisusko sen enempiä kuin New Age -liikekään ei ole ensi sijassa syntynyt vastaliikkeenä kristinuskolle ja kirkkoille, vaan materialismille ja maallistumiselle. Ne ovat osa uutta hengellistä etsintää ja pyrkimystä luoda kokonaisvaltainen henkinen elämänkatsomus. Tässä pyrkimyksessään ne ovat kuitenkin monissa kohdin ajautuneet ristiriitaan perinteisen kristinuskon ja kirkkojen näkemysten kanssa. Niissä Jumala ymmärretään usein panteistiseksi elämänvoimaksi, harvemmin rakastavaksi ja uhrautuvaksi Jumalaksi, jonka kanssa voi olla persoonallisessa vuorovaikutuksessa. Kristus taas tulkitaan usein yleisuskonnolliseksi Kristus-prinsiipiksi, jolla on hyvin vähän tekemistä historiallisen Jeesuksen kanssa.

Kirkon työntekijöinä olemme joutuneet uuteen tilanteeseen varsin vähin eväin. Vanhempi pappispolvi tuskin ehti oppia dialogiin ateististen ideologioitten kanssa, kun nämä hävisivät näyttämöltä ja tilalle ilmaantuivat uudet henkimaailman liikkeet ja virtaukset, joiden kohtaamiseen olemme kovin hatarasti varustautuneet. Tärkeintä on kuitenkin rohkeus kohdata uudet aatteet ja uskomukset ja ennen muuta se vilpiton etsintä, jota myös runsaasti esiintyy näitä aatteita kannattavien keskuudessa — ja ovathan useimmat heistä oman kirkkomme jäseniä.

*Kirjoittaja on TT,
Kirkon tutkimuskeskuksen johtaja.*

Laura Maria Raitis

Jeesus Intiassa erään Gurun — Satya Sai Baban — puistossa.

LAURA MARIA RAITIS

Kirkko sanattomana?

Tilanteissa, joissa kohtaamme kirkon perinteelle vierasta, usein epämääräistä henkisyttä joudumme kysymään, mihin uskomme ja mihin emme usko. Kysymyksen uskomisesta voimme jakaa kahteen osaan. Yksittäisen väitteen kohdalla voimme ensin kysyä: "Uskonko, että tämä pitää paikkansa?" Tämä on skeptikon näkökulma ja perustuu moderniin länsimaiseen maailmankuvaamme. Toiseksi meidän on kysyttävä: "Pakenko tähän toivoni ja luottamukseni?" Tämä on hengellinen näkökulma ja perustuu kristilliseen uskomme.

Nämä kysymykset mielessä pystymme määrittelemään suhtautumisemme aikamme henkisiin ajatuk-

siin ja ilmiöihin. Kirkon työntekijöinä meillä on velvollisuus nimenomaan suhtautua niihin, eikä väistää. Edustamme mekin henkisyttä ja hengellisyttä. Emme saa jäädä sanattomiksi, vaan meidän on lähdettävä keskusteluun toisenlaista henkisyttä edustavien kanssa sekä otettava ääneen kantaa heidän esittämiinsä ajatuksiin ja niiden seurauksiin. Sanojen löytäminen on monesti vaikeaa. Eteen tulee kysymyksiä, joihin meillä ei välttämättä ole olemassa vastauksia, vaan niitä täytyy lähteä etsimään. Tässä kirjoituksessa on muutama esimerkki noista kysymyksistä.

NEW AGE?

Käytän nimeä New Age kokonaisuudesta, jonka ilmentymiä on tällä hetkellä kaikkialla Suomessa. Tämän uskonnon vaikutukset eivät näy vain etelässä tai vain isoissa kaupungeissa, vaan myös Inarissa, Keuruulla ja Uudessakaupungissa. Termi New Age on hankala monesta syystä. Se on vieraskielinen ja on harvinaista, että kukaan tunnustautuu sen kannattajaksi. Tätä termiä kuitenkin käyttää ruotsalainen uskontotieteilijä Olav Hammer kirjaan "På spaning efter helheten. New Age — en ny folketro?" (Wahlström & Widstrand 1997). Heti esipuheen jälkeen hän käyttää runsaan sivun muirehtien ratkaisematonta kielellistä ongelmaa, joka aiheeseen liittyy. Parempaa nimeä kuin New Age hän ei tutkimalleen ilmiölle ole vuosien varrella löytänyt. Ei myöskään suomeksi ole esitetty kuvavaa ja sopivaa termiä tälle henkisyden muodolle. Ehdotettu "uushenkisyys" on sikäli ongelmallinen, että se korostaa nimenomaan tämän henkisyden uutuutta. New Age -henkisyttä ei kuitenkaan välttämättä voida enää pitää uutena, eikä uutuus toisaalta ole sen merkityksellisen piirre. Odotettu uusi aikakausi toki kuuluu oppijärjestelmään. Tästä kertoo esimerkiksi se, että Suomessa ilmestyy "uuden aikakauden lehti" nimeltään Minä Olen.

Hammerin kirja on perinpohjainen esitys New Agen juurista ja sisällöstä. Hammer kysyy jo kirjan nimessä, onko New Agesta tulossa kansanuskonto. Hän väittää, että New Age -liikkeen ajatukset ovat Ruotsissa ohittaneet perinteisen kristinuskon maailmankatsomuksena. Kirjassa hän käsittelee paitsi New Agen sisältöä ja historiaa, myös sen suhdetta uususkonnollisiin lahkoihin, populaarikulttuuriin, moderniin yhteiskuntaan sekä uskoon ja tietoon. Sen luettuaan kukaan ei enää väitä, että New Age olisi joku "80-luvun juttu", kuten erään seurakunnan työntekijä äskettäin. Ilmiöt ja ajatukset, joita Hammer kuvaa, tulevat vastaan televisiossa, elokuvissa, naistenlehdissä, internetissä, terveydenhoidossa, kansanomaisessa psykologias-

sa... listasta voisi tehdä hyvin pitkän. Esimerkiksi työyhteisöille tarjotaan paljon henkisiin voimavaroihin, luovuuteen ja itsetuntemukseen liittyvää koulutusta. Kouluttajien joukossa on monia, joiden koulutuspaketti sisältää aimo annoksen New Agea.

Eko- ja luomupiireissä henkisyys kukkii. Eräässä ekokylässä toiminta oli niin henkistä, että siellä oltiin jopa aloittamassa henkiparantajan ammattiin johtavaa koulutusta. Hanke ei toteutunut siellä, mutta kylän Internet-sivun mukaan ekokylässä sijaitsee "muinainen luonnonpyhättö, jonka vaikutussäde on useita kilometrejä", toisin sanoen "Maan uloshengityksen paikka, johon liittyy seitsemän valopilaria ja muinainen sauna, jota on käytetty muuntumisen paikkana". Kylästä kertovissa lehtijutuissa kirjoitetaan tavallisesti vain kylän luomuviljelystä ja ns. permakulttuurista.

Usein henkinen vire on pinnallista ja viihteellistä, mutta se on myös kyseenalaistamatonta. Koska New Agen vaikutus on niin laaja, ihmiset omaksuvat sen ajatuksia huomaamattaankin.

Työni takia olen varmasti herkkä huomaamaan henkistä virettä sielläkin, missä harjaantumaton ei sitä huomaa. Osa siitä on viihdettä ja osa kaupallista mainosta, mutta koskaan tämä vire ei ole täysin merkityksetöntä. Kysely, jota tässä kirjoituksessa esitän, on herännyt näkemästäni ja kuulemastani.

New Age ei ole yhtä kuin uususkonnolliset liikkeet. New Age -sateenvarjon alla kuitenkin on myös tiukkaa sitoutumista edellyttäviä liikkeitä. Riippuvuus esimerkiksi keskuksen tarjoamista kurseista johtaa sitoutumiseen ja sen myötä huomattaviin kurssi-ym. maksuihin. Vaikeita näistä tilanteista tulee, jos henkilöllä on puoliso, joka ei hyväksy toisen valintaa, ja mahdollisesti lapsia, joiden puoliso ei halua osallistuvan tilaisuuksiin. Liikkeissä saatetaan tällaisessa tilanteessa jopa kehottaa avioon.

Tällä hetkellä omat suurimmat kysymykseni liittyvät ensinnäkin "energioihin", joihin vedotaan mitä moninaisimmissa yhteyksissä, toiseksi oletukseen, että "kaikki uskonnot ovat yhtä", ja kolmanneksi yliluonnolliseen ja henkimaailmaan.

ENERGIAT

Eräs hurskas kristitty oli vakuuttunut siitä, että "energiat ovat kerääntyneet" hänen työpaikalleen. Merkinä tästä hän piti sitä, että siellä alkoi käydä paljon vierailijoita. Järkeen käyvämpi selitys oli, että heistä oli ollut lehdessä kirjoitus. Sen jälkeen paikalle tuli mui-

Laura Maria Raitis

Hindujumala Ganesh Intiassa Satya Sai Baban puistossa.

Länsimaa-
laisia Intias-
sa gurun
luona vaadi-
tuissa vaat-
teissa.

ta toimittajia ja muuten kiinnostuneita.

Toinen ihminen kertoi käyvänsä mielellään kirkoissa. Siellä aistii hänen mielestään hyvät energiat, koska siellä on rukoiltu paljon.

En voi sanoa, etten lainkaan uskoisi energioihin, mutta mietin, miksi muuksi niitä kulloinkin voisi nimittää. Hammerin mukaan sanan "energia" käyttö New Agen piirissä selittyy halulla legitimoida uskoa tieteen avulla. New Age -auktoriteettien erityisesti suosimia luonnontieteen alueita ovat kvanttifysiikka ja suhteellisuusteoria. Fysiikasta lainatuista käsitteistä yleisimpiä ovat energia, värähtely, frekvenssi ja ulottuvuus. Perusolettamuksista käyviä lauseita ovat sellaiset kuin "kaikella universumissa on oma värähtelytasonsa" tai "maailmankaikkeus koostuu energiasta, koska Einstein todisti materian ja energian olevan sama asia". Hammer osoittaa, että nämä käsitteet ja muita tieteen ulkoisia tunnusmerkkejä on otettu New Agen piirissä valikoiden käyttöön omaksumatta-tai jopa ymmärtämättä-niiden merkitystä.

Hammer kyseenalaistaa New Agen olettamuksen, että energia olisi henkisempää kuin materia. Hän sanoo, että oletus on ehkä "eräänlainen kielellinen eksorkismi": kirjoittajat ja lukijat uskovat voivansa päästä eroon materialismista hylkäämällä sanan "materia". Hammer muistuttaa, etteivät väitteet ole tieteellisiä, vaan ne voidaan ja ne tulee ymmärtää uskonnollisen julistuksen kuvakielenä. Uskonasioista, kuten vaikka jumalista, on aina puhuttu vertauskuvin. Uskonnonhistorioitsijana Hammer näkee, että New Age -liikkeen tieteenomaisuus muistuttaa muiden uskontojen, esimerkiksi kristinuskon tai islamin, yrityksiä vastustaa tieteen asemaa ja voimaa.

"KAIKKI USKONNOT YHTÄ"

"Jos Suomen ev. lut. kirkossa olisi yksikin valaistunut pappi, niin minä olisin kristitty," totesi eräs intialaisen gurun seuraaja. Hän uskoo, että eri uskontojen piirissä on valaistuneita, pyhiä ihmisiä, jotka voivat edustaa Jumalaa tavallisille ihmisille. On hieman hankalaa, että hänen piti löytää oma Mestarinsa niin kaukaa kuin Intiasta, mutta se vain on hänen tiensä.

"Suvaitsevaisuus" on henkisten ihmisten lempisanoja. Tämän sanan sisältö määrittyy ykseyden ajatuksen kautta. Onhan helppo suvaita erilaisuutta, joka pohjimmiltaan on samaa kuin mitä itse edustaa. Näiden "suvaitsevaisten" ihmisten kohtaaminen käy joskus kovasti voimille, sillä kuuntelun taito ei heillä aina ole kovin kehittynyt. He pysyvät järkähtämättä nyökkäillen omalla kannallaan, vaikka luterilainen yrittää selittää, missä kohdin usko toisin kuin keskustelukumppani. Erityisesti totuuden löytäneiden keski-ikäisten miesten kanssa joutuu usein keskustelemaan vain heidän ehdoillaan. Sama koskee kyllä monia naisiakin.

Selkeä yhteys aikamme henkisytyteen on nk. täydentävillä hoitomuodoilla. Erilaiset terapeutit korostavat usein, että heidän hoitonsa (kuten vyöhyketerapia, shiatsu tai reiki) on pelkkää hoitoa, eikä se liity mitenkään uskontoon. Kokonaisvaltaisuus, holistisuus, on kuitenkin heille avainkäsite. Henkinen ja ruumiillinen tulee käsittää kokonaisuudeksi. Tämän kanssa on ristiriidassa väite, että terapeutti pystyy pitämään oman uskonnollisen puolensa erillään terapiasta, joka kaiken lisäksi pohjautuu uskonnollisiin olettamuksiin. Ristiriidan selittää osittain ajatus kaikkien uskontojen ykseydestä. On asiakas sitten uskonnoton tai kristitty, hänen uskonsa on sama kuin terapeutin. Terapeutti ajattelee, että kaikki mihin hän uskoo on pohjimmiltaan yhteneväistä asiakkaan uskon kanssa.

Terapeutteja on erilaisia. Täydentävien hoitomuotojen joukossa on sellaisia, joista on ihmisille apua. Ei ole mielekästä asettua uskonnollisista syistä niitä kaikkia vastaan (ja samalla koululääketieteen

puolelle). Sen sijaan kutakin hoitomuotoa tulisi tarkastella erikseen. Onko siitä apua? Onko sillä sivuvaikutuksia? Miten sen vaikutus selitetään? Onko selitys uskottava? Johtaako hoito siihen, että asiakas turvautuu elämässään johonkin muuhun kuin kolmiyhteiseen Jumalaan?

Hoitomuodon lisäksi on hyvin tärkeää tuntee terapeutin hengellinen tausta. Terapeutit ovat yleensä voimakkaita ihmisiä, joilla on kyky saada asiakkaat valtaansa. Tällainen terapeutti pystyy johdattamaan asiakastaan haluamaansa suuntaan — vaikka taloudellisesti tai uskonnollisesti.

Hammer viittaa siihen, että samanaikaisesti kun lääketiede vähitellen 1600-luvulta alkaen tuli vanhojen sairaus- ja terveystieteiden tilalle, syntyi uusia vaihtoehtoisia oppeja. Yksi näistä oli Franz Mesmerin teoria, jonka mukaan keho ympäröi magneettinen aine. Mesmer hoiti potilaita kätenpäällepanolla, kylvyillä ja hypnoosilla. Hän uskoi, että sairauksia aiheuttivat tukokset, jotka estivät magnetismia virtaamasta. Jos mesmerismin käsite magnetismi vaihdetaan käsitteeseen energia, ollaan hyvin lähellä monien nykyisten täydentävien hoitomuotojen perusajatusta.

YLILUONNOLLINEN JA HENKIMAAILMA

Nuorten kanssa työskentelevä henkilö kertoi, että monet nuoret käyttävät sujuvasti sanaa "karma". Sen sijaan lähimmäisenrakkaus ei ole mikään itsensänselvyytys: karman lain mukaanhan jokainen on itse vastuussa kaikesta mitä hänelle tapahtuu. Hän kertoi myös kunnan nuorisotyöntekijästä, jonka työhuoneen "ammattikirjallisuus" on hankittu esoteerisista kirjakaupoista ja joka käyttää työssään mm. meditaatiota. Sama ihminen mainitsi edelleen, ettei viestien saaminen henkiolennoilta ole lainkaan harvinaista.

Henkioppaat, enkelit, luonnonhenget, mystiset kokemukset, muistot edellisistä elämistä, johdatus, rukousvastaukset—tällaiset asiat kuuluvat monien ihmisten elämään. Kirkon tehtävä ei ole vaieta niistä, ei myöskään naureskella. Huhuaa on huhuuta ja se on sellaiseksi sanottava. Mutta ihmisten kokemukset on otettava todesta. Muuten suljemme kirkon ovet niiltä, jotka kenties olisivat tulossa sisään. Vaikka varjelemme kirkon oppia ja uskon sisältöä, emme voi vaatia ihmisiä jättämään omia kokemuksiaan asehuoneeseen. Jos joku vaihtaa puolta New Agesta kristilliseen uskoon, hänen kokemuksensa voivat saada uuden sisällön tai jäädä selittämättä. Ei ole meidän vallassamme, miten ja milloin muutos tapahtuu. Meidän vallassamme on kertoa siitä, mitä kristillinen usko on ja toivottaa kaikki ihmiset terulleiksi siihen uskoon.

*Kirjoittaja toimii uskontokasvatussihteerinä
Kirkon lähetystyön keskuksessa.*

Timo Saarinen

JAANA LÄHTEENSUO

Uushenkisyyden keskeisiä käsityksiä

Utinen Helsingin Sanomien taloussivuilla py-säyttää. Lehtijuttu kertoo lokakuisesta johtamistaidon seminaarista. Kouluttajana toiminut **Danah Zoharia** nimitetään johtamisguruksi ja yleisöltä lainataan intoutuneita kommentteja. Zoharin sanoma kuulostaa tässä yhteydessä yllättävältä: perinteiseen newtonilaiseen tiedekäsitykseen pohjaava ajattelu ei nykykaoksessa riitä, tarvitaan uudenlaista lähestymistapaa. Zoharin kerrotaan ammentavan aineksia kvanttifysiikasta ja soveltavan niitä johtamistaitoon. "Kaikki virtaa ja ihminen kuuluu tähän sykkivään energiavirtaan", kirjoittaa taloussivut Zoharin äänellä. Mistä on kyse?

Zoharin seminaareissa rikotaan perinteisiä kategoriaita: johtamistaitoa opetetaan popularisoimalla tiedettä ja tukeutumalla henkisytyteen. Nykyään henkisytyteen liittyvät teemat pulpahtelevat esiin muissakin odottamattomissa yhteyksissä. Voidaan puhua uushenkisyyden kasvusta. Uushenkisyydellä tarkoitetaan samaa ilmiötä, jota on totuttu nimittämään New Ageksi. Se ei ole perinteisessä mielessä liike; sillä ei ole johtajaa, organisaatiota tai velvoitettavaa oppia. Tästä syystä ilmiötä saattaa olla vaikea hahmottaa. Se on kuitenkin mahdollista. Uushenkisyys on ajattelutapa. Sillä on oma aatehistoriallinen taustansa ja omat peruskäsityksensä; tietyt käytännöt liittyvät siihen ja sillä on tietynlainen suhde vallitsevaan kulttuuriin. Näistä näkökulmista käsin uushenkisyyttä voidaan pyrkiä määrittelemään. Tarkastelen joitakin uushenkisyyden keskeisimpiä käsityksiä pitkälti **Wouter J. Hanegraaffin** tutkimukseen tukeutuen.

Uushenkisyyden käsite on toimivampi kuin New Age -käsite. Tähän käsitykseen on päätyntä **Paulii-**

na **Mikkonen** pro gradu -tutkielmassaan: ensinnäkin 'uushenkisyys' on suomea; toiseksi uushenkisyden piirissä suhtaudutaan New Age -käsitteeseen ristiriitaisesti muun muassa sen saaman kaupallisen leiman takia; kolmanneksi 'uushenkisyys' tuo paremmin esille ilmiön uskonnollisen luonteen. Lisäksi New Age -käsite aiheuttaa sekaannusta viittamalla sekä itse ilmiöön että sen piirissä vaikuttavaan uskomukseen, uuden ajan odotukseen. New Age -nimityksen kankeus saattaa olla myös eräs syy siihen, että kirkon piirissä tämä uskonnollinen ilmiö on unohdettu tai sitä ei tunnisteta.

Uushenkisessä ajattelutavassa on ainakin neljä perusteemaa: holistisuus, ihmisen jumaluus, transformaatio eli muodonmuutos ja uuden ajan odotus. Yksittäiset, uushenkisyden piiriin lukeutuvat opettajat ja vaikuttajat saattavat pyrkiä systematisoimaan omaa ajatteluaan hyvinkin pitkälle. Ei ole kuitenkaan olemassa mitään ylempää auktoriteettia tai tahoja, joka muodostaisi monien vaikuttajien opetuksista yhteisen kokonaisuuden. Uushenkisydelle on siis leimallista samojen aihepiirien toistuminen, mutta niistä esiintyy monia erilaisia, keskenään ristiriitaisiakin tulkintoja. Tästä syystä on luontevaa puhua perusteemoista. Toinen leimallinen piirre on käytännönläheisyys. Uushenkiset opettajat eivät ensisijaisesti pyri teoreettiseen aukottomuuteen, sitä tärkeämpää on ajatuksen merkityksellisyys ihmiselle. Voidaan siis puhua uushenkisyden sisällöllisestä yhtenäisyydestä, mutta tietyn varauksin.

TODELLISUUS JAKAMATTOMANA KOKONAISUUTENA

Holistisuus on laajalti käytetty sana, se on löytänyt tiensä myös arkikieleemme. Uushenkisessä ajattelussa holistisuus tarkoittaa ennen kaikkea todellisuuden tarkastelemista jakamattomana kokonaisuutena. Tässä ajattelutavassa Jumala, maailma ja ihminen länsimaisen ajattelun peruskategorioina järkyvät: kategoriat limittyvät voimakkaasti, elleivät suorastaan säry. Samalla tavalla kuin muistakin perusteemoista myös holistisuudesta on useampia tulkintoja.

Yksi tulkinta holistisuudesta perustuu ajatuksen perimmäisestä Lähteestä. Käsitteen mukaan kaikki todellisuuden manifestaatiot ovat saaneet syntynsä yhdestä Alkulähteestä, joten kaikki olemassa oleva muodostaa jakamattoman kokonaisuuden. Käsitystä voidaan havainnollistaa kolmiolla, jonka huippu kuvaa Alkulähdettä. Perimmäisestä Lähteestä saatetaan puhua 'Jumalana' ja tuonpuoleisuutta korostaen, tällöin jumalakuvaa leimaa immanenttisuuden ja transsendenttisuuden välinen jännite. Täysin omaehtoiselle, täydelliselle ja tuonpuoleiselle Absoluutille ei kuitenkaan ole tilaa. Tällaisen käsityksen omaksumiseen uushenkisen

maailmankatsomus on orientoitunut liiaksi tämänpuoleiseen, koettavissa olevaan todellisuuteen. Monesti perimmäinen Lähde käsitetäänkin panteistiseksi elämänvoimaksi.

Toista tulkintaa holistisuudesta voidaan nimittää universaaliksi keskinäiseksi sidoksisuudeksi. Tätä käsitystä havainnollistaa vertauskuva verkosta, jonka jokainen piste on yhteydessä kaikkiin muihin pisteisiin, mutta millään pisteellä ei ole erityisasemaa. Tästä variaatiosta puuttuu ajatus jumalallisesta Lähteestä, jolla olisi ontologinen erityisasema. Käsitte on yksiselitteisen monistinen. Mielienkiinnon kohteena ei ole todellisuuden alkuperä, vaan sen nykyinen luonne ja tila. Tämän tyyppinen holistisuus tulee esille usein uushenkisyystieteessä, muiden muassa **Fritjof Capran** kirjoituksissa.

Kolmas holistisuuden muoto keskittyy vastakohtien harmoniaan. Vastakohtia ei ymmärretä toisiaan poissulkevinä, todellisina vastakkaisuuksina, vaan pikemminkin toisiaan täydentävinä ääripäinä, jotka muodostavat dynaamisen kokonaisuuden. Käsitystä kuvaa taolaisuudesta tuttu kuvio, jinin ja jangin muodostama ympyrä. Tästä holistisuuden muodosta on monia sovellutuksia. Eräs niistä on sukupuolisuuden pohtiminen kahden ääripään avulla. Uushenkisissä oppaissa miehiä rohkaistaan löytämään oma feminiinisyytensä ja naisia oma maskuliinisuutensa; apuna saatetaan käyttää jungilaisen psykologian käsitteitä animus ja anima. Tavoitteena on yksilössä todentuva tasapaino feminiinisuuden ja maskuliinisuuden välillä. Tavoite saattaa painottua myös toisin: miestä kehoitetaan toteuttamaan omaa maskuliinisuuttaan mahdollisimman täydesti, naista feminiinisuuttään. Tällöin tavoitellaan tasapainoa miehen ja naisen välillä.

Neljäs holistisuuden variaatio pohjautuu analogiaan todellisuuden ja elävän organismin välillä. Tämänkaltaisen holistisuuden tunnetuin muoto on Gaia-hypoteesi. Gaia-sana tulee kreikkalaisesta mytologiasta, jossa maan jumalattaren nimi on Gaia. Gaia-hypoteesin mukaan maapallo on monimutkainen systeemi, joka toimii itseohjautuvasti elävän organismin lailla. Joidenkin ajatukset menevät vieläkin pidemmälle. Heidän mukaansa maapallo ei ainoastaan toimi kuten organismi, vaan se on elävä organismi, jolla on tietoisuus.

Holistisuus on yksi uushenkisyden keskeisimmistä käsityksistä. Siitä esiintyy erilaisia variaatioita. Niissä kaikissa todellisuutta tarkastellaan jakamattomana kokonaisuutena: kaikki liittyy yhteen.

IHMINEN JUMALANA JA OMAN TODELLISUUTENSA LUOJANA

Ajatus todellisuuden jakamattomuudesta — holistisuudesta — tulee esille myös uushenkisessä ihmis-

Laura Maria Raitis

Tai chi -voimistelun uskotaan kehittävän sisäistä voimaa.

käsityksessä. Ihmisellä on fysiologinen ruumis, mutta joidenkin uushenkisten opettajien mukaan hänellä on tämän lisäksi erilaisia henkiruumiita. Käsitteet henkiruumiiden nimistä ja lukumääristä vaihtelevat opettajasta riippuen. Henkiruumiiden lisäksi uushenkisyudessa puhutaan paljon ihmisen aivoista, alitajunnasta ja mielestä. Kaiken kaikkiaan ihmisen katsotaan olevan monikerroksisempi ja henkisempi kuin yleisesti luullaan.

Uushenkistä käsitystä mielestä voidaan havainnollistaa tähtikuvion avulla. Tähtien sakarit, joita tosiasiasa tulisi olla miljardeja, kuvaavat yksittäisten ihmisyksilöiden mieliä. Sakaran terävin kärki kuvaa yksilömielen tietoisuutta. Sakaran kärjestä kohti keskustaa edettäessä tullaan alitajunnan alueelle. Sakaroiden yhdistyessä toisiinsa ollaan kollektiivisen alitajunnan alueella. Syvällä tähden keskustassa on ylitietoisen Universaalin Mielen alue. Tähti-vertaus tuo esille kaksi keskeistä asiaa: uushenkiseen kielenkäyttöön on omaksuttu psykologisia käsitteitä; uushenkisyyden mukaan ihmisen ja Universaalin Mielen välillä on katkeamaton yhteys.

Etenkin kristityissä herättää kummeksuntaa ja vastustusta sellaiset uushenkiset ilmaukset kuin 'ihmisessä asuu sisäinen jumaluus', 'ihminen on Juma-

la'. Näissä lausumissa tiivistyy eräs puoli uushenkistä ajattelua: ihmisen ja Jumalan välillä ei ole olemuksellista eroa, vaan ihmisen ja Universaalin Mielen välillä on katkeamaton yhteys, sillä Jumala on pan-teistinen elämänvoima, universaali energia. Yleisimmän ajattelutavan mukaan ihminen ei kuitenkaan ole eksklusiivisessa mielessä Jumala.

Uushenkisen käsityksen mukaan ihminen luo oman todellisuutensa. Ei ole olemassa yhteensattumia, onnettomuuksia tai olosuhteiden uhreja. Kaikki, mitä ihmiselle tapahtuu, on hänen omien ajatuksiensa ja uskomuksiensa aiheuttamaa. Tämä on totaalista uskoa ajatuksen voimaan. Äärimmilleen vietynä ajattelutapa johtaa solipsismiin eli käsitykseen, jonka mukaan tosiasiasa vain tajuava mieli on olemassa. Yleensä uushenkisissä piireissä kauhutetaan tällaista loogista johtopäätöstä. Ihminen luo oman todellisuutensa -ajatuksen motivaatio onkin muualla. Se ilmentää uskoa ihmisen omiin vaikutusmahdollisuuksiin ja vastuuseen. Se on reaktio tarkoituksettomuuden ja sattumanvaraisuuden tunnetta vastaan. Missä tahansa terapiassakin rohkaistaan ihmistä ottamaan vastuu omasta elämästään. Uushenkisyyden ja terapioiden ero on radikaaliuden asteessa. Uushenkisyyden mu-

kaan me luomme oman todellisuutemme kokonaisuudessa itse ja kaikella, mitä meille tapahtuu, on syvempi merkitys.

TRANSFORMAATION AVULLA UUTEEN AIKAAN

Uushenkisyyden mukaan useimmilla ihmisillä on rajoittunut käsitys omasta itsestään. He elävät arki-minuutensa vankeina tuntematta todellista olemustaan. Tämä on ongelma, jolla on kauaskantoiset seuraukset. Asiantilaan tarvitaan muutos, tarvitaan transformaatiota.

Transformaatiolla eli muodonmuutoksella tarkoitetaan uushenkisyydessä prosessia, jonka aikana ihminen ymmärtää todellisen olemuksensa eli löytää todellisen Itsensä. Tämä edellyttää käsityksien ja tietoisuuden muuttumista. Uushenkinen vaikuttaja **Marilyn Ferguson** kuvaa transformaatioprosessia seuraavasti. Valmistavassa vaiheessa ihminen vanha maailmankatsomus kyseenalaistuu. Tähän saattaa johtaa spontaani mystinen kokemus tai esimerkiksi huumeiden aikaansaama psykedeelinen kokemus. Toisessa vaiheessa ihminen tutkii ja etsii selityksiä kokemalleen. Kolmatta vaihetta Ferguson nimittää integraatioksi. Tällöin ihminen jäsentää, laajentaa ja tarkentaa kokemaansa. Hän löytää uuden tavan olla. Lopulta ihminen löytää muita, jotka ajattelevat hänen kanssaan samalla tavalla. Tätä vaihetta Ferguson nimittää salaliitoksi: ihmiset toimivat yhteisen päämäärän hyväksi.

Transformaatio saattaa liittyä äkilliseen kriisiin, mutta yhtä hyvin voi olla kyse pitkäaikaisesta maailmankatsomuksellisesta etsinnästä. Muodonmuutosta pyritään edesauttamaan erilaisin tavoin: käytämällä opettajia, menetelmiä tai apuvälineitä (henkioppaita, kanavojia, meditaatiota, kristalleja). Transformaatio voi merkitä terveyden ja tasapainon tavoittelemista vaihtoehtoisten hoitomuotojen avulla. Prosessi on siis yksilöllinen. Uushenkisen käsityksen mukaan rakkaus, oivalluskyky, terveys ja muut positiiviset asiat lisääntyvät ihmisessä prosessin kuluessa. Ihmisen koko elämämpiiri muuttuu: hänen suhteensa läheisiin, työhön, taloudenpiitoon, harrastuksiin. Tätä kautta yksilön muodonmuutos kasvaa yhteiskunnallisiin mittoihin. Tosinaan uushenkisyys onkin määritelty sosiaalisesti liikkeeksi. Nähdäkseni Donah Zoharin johtamistaidon seminaari on osa tämänkaltaista sosiaalista liikehdintää.

Transformaation avulla pyritään kohti parempaa maailmaa. Paremman maailman — uuden ajan — odotus on keskeinen teema uushenkisyydessä. Nykyisen maailman katsotaan olevan kriisien kourissa, mutta lähellä käännekohtaa, joka vie parempaan suuntaan. Käsitykset siitä, milloin, miten ja millaisessa muodossa uusi aika todentuu, vaihtelevat. Maltillisen käsityksen mukaan uusi aika mer-

kitsee parempaa ja onnellisempaa yhteiskuntaa. Uuden ajan tunnusmerkkejä ovat muun muassa maailmanlaajuinen rauha, tasa-arvoisuus sekä yksilöiden luovuuteen ja tuottavuuteen pohjautuva talous. Uusi aika saavutetaan yksilöiden ja sitä kautta koko yhteiskunnan transformoitumisen kautta. Radikaalimman käsityksen mukaan uuden ajan syntyminen on eskatologinen tapahtuma. Suurien mullistuksien jälkeen ja maapallon ulkopuolisen tahon avulla saadaan taivas maan päälle. Tällainen uuden ajan - odotus on ollut esillä **Juhan af Granin** tuottamissa televisio-ohjelmissa.

UUSHENKISYYS KULTTUURIKRIITIKKINÄ

Tutkija Wouter J. Hanegraaffin mukaan uushenkisiä käsityksiä yhdistää kritiikki länsimaista kulttuuria kohtaan. Hänen mukaansa vallitsevaa kulttuuria leimaa teolliseen vallankumoukseen ja moderniin rationalismiin liittyvä reduktionismi sekä kristinuskon edustama dualismi. Uushenkisyys vastustaa näitä kulttuurin piirteitä. Se torjuu käsityksen aineesta ja hengestä erillisinä todellisuuksina sekä hengen redusoimisen aineeksi. Lisäksi se torjuu pyrkimyksen tarkastella orgaanisia kokonaisuuksia osiensa kautta ja käsityksen radikaalisti tuonpuoleisesta jumaluudesta, joka on erotettavissa ihmisistä ja muusta luomakunnasta. Uushenkisyys vastustaa myös herruutta henkivää suhtautumista luontoa kohtaan. Mikäli kristinuskko ymmärretään maaperänä, josta länsimainen kulttuuri kasvaa, ja uushenkisyys tämän kulttuurin kritiikkinä, uushenkisyyden esiin nostattamat kysymykset kohdistuvat osittain suoraan kirkolle. Mitä ja miten me vastaamme?

*Kirjoittaja on teologian maisteri, joka on pro gradu -tutkielmassaan tutkinut uushenkisyyden kritiikkiä.
jaana.lahtensuo@kolumbus.fi*

KIRJALLISUUTTA:

- Wouter J. Hanegraaff, *New Age religion and Western culture*
- J. Gordon Melton (toim.), *New Age Encyclopedia ja Encyclopedic Handbook of Cults in America*
- Pauliina Mikkonen, 'Itse' psykokulttuurisena käsitteenä suomalaisissa uushenkisissä lehdissä 1996–1997 (pro gradu)
- Christof Schorsch, *Die New Age -Bewegung: Utopie und Mythos der Neuen Zeit*

Kuuluuko kutsumuksessa Jumalan ääni?

Teesejä kutsumuksesta papiston haudottavaksi tilanteessa, jossa yhteiskunta potee palkkatyön kriisiä.

1. "Kutsumus" on dynaamisempi kuin maallisen yhteiskunnan vastaavat termit kuten työmotivaatio tai elämäntehtävä.
2. Yhteiskunnassa on palkkatyön kriisi. Työ on määriteltävä uudelleen painottaen vähemmän siihen kuuluvaa palkkatyön luonnetta. Työksi on luettava esimerkiksi kotiäidin tekemä työ ja vapaaehtoistyö avustusjärjestöissä.
3. Kutsumukseen liittyvä innostus ja mahdollisuus on tuotava voimakkaammin esiin. Ennen korostettu ajatus tyytymisestä omaan osaansa on jätettävä vähemmälle.
4. Luterilaiselle papilla on sosiologinen lähtemätön jälki. Vaikka hän luopuisi pappeudesta, niin silti hän ihmisten silmissä on pappi.
5. Maallistuminen testaa kristillisyyden aitouden. Se paljastaa, onko kristillisen fraseologian takana todellinen näky ja kutsumus.
6. Herätysliikkeet — erityisesti viides herätysliike — ovat säilyttäneet kirkossa kutsumustietoisuuden.
7. Kirkon on tarjottava ajatusta kutsumuksesta entistä voimakkaammin virvoittamaan yhteiskunnan kaavamaisesta työkäsitystä.
8. Kutsumus ei poista loppuunpalamisen mahdollisuutta. Ruumis asettaa rajansa ihmisen innostuksesta riippumatta.
9. Uuteen katekismukseen pitäisi laittaa: "Kuulemme Jumalan äänen omassatunnossamme ja kutsumuksessamme."
10. Kirkon työntekijöillä on poikkeuksellisen suuri vapaus toteuttaa omia näkyjään. Suuri vapaus edellyttää selkeää kutsumustietoisuutta. Kirkon on voimakkaasti tuettava työntekijöiden kutsumustietoisuutta.
11. Papin aiempaa suurempi oikeus yksityisyyteen ei tee turhaksi kutsumus-ajatusta.
12. Työnantaja ei saa käyttää työntekijän kutsumustietoisuutta perusteena pienemmälle palkalle, mieluummin päinvastoin, koska hyvää työtä kannattaa maksaa kunnon palkka.
13. Kutsumuksesta on uskallettava puhua oikealla nimellä. Historiallisista rasitteistaan huolimatta se todistaa sisäisestä hehkusta, jota tässä nuutuneessa yhteiskunnassa kaivataan.

Kirjoittaja on Luvian kirkkoherra.

Puheohjelman

Kohti uutta vuosituhatta päätöstapahtumana

Seminaari Jyväskylässä 22.–23.1.2000

Teema Toivo ja luottamus epävarmuuksien maailmassa

Paikka Jyväskylän yliopiston Vanha juhlasali, S 212

OHJELMA

LAUANTAI 22.1.

10.00 Seminaarin avaus, Arvi Tuomi

10.15 *"Totuus, vapaus, emansipaatio"*,

Gianni Vattimo (Italia, Torino)

Kommenttipuheenvuoro:

Stephen Sykes (Englanti, Durham)

Keskustelu, pj. Tarmo Kunnas

13.30 *"Toivon ja luottamuksen lähteet"*,

Tuomo Mannermaa

Kommenttipuheenvuoro: Torsti Lehtinen

Keskustelu, pj. Jukka Keskitalo

17.00 Päivän annin yhteenveto

19.00 Illanvietto Kirjailijatalossa,

Seminaarink. 26

Ulkomaisten vierailijoiden puheenvuorot aiheesta *"Millaiseksi koen eurooppalaisen henkililmaston tällä hetkellä?"*

SUNNUNTAI 23.1.

9.30 Hetkipalvelu yliopiston kappelissa

10.00 *"Miten olla inhimillinen ihminen*

uudessa ajassa?",

Stephen Sykes (Englanti)

Kommenttipuheenvuoro: Gianni Vattimo

Keskustelu, pj. Jaakko Rusama

13.30 *"Onko toivoa, jos Jumala on kuollut*

eikä historialla ole mieltä?",

Juha Silvola

"Jumala elää ja historialla on mieli.

Eskatologian ja teknologian

kilpajuoksu", Mikko Heikka

Keskustelu, pj. Seppo Koistinen

15.30 *"Mitkä legendat agendojen taustalla*

— suomalaisten ja eurooppalaisten

skenaarioiden arviointia",

Kalevi Olin ja Eerik Lagerspetz

Keskustelu, pj. Arvi Tuomi

17.00 Seminaarin päätös, Jussi Kotkavirta

Huom! Seminaarista ei peritä maksua. Englanninkielisiä

esitelmistä on saatavissa suomennetut lyhennelmät.

Lisätietoja antavat Arvi Tuomi, puh. 050-521 5405 ja

Jukka Keskitalo, puh. 050-521 5412.

Järjestävät ja rahoittavat tahot: Jyväskylän kaupunki-

seurakunta, Jyväskylän maaseurakunta, Jyväskylän

kaupunki, Jyväskylän yliopisto, Kristillinen Kulttuuriliitto

ja opetusministeriö.

Postmodernin jumalattoman vanhurskauttaminen

Kirkon piirissä on kannettu huolta kristillisen sanoman kantavuudesta ja kuuluvuudesta maailmassa, jossa toisaalta saa yhä enemmän sijaa ns. käytännöllinen ateismi, jonka puitteissa kirkon sanoma yksinkertaisesti siirretään syrjään arkielämään kuuluvien asioiden joukosta, ja jossa toisaalta lisääntyvät erilaiset uususkonnolliset hämäräilmiöt "huuhaa" -uskomuksineen. Nämä puolestaan ovat mahdollistaneet eräänlaisen shoppailun elämäntasomustavaratalossa, josta kukin voi hankkia itselleen sopivaksi kokemansa uskon ja jumalan.

On kysely mikä kristillisen kirkon identiteetti on ja kuinka yleisen moraalitajun käy tässä murroksessa. On ymmärretty asian olevan siten, että jos yhteinen uskonnollinen moraalitajon ja arvoperusta murtuu, jäljelle jää vain ihmisyyksilön silmitön itsekkyyss kaikkine ilmenemismuotoineen.

Kun kristinuskon tarjoilema "suuri kertomus" vaimenee suurten massojen kuulumattomiin on jäljellä vain ihmisen näennäinen itseriittävyys ja sen tuomat ongelmat. Lääkkeeksi tähän suositellaan ko. kertomuksen entistä päättäväisempää ja kovaäänisempää julistamista kaikkien kuulla ja uskoa.

On toivottu siis kirkon palaavan entistä tiukemmin omaan uskonperintönsä ja pitävän sitä esillä entistä kirkkaammin ja rohkeammin. Näin kirkon identiteetti vahvistuu ja yhteiskunta laajemminkin voidaan palauttaa ruotuun hyvän ja pahan, oikean ja väärän tietämisessä ja sen tietämisen mukaan toimimisessa (suunnilleen näin esim. kirkkoherra Jaakko Ripatti Crux 5/99 ja monet muut).

EPÄILEN

Epäilen sitä, että mitään todella yhteistä arvo- tai uskonperintöä on koskaan ollutkaan muuten kuin korkeintaan hyvin pinnallisessa ja ulkonaisessa (liturgisessa ja juridisessa) merkityksessä.

Uskonperinnöt ja niistä syntyvät arvot ovat aina olleet "itsekkäitä", itseä eli minää tukevia. Ihminen on aina suorittanut "ideologista shoppailua" eli hankkinut itselleen sopivimman uskon ja jumalan. Valikoiman radikaali laajentuminen on ainoa varsinainen muutos mikä tässä suhteessa on viime vuosikymmeninä tapahtunut. Kyläkaupan ainoa tarjolla oleva myyntiartikkeli on aiemmin vienyt parhaan

terän "shoppailulta" ja antanut kuluttajalle käsityksen, että kaikkihan täällä käyttävät tätä. "Itselle sopivin" on tässä tapauksessa ollut ainoa tarjolla oleva! (Kristillinen lähetystyö on omalta osaltaan ollut murtamassa "kyläkauppojen" valtaa Aasiassa ja Afrikassa ja avaamassa "ideologisia tavarataloja" tuomalla sikäläisten kannalta hämäräperäisiä, keskenään riiteleviä länsimaisia elämäntulkintoja kaikkine "huuhaa" -uskomuksineen aasialaisten ja afrikalaisten shoppailun ulottuville.)

On ilmeistä, että minä ja uskonperintö johon liityn olemme yhtä kertomusta. Kertomus antaa minulle paikan sekasortoisessa maailmassa. Juuri minut on Jumala henkilökohtaisesti pelastanut jne. Muut ihmiset omine tarinoineen saavat painua kirjaimellisesti helvettiin jähka eivät suostu näyttämään tätä käsikirjoitusta.

Itseymmärryksen olemuksellinen yhteys jumalaymmärrykseen ja uskonnolliseen tarinaan on ilmeinen selitys siihen, että juuri kysymykset näiden erilaisten tarinoiden oikeellisuudesta herättävät ihmiskunnassa henkiin kaikkein väkivaltaisimmat intohimot.

Kristityn vaellusta kohti Taivasta (samoin kuin islaminuskosen kohti Paratiisia jne.) ovat aina reunustaneet, paitsi erilaiset harhaanjohtajat ja viettelijät, myös näiden veriset, irtihakatut päät. Se, joka uhkaa minun ja meikäläisten jumalaa ja uskontarinaa, uhkaa minua itseäni, ja on siis Vanha Vainooja, Antikristus ja Suuri Saatana.

Luterilaiseen ajatteluun kuuluu kuitenkin paradoksaalinen käsite, jonka avulla on mahdollista vapautua kaikesta uskonnollisesta tarinoinnista ja uskonperinnöistä; ajatus jumalattoman vanhurskauttamisesta. Tämä käsite loppuun asti vietyä vapauttaa ihmisen uskonnon kahleista.

"Jumala vanhurskauttaa jumalattoman." Jumala vanhurskauttaa, pelastaa eli ottaa yhteyteensä (totuuden eli todellisuuden yhteyteen) sen jolla ei ole jumalaa, a-teistin. Jumala tulee yhdeksi jumalattoman kanssa. Täyteys tulee yhdeksi tyhjyyden kanssa. "Olen" yhtyy olemattomuuteen. Kaikki on yhtä kuin ei — mitään. Ja päinvastoin: jumalan omistaja, se joka tietää ja tuntee jumalan, joka tekee voimallisia tekoja hänen nimessään jne., sulkee pois todellisen Jumalan, joka on todellisuus, totuus itse.

»Se mikä katoaa ajan mukana, ei ole totta. Siksi myös huoli arvojen, moraalिन yms. katoamisesta on turha. Se mikä katoaa oli joutavaa alunperinkin. Tämä koskee myös ns. kristillisiä arvoja.»

Tässä tarkoitettu a-teismi eli jumalattomuus ei luonnollisesti ole mitään ideologista ateismia, joka on vain reagoimista kirkkoa ja uskontoa vastaan, ja joka niin käsitteenä kuin elämäntapomuksenakin on vain imitoimalla opittua typeryyttä. En myöskään tarkoita mitään ”käytännöllistä ateismia”, joka Jumalan kiellettyään jättäytyy itsekkyyden ja materialismin vietäväksi, omien joutavien arkitarinoidensa lumoissa.

Tarkoitan loppuun asti vietyä jumalattomuutta, joka kieltää kaikki tarinat, niin kristilliset kuin ei — kristillisetkin, niin tuon — kuin tämänpuoleisetkin, niin hengelliset kuin materialistisetkin. Todellinen a-teismi kieltää sekä objektin että subjektin, sekä tarinan että lopulta tarinan kertojankin. Kun kaikki kiellettävissä oleva on kielletty, on jäljellä se mitä ei voi kieltää. Se on tuntematon, mikään ei voi tavoittaa sitä. Silti se on kaiken alku ja loppu.

”Jos vehnänjyvää ei kuole, se jää yksin.” Yksin oman surkean kuorensa sisään haikailemaan ehkä jossakin sepitteellisessä tulevaisuudessa koittavaa kevättä, uskomaan ja toivomaan.

Todellisuutta ei voi tai tarvitse toivoa. Toivon kohde on aina sepitteellinen. Todellisuus on se mikä on; ”Minä Olen”.

”Jos se kuolee, se tuottaa runsaan sadon.” Yhdestä tulee monta. Jeesus opetti että elämä syntyy kuolemasta, että ne ovat yksi ja sama asia. Elämän kadottaminen on sen löytymistä.

”Minä olen A ja O, alku ja loppu.” Jos alku ja loppu ovat sama ”Minä olen”, luonnollisesti myös väliin jäävä keskikohta kymmenine, ehkä satoineen miljardeine vuosineen on sama ”Minä olen”.

Loppu ja alku, risti ja ylösnousemus ovat samanaikaisia, eivät peräkkäisiä tapahtumia. Yksi ja sama. Eivät uskon kohteita, vaan olemassaolomme alkuperäistä todellisuutta.

Todellinen ateismi eli jumalattomuus on kaikkien kertomusten ja elämänsisältöjen tyhjyyden näkemistä ja tuohon tyhjyyteen jäämistä ilman uskoa ja ilman toivoa. Jumala on kuollut, ja ”minä” elämäntapomusteni kera siinä mukana. Ristin kantaminen on tarinoista luopumista.

Mutta paradoksaalisesti juuri kuolema on yhtä kuin ylösnousemus ja elämä, ei jossakin historiassa, ei osana jotakin uskonnollista kertomusta, vaan tässä ja nyt. Tähän ei ole mahdollista uskoa, puhumattakaan, että siitä olisi mahdollista tietää jotakin.

Yhteen ja ainoaan olemassaolevaan ”Minä olen”, ei ole mahdollista uskoa tai olla uskomatta (kuka uskoisi/olisi uskomatta ja mihin?). Siksi aito, syvä, todellinen usko on pohjimmaltaan jumalaton.

Tosi uskova ei tiedä tai usko uskovansa. ”Olen uskossa/uskova” on aina sisällöllinen mahdottomuus. Usko ei anna tilaa ”itseymmärrykselle”, sillä se on olemuksellisesti ”itsen” poissaoloa.

Todellisessa uskossa ei ole siis kohdetta, mutta ei myöskään subjektia, uskojaa, toivomassa Jumalalta henkilökohtaista pelastustaan tai muuta joutavaa.

Näen tässä kirkonkin mahdollisuuden uuden vuosituhannen alkaessa. Totuus eli todellisuus ei katoa. Se mikä katoaa ajan mukana, ei ole totta. Siksi myös huoli arvojen, moraalिन yms. katoamisesta on turha. Se mikä katoaa oli joutavaa alunperinkin. Tämä koskee myös ns. kristillisiä arvoja.

Ei pidä pelätä postmodernia (tai postpost- jne. modernia) särkyneisyyttä, uskonnollisten ja muiden kertomusten hajoamista vaan annettava kaiken mennä menojaan (myös tämän hataran tarinan nimeltä ”postmodernismi”...), säryttävä itsenkin mukana, kuoltava itselleen. Seurattava Herransa ristille ja ylösnousemukseen, kuolemaan ja elämään.

Kirjoittaja on Nousiaisten seurakuntapastori.

☆☆☆☆

Jeesus — Daavidin poika

Eksegeettinen iltapäivä torstaina 17.2.2000
klo 10–18

Säätytalon (Snellmaninkatu 9–11), salissa 15
Päivän avaus, pj. prof. Timo Veijola

ESITELMÄT:

FL, TM Petri Kasari: *Daavid ja messias*

TT Sarianna Metso: *Messias Qumranin teksteissä!*

TM Raimo Hakola: *”Pelastus on juutalaisista.”
Juutalainen messias ja juutalaisvastaisuus
Johanneksen evankeliumissa*

TM Anni Pesonen: *Mielikuvitus totuuden
palveluksessa. Luukas ja antiikin luova
historiankirjoitus*

Prof. Risto Saarinen: *Jeesus Jokinen ja histori-
an Jeesus*

TT Tom Holmén: *Historian Jeesus ja kirkon
liittousko*

Dos. Matti Myllykoski: *Mistä eksegeetit tietä-
vät, mitä Jeesus teki temppeleissä?*

☆☆☆☆

Tilaisuuden järjestävät Suomen Eksegeettinen
Seura ja Eksegeettikan laitos.

Sielunhoidon Aikakauskirja 11 ilmestynyt

Sielunhoidon Aikakauskirjan numero 11 on ilmestynyt. Se on vanhenemista ja vanhuutta käsittelevä teemanumero. Julkaisun kaksitoista artikkelia lähestyvät ikääntymistä eri puolilta. Vanhusten hoidon kokonaiskuvan hahmottamisen lisäksi puhutaan vanhenevien sairastavuudesta, parisuhteesta ja seksuaalisuudesta. Artikkeleissa käsitellään myös vanhuksen suhdetta uskoon, vanhuksen sielunhoitoa ja dementoituneen kohtaamista.

Sielunhoidon Aikakauskirja on kirkon sairaalasielunhoidon keskuksen, kirkon perheasiain keskuksen ja kirkon koulutuskeskuksen yhteinen julkaisu. Sen hinta on 40 mk + postituskulut ja sitä voi tilata Kirkkohallituksen julkaisu-myynnistä, puh. (09) 1802 315.

kirjat

Teologiseen pyrkijät monipuolisesti suuntautuneita

Teologiseen tiedekuntaan pyrkijät eivät asetu yhteen muottiin. Kuva teologikokelaista vahvasti uskonnollisina, papiksi tähtäävinä nuorukaisina ei vastaa enää yleiskuvaa tämän päivän pyrkijöistä. Sen sijaan tiedekuntaan hakeudutaan monenlaisista taustoista käsin, pyrkimissyyt ovat kirjavia ja alalle hakeutuvia luonnehtii monialainen suuntautuminen eri tehtäviin. Seurakunnan tehtävät kiinnostavat aiempaa harvempaa. Kun nyt opintonsa aloittaneet valmistuvat ensi vuosituhannella, saattaa kirkkoa odottaa pappispuola.

Tämä käy ilmi TM Kati Niemelän väitöskirjassa teologiseen tiedekuntaan pyrkimisen syistä ja ammatillista suuntautumista. Niemelä väitteli teologisessa tiedekunnassa 1. lokakuuta. Väitöskirja kuuluu uskonnonpedagogiikan alaan.

Niemelän tutkimus perustuu vuosina 1994 ja 1997 tiedekuntaan pyrkineiltä kerättyyn kysely- ja haastatteluaineistoon. Tutkimus osoitti, että teologiseen tiedekuntaan pyritään monista syistä: taustalla voi olla kiinnostus uskonnollisia kysymyksiä ja teologian tieteellistä tutkimusta kohtaan, kutsu-
muksellisia motiiveja, jotka voivat olla luonteeltaan hengellisiä tai ei-hengellisiä, sekä erilaisia ulkoisia uranvalintaa suuntaavia tekijöitä, kuten halu saada edes jokin koulutuspaikka.

Teologiseen tiedekuntaan pyrkimissyyt ovat muuttuneet viime vuosikymmenien aikana. Erityisesti kutsumuksellisten motiivien merkitys on vähentynyt. Sen sijaan pyrkijät hakeutuvat alalle aiempaa yksilöllisemmistä ja itsekkäämmistä syistä.

Teologiseen tiedekuntaan pyrkivistä voitiin hahmottaa tiedekuntaan pyrkimissyyden perusteella kuusi ryhmää. Joka neljäs pyrkijä (25 %) oli monipuolisesti motivoitunut. Heille oli ominaista sekä moniulotteinen kutsumuksellinen että tieteellinen motivoituminen teologiselle alalle. Lähes yhtä moni (22 %) oli kutsumuksellinen, joka koki teologisen tiedekunnan vahvasti Jumalan tarkoittamana paikana. Joka viidettä (19 %) pyrkijää luonnehti hakeutuminen teologiselle alalle kiinnostuksesta tieteellistä tutkimusta kohtaan. Hieman harvempi (17 %) oli perusmotivoitunut, jolle oli ominaista keskitasoinen motivoituminen monesta eri näkökulmasta. Lähes joka kymmenettä pyrkijää (9 %) luonnehti opiskelupaikan varmistaminen ja alhai-

nen motivaatio teologiaa kohtaan. Loput pyrkijät (8 %) olivat yleisauttajia, joilla oli vahva halu auttaa muita, mutta olivat yleisesti suuntautumattomia teologiselle alalle.

Seurakuntaan tähtäävien teologikokelaiden määrä on selvästi vähentynyt viime vuosikymmenien aikana. Näin huolimatta naispappeuden toteutumisesta. Ainoastaan joka kolmas opintonsa vuonna 1997 aloittanut tähtäsi ensisijaisesti seurakuntatyöhön, lähinnä papiksi. Taustalla vaikuttavat erityisesti teologikokelaiden aiempaa vähäisempi kirkollinen tausta sekä naispyrkijöiden määrän lisääntyminen.

Yleisiä ammattitavoja olivat papin työn lisäksi opetukseen ja tutkimukseen liittyvät tehtävät sekä teologin erityistehtävät, kuten perheneuvonta- ja sairaalasielunhoitotyö. Seurakuntapapin ammatista kiinnostuneet olivat tyypillisesti sosiaalisia miehiä, joilla oli vahva kokemus kutsumuksesta. Sen sijaan uskonnonopettajiksi tai tutkijoiksi aikovilla ei yhtä usein ollut tällaista kutsumuskokemusta.

Kirkon kannalta tutkimuksen tulokset eivät lupaa pelkästään hyvää. ”Myönteistä kirkon kannalta on papiksi aikovien vahva kutsumuksellisuus. Sen sijaan papiksi tähtäävien vähäinen määrä ennakoii pappispulaa ensi vuosituhaten alussa, kun nyt opintonsa aloittavat valmistuvat ja eläkkeelle jäävät niin sanotut suuret ikäluokat”, arvioi Niemelä.

Kati Niemelä, Teologiksi? Teologiseen tiedekuntaan pyrkivien uranvalintamotiivit ja ammatillinen suuntautuminen (Kirkon tutkimuskeskus, sarja A 74, 1999. 300 s. Hinta 80 mk).

*Tiedustelut ja tilaukset: Kirkon tutkimuskeskus,
puh. (03) 2190 248/Anita Lamminen,
sähköposti: anita.lamminen@evl.fi.*

Hitaasti, mutta varmasti

Ekumeeninen liike on auttanut kirkkoja ja kristillisiä yhteisöjä lähestymään toisiaan ja johtanut niitä yhteiseen toimintaan. Suomen ekumeeninen neuvosto on tukenut tätä kehitystä. Se on yksi maailman vanhimmista kirkkojen kansallisista neuvostoista. Vähitellen sen toimintaan ovat tulleet mukaan lähes kaikki maamme kirkot ja kristilliset yhteisöt.

Miten suomalainen ekumeeninen työelämä syntyi ja millaista sen toiminta oli ensimmäisen kahdeksan vuosikymmenen ajan aina vuoteen 1997 saakka, siitä kertoo dosentti Jaakko Rusama juuri ilmestyneessä tutkimuksessaan Kohti ykseyttä. Suomen ekumeenisen neuvoston synty ja toiminta 1917–1997.

Ekumeenisen toiminnan synty Suomessa liittyi siihen kansainväliseen yhteistyöhön, jota harjoitti-

vat 1800-luvulla erityisesti opiskelija- ja maallikkoliikkeet (NNKY, NMKY ja Ylioppilaiden kristillinen maailmanliitto) sekä lähetystyö. Ensimmäisiin ekumeenisiin järjestöihin kuuluneella kirkollisella World Alliance -rauhanjärjestöllä (perustettu 1914) oli suuri merkitys suomalaisen järjestäytyneen ekumeenisen toiminnan synnystä. Myöhemmin mukaan tulivat opillisiin kysymyksiin keskittynyt Faith and Order -liike, käytännöllisiin sosiaalieettisiin kysymyksiin keskittynyt Life and Work -liike ja vuodesta 1948 alkaen näiden liikkeiden yhdistyessä Kirkkojen maailmanneuvosto. Vuonna 1917 perustettua suomalaista yhteistyöelintä johti aluksi professori Arthur Hjelt. Hänen jälkeensä puheenjohtajina toimivat piispat Aleksis Lehtonen ja Eelis Gulin, arkkipiispa Martti Simojoki, piispa Aimo T. Nikolainen, arkkipiispa John Vikström, vuosina 1990–1999 ortodoksinen arkkipiispa Johannes ja tällä hetkellä arkkipiispa Jukka Paarma. Pienestä muuttaman luterilaisen yliopistoteologin toimikunnasta kasvoi hitaasti, mutta varmasti palvelujärjestö, jossa päätöksiä tekevät nyt 12 eri kirkon edustajat. Käytännön toiminnassa on mukana runsaat 200 eri kirkkoihin ja kristillisiin yhteisöihin kuuluvaa.

Dosentti Rusaman laatima tutkimus on ensimmäinen kokonaisuus suomalaisesta ekumeenisesta toiminnasta. Ekumeeninen neuvosto oli tämän liikkeen yksi keskeisimmistä vaikuttajista, mutta ei silti ainoa. Yhteispyrkimyksiä ovat edistäneet lisäksi mm. protestanttisiin kirkkoihin kuuluvien yksityisten kristittyjen ja ryhmien yhteiskristillinen toiminta ja allianssitoiminta sekä monet järjestöt.

Jaakko Rusama, Kohti ykseyttä. Suomen ekumeenisen neuvoston synty ja toiminta 1917–1997. (Kirkon tutkimuskeskus, sarja A 75/Suomen ekumeenisen neuvoston julkaisuja XLI, 1999. 480 s. Hinta 90 mk).

*Tiedustelut ja tilaukset: Kirkon tutkimuskeskus,
puh. (03) 2190 248/Anita Lamminen,
sähköposti: anita.lamminen@evl.fi.*

Pappi tai teologi

Tule viikoksi tai useammaksi kevät-hangille Lappiin! Tunturihotelli Vuontispiirtti Raattamassa tarvitsee viikkopappeja (hartaudet) viikoiksi 8–15. Tarjoamme täysihoidon.

Tiedustelut Keijo Pitkäniemi,
puh. 0500-344 542.

Veroilmoitus vuodelta 1999

YLEISTÄ

Tämän kirjoituksen tarkoituksena on antaa perustiedot palkkatulojen verotukseen ja vähennyksiin liittyvistä asioista. Kirjoitus on tarkoitettu sekä niille, jotka tulevan tammikuun aikana entiseen tapaan tekevät veroilmoituksen ja myös niille, jotka ovat uuden veroehdotusmenettelyn piirissä. Kirjoituksessa ei puututa muuhun verotukseen, joten jokaisen on syytä lisäksi tarkasti perehtyä verohallituksen ohjeisiin. Kirjoituksen aineisto on otettu verohallituksen julkaisusta Henkilöverotuksen käsikirja.

VEROEHDOTUSMENETTELY

Verovelvollinen, joka ei ole saanut verovirastolta veroilmoituslomaketta, ei ole velvollinen antamaan veroilmoitusta tammikuun loppuun v. 2000 mennessä. Hänet on siirretty veroehdotusmenettelyn piiriin. Hänelle lähetetään veroehdotus. Jos veroehdotuksen sisältämät tiedot ovat väärät tai puutteelliset taikka verovelvollisella on verotukseen vaikuttavia vaatimuksia, hänen on tehtävä tarvittavat muutokset ja lisäykset veroehdotukseen. Korjatun veroehdotuksen viimeinen palautuspäivä on ilmoitettu veroehdotuksessa. (Vuonna 1999 se oli 17.6.)

ANSIOTULOT

Työnantajalta saadusta ennakonpidätystodistuksesta käy ilmi palkkatulojen ja palkkaan kuuluvien luontoisetujen veronpidätys. Mikäli luontoisetujen verotusperusteet ovat oikein, ne merkitään sellaisenaan veroilmoitukseen.

PUHELIN LUONTOISETUNA

Kotipuhelin

Työnantajan palkansaajan kotiin kustantamasta puhelimesta syntyy verotettava luontoisetu, jos työnantaja maksaa puhelinmenot kokonaisuudessaan. Edun verotusarvo on 120 mk/kk. Työnantajan maksamasta liittymismaksusta ei synny verotettavaa etua. Jos palkansaaja maksaa yksityispuhe-

lunsa verotettavaa etua ei synny. Sen sijaan työnantajan maksama puhelinliittymän vuosimaksu on verotettavaa ansiotulona ellei vuosimaksun katsota sisältyvän palkansaajan työnantajalleen maksamaan puhelimen käyttömaksuun.

Matkapuhelin

Pelkästään työtehtäviä varten palkansaajalle hankitusta matkapuhelimesta ei synny verotettavaa etua. Verotettava etuus syntyy, jos työnantaja maksaa myös palkansaajan vapaa-aikanaan soittamat yksityispuhelut.

Jos työnantaja perii yksityispuhelujen puhelumaksut veroetua ei synny. Tavanomaisia työmatkalta soitettuja yksityispuheluja on pidettävä verovapaana henkilökuntaetuna, josta ei synny verotettavaa etua.

Jos palkansaaja on itse hankkinut matkapuhelimen ja käyttää puhelinta työvälineenään, puhelimen hankintahinta on kokonaisuudessaan vähennettävissä tulonhankkimiskuluna. Sama koskee myös perusmaksuja ja työpuhelumaksuja, ellei työnantaja niitä maksa. Jos palkansaaja maksaa työnantajalle niiden yksityispuheluiden maksut, joita ei voida pitää ”työaikana työpaikalta soitettuina tavanomaisina puheluina”, ei verotettavaa etua synny.

ÄLÄ ILMOITA

Kaikkia tuloja ei ilmoiteta, koska verottaja saa suoraan tiedon mm. tekijänoikeuskorvauksista ja reserviläispalkasta. Ilmoittaminen voi merkitä kahteen kertaan verottamista.

Veroilmoituksessa ei myöskään ilmoiteta eläkeitä eikä sosiaalietuuksia, vaikka viime mainitut laskettaisiin ansiotulojen perusteella. Älä siis ilmoita Suomesta saatuja eläketuloja, sairauspäivä-, äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa, henkivakuutuskorvausta, opintorahaa, lapsen kotihoidon tukea, kuntoutusrahaa, omaishoidon tukea, työttömyyskorvausta, vuorottelukorvausta eikä työmarkkinatukea.

ANSIOTULOISTA TEHTÄVÄT VÄHENNYKSET

1. TULONHANKKIMISMENOT

Tuloverolain 95 §:ssä ovat säännökset tulonhankkimisvähennyksestä:

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan:

1. tulohankkimisvähennyksenä kolme prosenttia palkkatulonsa määrästä, kuitenkin enintään 2.100 markkaa
2. työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ja työttömyyskassamaksut;
3. matkakustannukset asunnosta työpaikkaan ja takaisin siltä osin kuin ne ovat 93 §:n mukaan vähennyskelpoisia;
4. palkkatulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet muut kuin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut menot vain siltä osin kuin niiden yhteismäärä ylittää tulohankkimisvähennyksen määrän.

Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut

Jäsenmaksuina pidetään paitsi liitoille, esim. Diakoniatyöntekijöiden Liitolle, Kanttori-urkuri-liitolle ja Pappisliitolle maksettuja maksuja, myös liittojen jäsenyhdistyksille ja alaosastoille suoritettuja maksuja. Myös tieteellisten seurojen jäsenmaksut ovat vähennyskelpoisia. Jäsenmaksut saa vähentää täysimääräisinä. Jäsenmaksut saa vähentää myös työttömyyspäivärahasta ja äitiys- ja sairauspäivärahasta (KHO 855/96).

Eläkkeellä olevan jäsenmaksu ei ole eläketulosta vähennyskelpoinen. Sen sijaan, jos eläkkeellä olevalla jäsenellä on ollut palkkatuloja, esim. viansijaisuuspalkkioita, jäsenmaksu on näiden tulojen hankkimisessa vähennyskelpoinen täysimääräisenä.

Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Jos matkakulut ovat yli 3.000 mk (omavastuu), ylitteen saa vähentää enintään 23.000 mk:aan saakka. Kattovähennys vaatii siis 26.000 mk:n matkakulut. Samana päivänä voi olla, työajat huomioon ottaen, useampi kuin yksi matka työpaikalle ja takaisin (KHO 394 B 581/87). Työmatkakulut ilmoitetaan täysimääräisinä omavastuusuutta vähentämättä.

Kun toinen puolisoista työskentelee eri paikkakunnalla kuin muu perhe asuu, matkat työskentelypaikkakunnalta perheen yhteiseen kotiin ja takaisin rinnastetaan työmatkoihin ja niiden kustannukset on oikeus vähentää ansiotulojen hankkimisesta johtuneina menoina. (KHO 1998/2743) Vähennys on myönnetty kaksi kertaa viikossa halvimman kulkuneuvon käytön mukaan (KHO 1998/1429, KHO 1997/2316).

Niin ikään jatko-opiskelijan matkakulut opiskelupaikan ja perheen asunnon välillä rinnastetaan työmatkakustannuksiin, jos opiskelu on kurssimuotoista ja pitkäkestoista (KHO 1976/832, KHO 1981/1207 II 563, KHO 1981/1209 II 564).

Tulohankkimisvähennys

Tulohankkimisvähennys on 3 % palkkatulosta, kuitenkin enintään 2.100 mk. Yli 70.000 markan palkkatulot tuovat 2.100 markan vähennysoikeuden.

Tulohankkimisvähennys myönnetään kaikille, joilla on palkkatuloja ja se tehdään viran puolesta. Mikäli tulohankkimisesta on aiheutunut menoja yli 2.100 markkaa, vähennystä tulee vaatia menojen yhteismäärälle. Seuraavassa on lueteltu tavallimmat vähennysmahdollisuudet.

Virka- tai työpukukustannukset

Papin virkapuvun hankintakustannukset ovat vähennyskelpoisia menoja (KHO 3704 II 565/77). Myös esiintymisvaatteiden hankintamenot, kun vaatteiden käyttö rajoittuu työhön, ovat vähennyskelpoisia.

Työhuonekulut

Verovelvollinen, joka tekee ansiotyötä kotonaan, saa vähentää tulohankkimismenoina työhuoneesta aiheutuneet kulut. Tulohankinnasta johtuvaa on se osa vuokra-, lämmitys-, valaistus- ja siivouskuluista, joka kohdistuu työhuoneeseen. Vähennyksen vaatiminen edellyttää aina erillistä, mieluiten esimiehen antamaa, selvitystä siitä, että työ tehdään kotona ja ettei työnantaja ole järjestänyt omaa työhuonetta, jossa olisi tarvittava välineistö, kuten kirjasto, ATK-laitteet tai harjoittelutila ja välineet.

Verohallituksen yhtenäistämisohteet tammi-kuulta 1998 ovat seuraavat:

Työhuonevähennys

Jos tosittellista selvitystä suuremmista kustannuksista ei esitetä, työhuonevähennyksenä voidaan yleensä myöntää enintään seuraavat määrät:

- 1) niille verovelvollisille, joille työnantaja ei ole järjestänyt virka- tai työhuonetta ja jotka käyttävät työhuonetta pääansiotulonsa hankkimiseksi, kuten esimerkiksi free lancer-toimittajille, 3.000 mk/v
- 2) niille verovelvollisille, jotka käyttävät työhuonetta osapäiväisesti pääansiotulonsa tai pysyväisluontoisten tai huomattavien sivutulojensa hankkimiseksi kuten esimerkiksi eri oppilaitosten opettajille ja sivutoimisille isännöitsijöille tai komitean sihtereille, 1.450 mk/v
- 3) sekä niille verovelvollisille, jotka käyttävät asuntoa satunnaisten sivutulojen hankkimiseksi, 800 mk/v.

Milloin molemmat aviopuolisot käyttävät osapäiväisesti pääansiotulonsa tai pysyväisluontoisten sivutulojen hankkimiseksi työhuonetta, vähennyksen määränä voidaan pitää yhteensä 2.450 mk/v.

Seurakuntatyötä tekeviin pappeihin soveltuu ohjeen kohta 2).

Omat työkalut ja varusteet

Jos palkansaaja on itse joutunut hankkimaan ja ylläpitämään työssä tarvitsemansa työkalut ja välineet, niistä aiheutuneet kustannukset ovat vähennyskelpoisia. Pienten tarvikkeiden hankintahinta vähennetään kokonaisuudessaan hankintavuonna,

samoin korjaus- ja huoltokustannukset.

Tietokoneiden, soittimien ja muiden kalliiden laitteiden hankintavähennys tehdään vuosittain 30 %:n poistoin menojäännöksestä. KHO on vuonna 1991 ratkaissut viisi eri tapausta, joissa päädyttiin yksilölliseen hankintamenon poiston vähentämiseen, sen mukaan miten paljon tietokonetta oli työssä tarvittu:

- 100 %:n vähennysoikeus annettiin lukion matematiikan ja fysiikan lehtorille, jonka tehtäviin kuului ATK-opetus (KHO 5011/91); samoin englannin kielen lehtorille, joka sivutyönään suoritti käännöstöitä (KHO 5009/91).
- 2/3:n vähennysoikeus annettiin fysiikan ja kemian lehtorille, joka lisäksi on opettanut tietotekniikkaa (KHO 5013/91).
- 50 %:n vähennysoikeus annettiin lukion biologiaa, maantiedettä ja tietotekniikkaa opettaneelle lehtorille (KHO 5012/91).
- 1/3:n vähennysoikeuden sai rehtori, joka opetti lukiossa liikuntaa ja matematiikkaa (KHO 5010/91).

Edellä olevista päätöksistä käy ilmi, että työntekijän tehtävänkuvalla on ratkaisussa keskeinen merkitys. Esimiehen antamalla todistuksella, jossa selostetaan tietokoneen käyttöä työssä, on tärkeä merkitys.

Kanttori-urkuri sai verotuksessa vähentää tulonhankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneina menoina osan pianon hankintamenosta 30 %:n suuruisin esinekohtaisin poistoin. (KHO 1983 II 567).

Oman matkapuhelimen hankintameno, kun puhelinta käytetään työvälineenä on tulonhankkimiskulu.

Ammattikirjallisuus ja -lehdet

Verovelvollisen ammattialaa käsittelevien kirjojen ja ammattilehtien hankintakustannukset ovat vähennyskelpoisia menoja. Kelpoisuusraja määräytyy sen perusteella ovatko hankinnat tarpeellisia ammatillisen pätevyyden ja ammattitaidon ylläpitämiseksi. Oman alan tieteelliset sarjat ja tietokantahankinnat ovat vähennyskelpoisia (KHO 1972 II 552 ja 2069/86), mutta eivät esim. yleistietosanakirjat (KHO 3058/79).

Lisensiaatin oppiarvon suorittamisesta aiheutuvat kulut ovat jatko-opinnoista johtuneita ja eläntokustannuksiin verravina vähennyskelpottomia menoja (KHO 2537 II 540/75). Sen sijaan väitöskirjan tekemisestä ja muusta tieteellisestä työstä esim. alan kirjallisuudesta, opinto- ja tutkimusmatkoista sekä ATK:n käytöstä aiheutuneet menot ovat vähennyskelpoisia (KHO 1983/2017 II 565).

Opiskelukustannukset

Opiskelukustannukset ovat vähennyskelpoisia, mikäli opiskelun tarkoitus on ammattipätevyyden ja ammattitaidon säilyttäminen ja ylläpito.

— Sihteeriopiston ruotsin kielen opetteja oli osallistunut Ruotsissa järjestetyille noin kolme viikkoa kestäneille täydennyskurseille perehtyäkseen uusiin opetussuunnitelmiin ja -ohjeisiin ja voidakseen pätevästi hoitaa ruotsin kielen opettajan tointaan. Koska puheena olevan ruotsinkielisen opiskelun tarkoituksena on asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan ollut ainoastaan säilyttää verovelvollisen ammattitaito ja pätevyys hänen opettajan toimeensa, niin kurssille osallistumisesta aiheutuneet kulut (1.990 mk) hyväksyttiin vähennyskelpoisiksi tulonhankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneina kustannuksina. (KHO 3369 II 551/72)

— Diplomi-insinööri oli opiskellut Tukholman yliopistossa 6.9.–20.12.1983 välisenä aikana osallistuen useampaan omaan ammattialaansa liittyneeseen yksittäiskurssiin. Hänen asemansa työnantajansa palveluksessa ei opiskelun johdosta muuttunut. Hänen muodollinen pätevyytensä ei myöskään lisääntynyt eikä hän suorittanut uutta oppiarvoa. Opiskelukustannukset katsottiin vähennyskelpoisiksi täydennyskoulutusmenoiksi. Verovuosi 1983. (KHO 3352 II 565/86)

— Terveyskeskuksen johtavalla hoitajalla oli oikeus vähentää tulostaan tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneina menoina psykodraama- ja ihmissuhde- sekä johtamistaidonkurseista aiheutuneita kustannuksia. Vähennysten määrien osalta asia palautettiin verolautakunnalle. (KHO 5451 B 553/88)

Sen sijaan peruskoulutuksen hankkiminen ei tuo vähennysoikeutta.

Opintomatkat

Ulkomaille suuntautuneen opinto- tai kongressimatkan kustannuksia laskettaessa otetaan huomioon matkakustannukset kodista alkaen takaisin kotiin, ateriat matkan aikana ja perillä, majoittumiskustannukset, viisumit jne. Veroilmoitukseen on liitettävä selvitys matkan ohjelmasta kellonaikoinen. Esimiehen kirjallinen selvitys matkan tarpeellisuudesta ja hyödyllisyydestä työn kannalta on osoittautunut hyväksi liitteeksi.

Kustannuksista on vähennettävä työnantajan suoritamat menot sekä saadut matka- ym. apurahat.

Auton käyttöön liittyvät vähennykset

Mikäli auto vaurioituu virkakäytössä (ei työmatkalla asunnolta virkapaikalle ja takaisin), auton korjauskulut saa vähentää tulonhankintamenoina (KHO 1974/2227 II 549).

Sijaisen palkkio

Milloin viranhaltija itse on maksanut viransijaiselle palkan tai palkkion, tämä on vähennyskel-

poinen. Palkanmaksamisesta ja ennakonpidätyksen toimittamisesta annetut todistukset selvityksineen tulee liittää veroilmoitukseen.

SIVUTULOJEN HANKKIMISKULUT

Sivutuloista on syytä tehdä erillinen selvitys, johon samalla kirjataan näihin tuloihin kohdistuvat tulonhankkimisvähennykset. Näin sen vuoksi, että sivutulojen hankkimisen matkakustannukset ym. kulut ovat vähennyksellisiä kokonaisuudessaan ilman omavastuusuutta. Lisäksi matkakulut vähennetään todellisina, ei vain ns. halvinta kuluneuvoa käyttäen (KHO 1979 II 554). Tällaisia päävirasta riippumattomia tuloja ovat mm. sivutoimisen tuntiopettajan ja sivutoimiset vankila- ja sotilaspaperin tulot.

MUUT VÄHENNYKSET

Verottajalle ei erikseen ilmoiteta pakollisia eläke- ja työttömyysvakuutusmaksuja, v. 1999 yhteensä 6,05 %, vaan ne otetaan huomioon työnantajan verottajalle tekemän ilmoituksen mukaisina. Niin ikään verottaja laskee kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen. Ansiotulovähennyksestä on muodostunut materialistisesti tärkeä vähennys. Nykymuotoisena se otettiin käyttöön vuonna 1997 ja sitä on vuosittain tuntuvasti korotettu. Verotuksen oikeellisuuden laskemiseksi esitellään ansiotulovähennyksen laskutapa:

Vuonna 1999 ansiotulovähennyksen enimmäismäärä on 8.600 mk. Vähennys on 20 % 15.000 markkaan ylittävältä tulojen osalta. Vähennys pienenee 75.000 mk ylittävältä tulojen osalta 3 %. Vähennys lasketaan puhtaasta ansiotulosta:

Esimerkki 1

Olettamat:

— Palkkatulot	130.000 mk
— Matkakulut	6.000 mk
— Tulonhankkimisvähennys	3.000 mk

Laskelmat:

— Puhdas ansiotulo	124.000 mk; 130.000 – (matkak. 3.000 + tulonh. 3.000)
— Ansiotulovähennys	7.130 mk; 8.600 - 3 % x (124.000 – 75.000)

Esimerkki 2

Olettamat:

— Palkkatulot	240.000 mk
— Matkakulut	5.000 mk
— Tulonhankkimisvähennys	5.000 mk

Laskelmat:

— Puhdas ansiotulo	233.000 mk
— Ansiotulovähennys	3.860 mk

YHTEENVETO

Puhdas ansiotulo, mk	Ansiotulovähennys, mk
75.000	8.600
100.000	7.850
150.000	6.350
200.000	4.850
250.000	3.350
300.000	1.850
350.000	350

VÄHENNYSTEN TARKISTUSLUETTELO

Seuraavassa on lueteltu erilaisia tulonhankkimiskuluja ja vähennyksiä, jotka voidaan verotuksessa vähentää. Luettelon läpikäymällä ja rastimalla voit tarkistaa, että mikään näistä vähennysmahdollisuuksista ei ole unohtunut. Viran puolesta tehtäviä vähennyksiä ei ole luettelossa.

- Jäsenmaksut
- Työmatkakulut
- Muut tulonhankkimiskulut (jotka yhteensä ylittävät tulonhankkimisvähennyksen, 2.100 mk)
 - Työpuku
 - Työhuonevähennys
 - Työkalut ja -varusteet
 - Ammattikirjallisuus ja -lehdet
 - Opiskelukustannukset
 - Opintomatkat
 - Auton käyttöön liittyvät vähennykset
 - Sijaisen palkkio
 - Sivutulojen hankkimiseen kohdistuneet menot
 - Muut tulonhankkimisvähennykset

Opiskelija- vinkkeli

Opiskelijan vapaapäivä

"E n voi lähteä ulos, sillä mun täytyy opiskella, mulla on treffit tänä iltana ja työpäivä huomenna. TYT:n kokous vie hyvää luku-aikaa, vapaapäivä on vasta lauantaina. Mua ärsyttää, kun mä en kuitenkaan osaa mitään!" Otteita elävästä elämästä, ystäväni mukaan tavallisimmat syyt, joiden varjolla kieltäydyn sosiaalisesta elämästä. Päivällä näemme lounastreffiä merkeissä jolloin yleisin puheenaiheemme taitaa olla väsymyksen ja ahdistuksen tekemättömistä töistä. Onneksi ystäväni uskaltaa sanoa mielipiteensä, minun täytyy antaa periksi töistä tai opiskelusta, vapaa-ajastani en saa luopua. Taustalla jopa hieman tervettä itsekkyyttä, siis ystäväni puolelta.

Nautin opiskelusta, urheilu on tärkeä osa elämää ja jaksamista, työ mukavaa muutenkin kuin rahan tähden. Missä on vika, kun tuntuu, ettei kiinnostu? Tajusin yllättäen tekeväni vähintään seitsemänpäiväistä työviikkoa, tunteja en ole edes uskaltanut laskea. Vuosisadan alun papit ehkä tuntevat ongelman. Lääkkeenä toimi vaihteeksi kalenteri, jota olen syksyn mittaan kironnut useamminkin kerran sen tavasta täyttyä. Nyt vähintään yhtä päivää viikossa koristaa vp-merkintä. Toivon, että taktiikkani puree, lukeminen alkaa maistua, urheilu on kivaa ja töitä jaksaa ajatella — ja jää aikaa ystäville ja sielunhoidolle. Ettei tarvitsisi turvautua ammattiauttajan apuun.

Otaksun, että tilanteeni ei ole ainoalaatuinen opiskelijoiden joukossa. Jotkut täyttävät viikkonsa lukemalla, jotta valmistuisivat kolmessa vuodessa. Toiset ovat joka paikan höyliä, jotka eivät osaa rajoittaa menemisiään ja tulemisiään. Eikä ilmiö ole keskittynyt opiskelijamaailmaan, nykyään puhutaan yhä enemmän työmaniasta ja burn

outista. Suorittaminen, joko yhden asian täydellinen hallinta tai monessa mukana olo, on eräs yhteiskuntamme mittareista.

Jatkuvassa juoksemisessa leipääntyä helposti, hengellinen hoitaminen jää. Sunnuntaiaamuiseen jumalanpalvelukseen meno vie kallista uni-aikaa, opiskelijamessuihin ei lukemiselta ennästä. Ilta-rukouksen yritä lukea, ellen nukahda ennen loppua. Kiireitään ja paineitaan ei ehdi tuoda Jumalan eteen. Minustako toisten hengellisen elämän ohjaaja ja esimerkki?

Minkälaisen työmallin vien mukanani tulevaisuuteen, seurakuntaan tai minne ikinä päädynkin? Eikö seurakunta ole juuri se työyhteisö, jossa omia henkisiä resursseja mitataan kymmenen tunnin työpäivillä, jotka koostuvat sinne tänne juoksemisesta ja jokusen tunnin tauoista? Ehkä minunlaiseni työnarkomaani ei ole omiaan työhön, jossa kukaan ei aseta ulkopuolelta rajoja suorittamiselle. TV-sarja Pieni pala Jumalaa taitaa raadollisuudessaan olla hyvin osuva kuvaus kiltistä työstä, joka haluaa aina tehdä asiat vielä paremmin yleistä maailmanparannusta unohtamatta. Ja kellä ei parannettavaa olisi, jos sen asiakseen ottaa?

Akateeminen vapaus on ihana asia, omien rajojen koetteleminen välttämätöntä. Toisaalta itsenäinen opiskelu vaatii vireen, joka helposti vapaa-ajalla katoaa. Kauhukseen huomaa, kuinka mukavaa onkin vain olla ja öllöttää, istua televisi-ön ääressä ajattelematta sen enempiä latinan taivutusmuotoja kuin Israelin kansan historiaakaan. Ja mitä pitemmälle oleminen etenee sitä vaikeampi siitä on repäistä itseään irti. Voi vain huomata tentti- ja rästitenttipäivien viilettävän ohi uskomattomalla nopeudella. Näiden ääripäiden väliillä tasapainottelen koko ajan; olen kunnianhimoisen, opintoviikkojen kertyminen on minulle kunnia-asia. Toisaalta nurkan takana uhkaa koko ajan itsensä piippuun ajaminen, ahdistus ah niin rakkaista opiskeluista ja kofeiinin makuinen elämä.

Lopulta tällä kaikella on kuitenkin kouluttava tarkoituksensa tulevaisuutta varten. Kuinka jaksaisinkaan ensimmäisen lapseni kanssa, ellei minulla olisi kaiken kattavaa akateemista elämää valvottuine öine, liiallisine hommineen ja uskomattomine selviytymiskeinoineen takanani. Eivätkä kaksi tutkintoa, työkokemus, järjestöaktiivisuus ja urheiluharrastus luultavasti ainakaan estä työnsaantia tulevaisuudessa...

Riikka Turunen
teologian ylioppilas

Tekstin ääreen uudet selittäjät

Kirkkovuoden vaihduttua toimitus kiittää lämpimästi Miikka Anttilaa, Jari Jolkkosta ja Hilka Olkinuoraa, jotka ovat ansiokkaalla ja ajatuksia virittävällä tavalla olleet itse ensin tekstin ääressä ja jakaneet sitten siitä muille saarnaajille. Samalla toivotamme tervetulleiksi uudet saarnajuurien kirjoittajat: pastori, TM Mika Aspinen (29) on toiminut sekä koulun että yliopiston opettajana, viimeksi Helsingin teologisen tiedekunnan eksegetiikan lehtorina. Tällä hetkellä Mika on Sveitsissä valmistellen jatko-tutkimusta VT:n eksegetiikan alalta. Voimme siis toivoa myös joitakin VT:n tekstien selityksiä. Kirkkoherra, TT Matti Perälä (50) on monessa kirkon tehtävässä koeteltu ajattelija. Matti on väitöskirjassaan tutkinut ihmiskäsitystä Pontus Wiknerin ajattelussa. Tällä hetkellä ”Matu” toimii Kuusankosken kirkkoherrana. Pastori, TT Riitta Särkiö (35) Lahdesta, katselee asioita ja elämää kotiäidinkin vinkkelistä. UT:n eksegetiikasta väitellyt Riitta on hoitopaalla Lahden Launeen seurakuntapastorin virasta.

Siis monenlaisia näkökulmia, kokemusta ja etenkin osaamista. Tervetuloa!

Koko jumalanpalvelusaineistoa tuottavat alkavana kirkkovuotena pääosin samat seurakunnat kuin päättyneenäkin kirkkovuotena. Valmisteltavia jumalanpalveluksia on vaihdettu ja valmisteluryhmissäkin lienee tapahtunut muutoksia.

6.1.

Loppiainen

Mt 2: 1–12

Virret:

Alkuvirsi 43: 1–4

Kolminaisuusvirsi 131

Päivän virsi 46

Uhrivirsi 47

Jaakko Löytyn

loppiainevirsi: ”Kuule kallis ystäväin, on aika lähteä...”

Ehtoollisvirsi 228

Päätösvirsi 29: 3

Kadonneen kuninkaan metsästys

JOULUN POSTIKORTTI

Loppiainen — epifania, Jumalan ilmestyminen maailmaan, itämaan tietäjien vierailu, Betlehemin tähti, lähetyspyhä. Joulun asetelma välähtää vielä kerran silmien edessä: seimen ääreen kumartuu kolme tietäjää kuninkaankruunut päässään, samalla kun Maria, Joosef, kedolta Betlehemiin kiiruh-

taneet paimenet sekä härät ja aasit seuraavat vierestä.

Asetelma sulauttaa yhteen monia säikeitä. Jou-lun kollaasi on maalaus, ei valokuva. Seimi ja paimenet tulevat Luukkaalta, tietäjät Matteukselta (joka ei kerro, että he kumartuisivat *seimen* ääreen); härät ja aasit kukaties kaikuja Jesajalta (Jes 1:3). Tai kirkkokuuteen sovitettuna: joulupäivä Luukkaan mukaan, ”vanha joulu” Matteuksen mu-kaan.

Matteuksen jouluevankeliumin äärellä historialli-set kysymykset olisivat mielenkiintoisia: Mistä kau-kaa tietäjät tulivat? Persiastako kenties? Mikä oli Betlehemin tähti? Kenties Jupiterin ja Saturnuksen näkyminen päällekkäin v. 7 eKr? Miten tietäjät osa-sivat tulkita tähden oikein? Sitenkö, että uuden tähden syttymisen tiedettiin merkitsevän uuden hal-litsijan syntymistä, ja Jupiterin (hallitsijan tähden) sekä Saturnuksen (Israelin suojelijan tähden) osu-minen yhteen merkitsisi Israelin hallitsijan syntymistä?

Matteuksen joulukertomus ei kuitenkaan ole historiaa, vaan julistusta. Tarina on alusta loppuun saakka Matteuksen teologinen luomus; tausta jää tummaksi, historia hämärään, mahdolliset perimätie-don peiton alle. Tarina on pelkistetty olennaiseen: olkoon tähden taustalla millainen tahansa muistuma mahdollisesta poikkeuksellisesta luonnonilmiöstä, Matteukselle tähti on joka tapauksessa yksinkertai-sesti Jumalan lähettämä merkki, joka on riittävän selvä tietäjille: ”Me tulimme hänen tähtensä, koska näimme hänen tähtensä.” Matteukselle ei myöskään ole suurta väliä, mistä tietäjät tulevat — joka tapa-uksessa he saapuvat kaukaa: sanoma maailman hal-litsijan syntymästä on jo kiirinyt yli rajojen.

Keskiajalla ”tiedettiin” tietäjien nimet: Kaspar, Melchior ja Balthasar. Yksi heistä on musta — mitä profeettallisia mahdollisuuksia tämä avaakaan lukui-siin ajankohhtaisiin teemoihin rasiminvastaisuudesta alkaen. Matteus ei tietäjien nimiä tunne, ei edes kerro, että heitä olisi kolme. Kolmiluku pohjautuu luonnollisesti kolmenlaisiin lahjoihin (j. 11), jotka ovat arvokkaita, kuninkaalliselkekin sopivia lahjoja (vrt. esim. Ps 45:9; 72:10–11,15; Jes 60:6; Laul.1 3:6).

Siis kuninkaat kumartavat Kuningasta — paitsi että tietäjät (*magoi*, ”maagit”) eivät vielä Matteuksel-la ole kuninkaita (toisin kuin myöhemässä perin-teessä, osin kohdan Ps 72:11 vaikutuksesta). Mitä sitten? Astronomeja? Liian moderni termi. Astrologeja? Ei anna oikeaa kuvaa siitä, miten arvostettu asema enteiden tulkitsijoilla on useissa kulttuureissa ollut — kauan ennen kuin on alettu erotella ”tiedet-tä” ja ”uskoa”. Tähtien tarkkailijoita? Ketkä muut katselivatkaan tähtitaivaalle? Eikös se Abrahamkin aikoinaan (vrt. Gen 15:5)?

NÄKEVÄTKÖ KAUKAA TULLEET KAUEMMAS?

Juonessa hahmottuu teema, joka on eri muodoissaan tuttu muistakin evankeliumeista: Jeesus saapuu omiensa luo, mutta hänen omansa eivät ota häntä vastaan. Tietäjät kaukaa itäisiltä mailta ymmärtävät,

mistä on kysymys (osaavatpa vielä siteerata sopi-vaa Raamatun sanaakin, j. 6). Herodes, ”juutalais-ten kuningas”, ei ymmärrä. Itse asiassa tuon Roo-man vasallin esittely ”kuninkaana” (j. 1) luo her-kullisen ironisen taustan tietäjien kysymykselle: ”Missä on äsken syntynyt juutalaisten kuningas?” (j. 2).

Ulkopuoliset ymmärtävät, tulevat läheltä ja (ku-ten tietäjät) kaukaa, kumartavat Jeesusta (*proskyneo* j. 2 ja 11) — ja menevät ennen sisäpuolisia sisälle Jumalan valtakuntaan. Sisäpuolisten hallitsija, joka neuvottelee sisäpuolisten johtohahmojen (j. 4) kans-sa, ei puhu Jeesuksen kumartamisesta (*proskyneo* j. 8) muutoin kuin huonosti naamioituna tekosyynä.

Matteus ei päästä lukijaansa helpolla: postikortti-maisen kauniilta ja tunnelmalliselta näyttävä joul-u-kertomus asettuu koko evankeliumin valossa melko rajuihin kehyksiin. Rivien välissä on luettavissa kat-keransävyyistä kritiikkiä juutalaisia kohtaan — heitä, joiden pitäisi olla Jumalan valittu kansa; heitä, joi-den pitäisi ymmärtää; heitä, joihin samastuu tuo evankelista (joka mm. edellyttää yleensä lukijansa tuntevat juutalaiset tavat eikä selitä niitä, toisin kuin esim. Markus). Matteus kirjoittaa sisäpuolisille sisä-puolisena, juutalaisille juutalaisena — ja samalla omiinsa pettyneenä. Toisaalta Jeesus on juuri juuta-laisen odottama Messias (kaikki tapahtuu, jotta kä-visi toteen, mikä on kirjoitettu), toisaalta juuri juuta-laiset ovat messiaansa hylänneet ja tehneet itsensä ulkopuolisiksi (mitä Matteus alleviivaa rajuihin pannessaan juutalaisen kansanjoukon huutamaan ki-rouksen päälle, Mt 27:25). Kuitenkin Jeesuksen alkuperäinen tehtävä Israelille lähetettynä pelastaja-na pysyy voimassa: juutalaisten kuninkaana syntynyt (2:2) myös kuolee juuri *juutalaisten* kuninkaana (27:37).

Turha sen paremmin syyttää Matteusta karkeasta antisemitismistä kuin lakaista tällaiset hankalat juon-teet maton alle ja syyttää niiden kaivelijaa karkeasta väärintulkinnasta. Raja ei kuljakaan juutalaisten ja ei-juutalaisten välillä, vaan Kuningasta kumartavien ja hänet torjuvien välillä.

Peiliin katsoen kyselen: Miten draaman roolit jaetaan tänään? Kuka on sisäpuolinen, jonka pitäisi ymmärtää, mutta joka onkin vaarassa sulkea itsensä ulos? Mistä tulevat ne ulkopuoliset — tietäjät tai tietämättömät — jotka ovat tajunneet jotakin suu-remppaa? Autuaita ovat ulkopuoliset, sillä he katsele-vat kauempaa ja näkevät laajakulman?

Kautta koko Matteuksen evankeliumin toistuu eri muodoissaan sisäpuolisten ja ulkopuolisten vastak-ainasettelu, kohtaaminen tai kohtaamattomuus. Sama-alla kaikuu kuitenkin kutsu kaikille. Kun alussa tietäjät ikään kuin ”kaikkien kansojen” edustajana saapuvat kunnioittamaan koko maailman Vapahta-jaa, lopussa Ylösnoussut antaa käskyn tehdä ”kaikki kansat” opetuslapsikseen. Lähetyspyhän evankeliumi tähtää ja huipentuu lähetyskäskyyn.

Mika Aspinen

9.1.

1. sunn. loppiaisesta

Jh 1: 29–34

Virret:

Alkuvirsi 119

Kiitosvirsi 334 b

Päivän virsi 214 b

Saarnavirsi 71; 4

Uhrivirsi 418

Ehtoollisvirsi 228 b

Päätösvirsi 426; 3, 5, 6

Johannes todistaa: vesikaste ja henkikaste ovat yhtä

1. loppiaisien jälkeisen sunnuntain Johanneksen evankeliumin teksti kuvaa Johanneksen todistusta Jeesuksesta. Kristus todellisen pääsiäislampaan on ottanut pois maailman synnin. Perikoooppi sisältää vahvan pneumatologisen näyn; Johannes sanoo nähneensä Hengen laskeutuneen kuin kyyhkyn Jeesuksen päälle. Toteamus Pyhän Hengen valtaamaksi tulemisesta pitää sisällään myös lupauksen siitä, että Jeesus on tulevaisuudessa kastava Pyhällä Hengellä. Koska toteamus ei toimi irrallaan Johanneksen evankeliumiin pneumatologiasta, sitä on syytä pohtia kokonaisuutena. Käytän päälähteenäni Uuden Testamentin ja varhaiskirkon uudehkoa pneumatologista monografiaa: Kilian McDonnell, George Montague: "Christian Initiation and Baptism in the Holy Spirit; Evidence from the first Eight Centuries", Colledgeville 1994.

Johanneksen evankeliumissa kastekertomuksen yhteydestä puuttuvat kiusaukset, jotka eksorkismit, jotka sävyttävät synoptikkoja. Evankeliumi ei myöskään kerro perikoooppia, jossa Jeesus heittää ulos demoneita. Sen sijasta Jeesusta syytetään riivatuksi (7:20; 8:48; 10:20). Ristinkuoleman voitto kuvataan Saatanan mahdin kiestymisenä (12:31; 13:27; 14:30 ja 16:11). Henki-sanaa ei käytetä Jeesuksen ihmetyksien yhteydessä. Niitä kutsutaan merkeiksi, koska

Johannes pyrkii korostamaan Jeesuksen ihmeiden ilmoitusluonnetta.

Tätä taustaa vasten voidaan kysyä mitä Hengellä kastaminen tarkoitti. Johanneksen mukaan myös hänen opetuslapsensa kastoivat (3:22; 4:2). Se oli tuskin kuitenkaan Pyhän Hengen kaste, koska Jeesus ei silloin vielä ollut kirkastettu. Enemmänkin tämä kastaminen muistuttaa Johanneksen omaa parannuksen kastetta.

Hengen kastamaksi tulemistä perustellaan monin tavoin Johanneksen evankeliumissa. "Totisesti, totisesti; jos ihminen ei synny vedestä ja Hengestä, hän ei pääse Jumalan valtakuntaan" (3:5). Koska lihasta syntynyt on väistämättä liha, ja vastaavasti Hengestä syntynyt Henki, on lihan synnyttävä uudesti Hengestä. Lupaus Pyhän Hengen tulemisesta on kuvattu lämpimästi (14:16–17) puolustajaksi, joka on aina lähettämisenä jälkeen opetuslastensa turvana. Jeesus lupaa lahjoittaa elämää antavan Henkensä seuraajilleen (4:10 ja 7:38–39), mutta joutui ensin luopumaan siitä ristinkuolemassa (19:39). Vasta ylösnousemuksen jälkeen tuli aika kastaa Hengellä (20:22–23): "Ottakaa Pyhä Henki. Jolle te annatte synnit anteeksi, niille ne ovat anteeksi annetut. Jolta te kiellätte anteeksiannon, hän ei saa syntejään anteeksi." Tätä kutsutaan Johannekselaiseksi helluntaiksi. Se on samalla Johanneksen näkemys lähetyskäskystä.

Johanneksen henkikastetulkintaa ajatellen on tärkeää se, että "Henki" terminä kytketään yhteen "tuulen" ja "hengityksen" kanssa. Myös "uudesti" tai "ylhäältä" syntyminen on olennaista. Kreikankielisessä tekstissä sekä "vesi" että "Henki" sanoilta puuttuu määräinen artikkeli, ja molempia käytetään yhdessä "ex" preposition kanssa. Tämä kertoo näiden läheisestä suhteesta. Päätelyketju johtaa siihen ajatukseen, että ei voi olla kysymys kahdesta eri uudestisyntymästä tai kasteesta. Teologisesti ottaen Johanneksen mukaan kastaminen vedellä ja Hengellä ovat yhden ja sama asian eri ulottuvuuksia.

Hengen tehtävä on todistaa Kristuksesta: "Hän kirkastaa minut" (16:14). Mutta hänessä on enemmänkin: "hän saa minulta sen, minkä hän teille ilmoittaa" (16:15). Eksegeetit kiistelevät siitä, tarkoittaako tämä profetiaa kuten muualla Uudessa Testamentissa kerrotaan alkukirkossa tapahtuneen, vai Kristuksen merkityksestä jokaiselle sukupolvelle tehtävää uudelleentulkintaa. Miksei näitä merkityksiä voisi molempiakin ajatella tosiksi? Onhan profetian luonne paljastaa se, mikä kulloinkin pelastuksen kannalta on relevanttia. On siis perusteltua ajatella, että Johanneksen mukaan elämää antava ja uudestisyntyttävä Pyhä Henki lahjoitetaan ihmiselle vesikasteen yhteydessä. Henki on ristiinnaulitun ja ylösnouseksen Kristuksen Henki, joka manifestoituu monin tavoin kastetuksi tulleen elämässä. Hänen tehtäviään ovat synnyttää vakuuttuneisuus Kristuksen pelastustehtävästä ihmisen nykyhetkessä, ja antaa sisäinen valaistuminen oikeaan totuuden julistamiseen. Yhtä tärkeää on ylimaallinen valta antaa anteeksi syntejä ja tehdä Jeesuksen tekoja profetaalisissa, ihmisten eksistenssiä koskevassa hengessä. →

Johanneksen evankeliumin kristinuskon ytimestä muovaama kuva on oma lukunsa Uudessa Testamentissa. Se on Pyhän Hengen läpitunkema eikä tule ymmärretyksi ilman Hengen olennaista osuutta pelastuksen sanoman synnyssä ja välittämisessä. Henki tulee läsnäolevaksi kasteen hetkellä, joka on samalla Hengen kaste. Henki voimauttaa kohteensa siitä, mikä on totta ja koettavissa, ja manifestoituu yhteisöissä profetian ja parantamistoiminnan lahjojen kautta. Ihmeillä on relevanssia vain siksi, että ne ovat merkkejä suuremmasta.

Ensimmäinen loppiaisien jälkeinen sunnuntai tarjoaa mahdollisuuden julistaa ja opettaa kolminaisuusopin luterilaisessa kirkossa heikoiten argumentoitua osaa: Pyhää Henkeä. Siihen ryhtyessään saarnaaja saattaa huomata olevansa väistämättä myös kirkon mission kanssa tekemisissä. Ajatus lähettämisestä ja kristillisen julistuksen ja palvelun saattamisesta kaikelle maailmalle on teologisesti ottaen mahdoton ilman kunnollista pneumatologiaa. Samalla kun joutuu lähetyksen kanssa tekemisiin, joutuu kysymään seurakunnan sisintä olemusta. Miksi saarnaamme? Miksi kokoonnumme? Miksi kastamme ja vietämme ehtoollista? Miksi annamme rippikouluopetusta? Miksi hoidamme sieluja? Miksi rukoilemme sairaiden puolesta? Miksi palvelemme niitä, jotka ovat syrjäytyneet inhimillistä elämästä? Miksi osallistumme kurjuudessa ja katastrofeissa kärsivien elämään?

"Ottakaa Pyhä Henki". Siinä Kristuksen kirkon olemus. Kirkko, jonka opas on Pyhä Henki. Tämä Henki uudistaa Kristuksen elämäntyön meidän kontekstissa tänään. Mitä se saarnassasi on?

Hengen raikkaita tuulia valmisteluusi rukoillen.

Markku Antola

Papiston päivät
Tampereella
24.–25.10.2000

**Aidommin,
syvemmin,
rohkeammin**

Osanottomaksu 320 markkaa
(sis. ohjelman, lounaat,
päiväkahvit).

Varaa jo nyt kalenteriisi ja ensi
vuoden koulutusohjelmaan!

16.1.

2. sunn. loppiaisesta

Jh 4: 5–26

Virret:

Alkuvirsi 199: 1, 4

Kolminaisuusvirsi 131: 4

Päivän virsi 367

Uhrivirsi 175

Ehtoollisvirsi 417

Päätösvirsi 340

Papin kraanasta raikasta

Paikka oli perinteinen. Samalla maapalstalla oli sekä Jaakobin kaivo ja hänen poikansa Joosefin luut. Liikuttii rajantakaisessa maastossa. Alue oli samarialaisten. Niiden, joita ei otettu mukaan temppelein rakennustöihin (Esa 4: 3). Samarian kyläläiset puolestaan kieltäytyivät ottamasta Jeesusta vastaan, koska hän oli menossa Jerusalemiin. Tämän kertoo Luukas (9:53). Oltiin siis historian kulkuun katsoen perintömailla ja kuitenkin alueella, jota ei voitu pitää myötämielisenä.

Tilanne on suurinpiirtein sama kuin Karjalan ihmisillä. Mennä rajan yli vanhalle hautausmaalle ja pyytää vettä paikalliselta asukkaalta. Vuoropuhelu Jeesuksen ja samarialaisen naisen välillä on esimerkki keskustelusta, jossa koko ajan puhutaan toisen ohi. Silti keskustelu johtaa eteenpäin. Nainen puhuu käytännön ongelmista. Jeesuksen ajatus liikkuu keskipäivän helteessä hänen omaan tehtävänsä, ian-kaikkiseen elämään ja sen virvoittaviin vesiin.

Etninen näkökulma kulkee rinnalla. Tämän läksyn Pietarikin oppi: "Jumala on osoittanut minulle, ettei ketään ihmistä saa pitää epäpuhtaana tai saastaisena." (Apt 10: 28). Tällä tavoinhan Jeesus toimi. Hän pyysi saada juoda samasta astiasta kuin vierasheimoinen nainen. Etninen näkökulma ei ole kuitenkaan kaikki. Siihen toki liittyy kaksi suuntaa. Ei pidä halveksia ketään. Mutta ei myöskään tekeytyä ulkopuoliseksi ja alkaa sen takia rehvastella. "Älä ylvästele alkuperäisten oksien rinnalla!" (Rm 11: 18). Tämähan on tuttua seurakunnassa. Aina löytyy paremmin tietäviä, sekä sisä- että ulkopuolisia. Evankeliumi kuten kristillisen kirkon vertauskuvatkin maalaa eteen sekä välttämättömän nöyryyden kuvan että löytämisen ilon. Voidaan puhua toistemme ohi mutta Jumala kuulee nöyrät rukoukset, jotka osoitamme Hänelle. (1 Kun. 9: 3).

Mutta mistä Messias löytyy? Andreas huudahti veljelleen Simonille: "Me olemme löytäneet Messiaan." (Jh 1: 41). Nämä näköalat houkuttelevat nostamaan esille muodoista vapaan, sisäisen, henkisen uskon. Vastakohtana olisi jotenkin ulkoinen ja muotoihin pitäytyvä, tavanomainen. Oikea vastakohta on kuitenkin sen välillä mikä on valheellista suhteessa siihen mikä on ehdottomasti totta. Sitä on rukoileminen hengessä ja totuudessa. En tiedä voiko seurakuntalaisia kehottaa menemään veden hakuun hautausmaalle. Saarnaajalle hautausmaa on tuttu. Tämä on myöskin se lähde, joka täytyy saada esille. Ilman iankaikkista elämää, toivoa siitä, ei ole myöskään pulppuvaa lähdettä. Varmaankaan ei ole sätumaa, että Joosefin luut ja Jaakobin kaivo ovat samalla perintömaalla. Siinä sekoittuvat isä ja poika kuten uskossammekin. Luoja, maan hankkija ja sovituksen tekijä, sovittaja.

Kyllin ei voida korostaa sitä, että oman hengellisen elämän kannalta iankaikkisen elämän etsiminen on ydinasia. Sen käytännön muotoa on rukous. Tämä ei tarkoita irtautumista tai leijailamista jonnekin kauas tai järjestyksen halveksimista. Mutta totta on tehtävä siitä näköalasta, joka on rajan takana, oudolla maalla, tässä maailmassa. Ja totta on tehtävä näköalasta, joka on toisella tavoin rajan tuolla puolen. Mutta sekin näköala löytyy hautausmaan kautta.

Paratiisin lehtojen lähteillä emme vielä vaeltele. Olemme verkottuneet toinen toiseemme. Katsotaan vain, että papinkin kraanasta tulee raikasta iankaikkisuuden vettä.

Matti Perälä

23.1.

3. summ.

Ioppiaisesta, 1.

rukouspäivä

Lk 4: 16–21

Virret:

Alkuvirsi 184: 3–7

Kolminaisuusvirsi 131: 4

Päivän virsi 333

Uhrivirsi 175

Ehtoollisvirsi 451

Päätösvirsi 444

Riemuvuoden suuret lahjat

Rukouspäivät eivät enää nykyisin peitä niiden alle jäävää kirkkovuoden pyhäpäivää. Saarnatekstinä on kuitenkin jokin opetusministeriön asettaman työryhmän valmistelemissa ja hallituksen määräämissä teksteistä. Rukouspäivien yleisteema vuonna 2000 on toivo. Ensimmäistä rukouspäivää sävyttävät riemuvuosi sekä samanaikaisesti vietettävä kristittyjen ykseyden rukousviikko teemanaan: Kristuksessa on tulevaisuus ja toivo. Esirukouksessa ja virsissä saisi siksi näkyä kristittyjen yhteinen toivo. KJMK lähettää seurakuntiin laajempaa materiaalia vuoden 2000 rukouspäivistä.

Kahden päällekkäisen pyhän keskinäinen vuoro-vaikutus on 23.1. melko onnistunut. Kirkkovuoden sunnuntain teemana on Jeesuksen toiminta opettajana ja parantajana. Ihmissä herää usko Jeesukseen, kun he saavat nähdä hänen tekojaan ja kuulla hänen sanojaan. Rukouspäivän evankeliumin konteksti on niin ikään Jeesuksen maanpäällisen toiminnan alku. Luukas kertoo, miten Jeesus aloittaa julkisen toimintansa Galileassa saaden heti osakseen suurta ylistystä.

Luulen, että evankeliumin tilanteeseen on helppo eläytyä. Jeesus palaa lapsuuden kaupunkiinsa ja sen synagogaan. Siellä hän ei tyydy pelkän kuuntelijan osaan vaan ilmoittautuu profeettatekstin lukijaksi. Hän lukee Jesajan kirjan luvusta 61 kaksi ensimmäistä jaetta. Jeesus ei valitse tekstikohtaa sapatin teeman mukaan vaan ilmaistakseen vanhoille tutuilleen uuden tehtävänsä. Minä-muodossa oleva teksti taastusti pysähdytti kuulijat, varsinkin kun muistetaan, että Jeesuksen ihmeellinen maine lienee jo kiirinyt Nasaretiinkin asti (4:14 - 15). Kuulijat oivaltavat,

että Jeesus ei vain lue kääröstä profeetan sanoja vaan puhuu itsestään. Hän varmistaa asian ymmärtämisen yhdellä lauseella (4:21).

Jesajan luku 61 puhuu Herran voidellusta, jolla on erityinen messiaaninen tehtävä: hän julistaa riemuvouden alkaneeksi. Millainen on Moosesen kirjojen kuvaama riemuvuosi? Joka 50. vuonna velat annetaan anteeksi. Orjaksi myydyt pääsevät vapaiksi ja maa palautetaan entisille omistajille. Peltojen annetaan levätä. (3 Moos. 25). Varjon tämän auvoisen kuvan ylle luo se, ettei ole varmaa, toteutettiinko muinaisessa Israelissa todella tätä lakia riemuvuodesta. Jäikö todellinen riemuvuosi osaksi messiaanista unelmaa juuri sen vuoksi, ettei alkuperäinen laki kunnolla toteutunut?

Saarnassa voi piirtää vaikuttavan kaaren juutalaisesta riemuvuodesta Jeesuksen messiaaniseen toimintaan ja siitä 2000 vuotta eteenpäin koko kristikunnan riemuvuoteen juuri nyt. Tämän kaaren kussakin kiintopisteessä tavoitellaan jotakin hienoa ja päädytään käytännössä enemmän tai vähemmän keskenräiseen. Vanhan testamentin riemuvuosi oli ainakin tavoitteissaan kiinni arkitodellisuudessa. Se tarkoitti todellista uudelleen alkamista, orjan vapautumista, armahduksia. Jesajalla vapautus on pakkosiirtolaisuuden kontekstissa muuttunut kohti hengellistä lohdutusta. Jeesus ei julistanut niinkään poliittista vapautta, mutta toteutti Jesajan profetiaa ihmeteoissaan ja opetuksissaan. Jeesus toimi erityisesti köyhän kansan keskellä. Hän antoi uuden elämän spitaalisille, sokeille, julkisyntisille. Etenkin myöhempi kristillinen opintulkinta siirtää messiaanisen riemuvouden painopistettä reaalista velan armahduksesta syntien anteeksiantamiseen, maallisesta hengelliseen.

Toivon vuonna 2000 maailma kaipaa kokonaisvaltaista riemuvuotta. Monet ihmiset tarvitsevat palavasti konkreettista armahdusta ja vapautumista. Köyhissä maissa mietitään, mitä maailman Jubilee-kampanjasta heille asti heruu. Näille ihmisille eivät sanat ilman tekoja riitä. Kirkossakin kannattaa puhua riemuvouden vakavista haasteista: maallisista ja hengellisistä! Samalla on pakko tiedostaa, että alusta asti suurten riemuvoisipuheiden ja todellisuuden välillä on ollut ristiriitaa. Meidän vuotemme 2000 jKr. ei tee tässä poikkeusta.

Elämyksellisellä milleniumin juhlinnalla on oma paikkansa, mutta pelkästä 2000-krääsästä ei jää paljon käteen. Kirkkojenkin hienot hankkeet voivat jäädä harvojen harrastuksiksi. Toivon silti, että 1. rukouspäivänä ja monena muunakin riemuvouden pyhänä seurakuntalaisissa herää syvä halu panna täytäntöön riemuvouden ohjelma, jonka kohteena ovat heikot, sairaat ja sorretut. Yhtä lailla tarpeen on, että riemuvouden kokonaisvaltainen armahdus välittyisi kuulijan omaankin elämään.

Riitta Särkiö

30.1.

4. sunn. loppiaisesta

Mt 14: 22–33

Virret:

Alkuvirsi 379

Kolminaisuusvirsi 325

Päivän virsi 594

Saarnavirsi 482

Uhrivirsi 387

Ehtoollisvirsi 222

Päätösvirsi 179: 7

Kallio vajoaa

VENEESTÄ KIRKKOLAIVAAN

Matteuksen mukana lukija pääsee purjehtimaan kaksi kertaa keskelle myrskyä ja joutuu merihätään (tämän päivän teksti ja Mt 8:23–27). Vielä Markuksella nämä meri-ihmeet ovat selvästi ihmekertomuksia; Matteuksella niistä on tullut pääsiäisen näkökulmasta kirjoitettuja vertauskuvallisia saarnoja. Markuksen veneestä on tullut Matteuksen kirkkolaiva. ”Kirkollisen evankelistan” saarnan teemana on luomakunnan Herran valta kaaosvoimien yli ja rukoilijan pelastuminen hädästä. Melkein kuin Matteus olisi kirjoittanut saarnansa käyttäen teksteinään paitsi Markusta myös psalmeja (evankeliumikirjan psalmin 107: 1–2, 23–31 lisäksi vrt. myös mm. Ps 18: 17; 69: 2–3; 144: 7).

AKKUJEN LATAAMISEN EVANKELIUMI (J. 22–23)

Kertomuksen aloitus valmistelee näyttämöä jatkoa varten; toisaalta se olisi kokonaan oman saarnansa arvoinen, niin monia teemoja se avaa.

Akkujen lataamista tarvitseva uupunut pysähtyy näiden jakeiden ääreen: Jeesus(kin) tarvitsee yksinäisyyttä, lepoa ja rauhaa — jota hän ei edellä ole onnistunut saamaan (j. 13–14). Toimintaa edeltää paikallaan olo, ihmisten kohtaamista edeltää hetki olla yksin, näyttämölle astumista edeltää backstage. Liikesuoritus alkaa perusasennosta. Pitkäkin matka alkaa yhdellä askeleella. Laulu alkaa hiljaisuudesta.

Jeesus menee rukoilemaan vuorelle, yksin. Yksinäisyyteen: aivan kuin Matteus haluaisi korostaa Jeesuksen elävän niin kuin opettaa (vrt. Vuorisaarnan opetus rukoilemisesta Mt 5: 5–6). Hän menee

vuorelle, vanhatestamentilliseen Jumalan kohtamisen paikkaan, jolla on muutenkin Mt:ssa keskeinen rooli (vrt. esim. kirkastusvuori 17: 1–8 ja lähetyskäskyn antamisen vuori 28: 16–20).

”MINÄ SE OLEN” (J. 24–27)

Kertomuksen alkuosan Matteus kertoo lähes sanasta sanaan kuten Markus. Opetuslapset ovat aamuyöllä kovassa aallokossa. Jeesus tulee heitä kohti (eikä aio mennä ohitse kuten Mk 6: 48), kuin aave. Salattu Jumala, luonnonvoimien herra, herättää kauhua.

Jeesuksen sanassa kaikuu vanhatestamentillinen Jumalan itseilmoitus: ”Minä olen” (*ego eimi*; vrt. Ex. 3: 14; vrt. myös Johanneksen ”minä olen” -sanat). Kehotuksen ”älä pelkää” lausuu VT:ssa usein Jumala itse tai hänen sanansaattajansa ilmestyessään ihmiselle (esim. Abrahamille Gen. 15: 1, Hagarille Gen. 21: 17, Iisakille Gen. 23: 24, Jaakobille Gen. 46: 3, Gideonille Tuom. 6: 23). Haluaako Matteus opettaa VT:n tapaan, että ihmisen luonnollinen reaktio salattun Jumalan ilmestyessä on pelko, jonka vain Jumalan oma sana voi poistaa?

”SINÄKÖ SE OOT...?”

MONIKASVOINEN PIETARI (J. 28–31)

Pietari on niin inhimillinen hahmo, että hän ansaitsisi oman saarnasarjan. Ei mikään kiiltokuva-jeesustelija, vaan äkkikipainen toiminnan mies. Lyhyt kertomus jättää juuri sopivasti aukkoja, jotta voimme kuvitella tähän kohtaukseen useita erilaisia pietareita:

— Hermostuksissaan puhuva suunpieksäjä-Pietari: kun muut eivät säikähdykseltään tiedä, mitä sanoa, Pietari avaa suunsa ja puhuu — jos ei muuten niin lämpimikseen (vrt. Mk 9: 5–6!).

— Itsevarma (tai sellaisen vaikutelman halukaasti antava) aloitteentekijä-Pietari: ”minä olen valmis tulemaan, hyppäämään veteen (vrt. Jh 21: 7!) tai vielä mieluummin veden päälle”, ”minä olen valmis rakentamaan majoja (Mk 9: 5 par), pysymään uskollisena (Mk 14: 29 par), vaikka leikkaamaan korvan Mestarini puolesta (Jh 18: 10)”.

— Leikkisä pikku-Pietari, joka haluaisi olla sankari: ”Olisipa kiva kokeilla, miltä tuntuu kävellä veden päällä.” ”Ei se pelaa, joka pelkää.”

— Salapoliisi-Pietari, joka asettaa tässä Herransa koetteelle (voisiko häntä moittia siitä? vrt. Mt 4: 7): ”Oletko sinä? Jos sinä olet, niin todista se...”

Onko Pietari uskonsankari? Vai pikemminkin antisankari?

”Käske minua tulemaan”, pyytää Pietari. Jeesus vastaa yhdellä ainoalla sanalla: ”Tule.” Hymyilekö hän hiljaa mielessään? ”Tule sitten, annas olla, katsotaanpas.” Haluaako hän alusta lähtien antaa Pietarille määrän oppitunnin?

Pietari uskaltaa heittäytyä — ja joutuu liemeen. Uskon benji-hyppy uhkaa päättyä nolosti. Se, joka antautuu dialogiin Jeesuksen kanssa, joutuu liukkaalle ja kostealle maaperälle. Uskon varmuus, alussa

ehkä tyylikkäästikin onnistunut *imitatio Christi* (j. 29) joutuu myrskyissä koetteelle, eikä Vapahtaja välttämättä säästä omiaan kastumasta. Veneestä ”alas” astumista (*kata-baino* j. 29) seuraa melko nopeasti vielä alemmas vajoaminen (*kata-pontizomai* j. 30), kun katse kääntyy pois Kristuksesta kohti myrskyä.

Mutta säästääkö Vapahtaja omansa hukkumasta? Mihin muuhunkaan Pietari voisi luottaa! ”Herra, pelasta minut!” Matteuksen muotoilemana avunhuudosta on tullut liturginen rukous (kuten toisessakin meri-ihmeessä Mt 8: 25): alussa Mestarin puhuttelu ”Herra” (Matteus varaa *kyrie*-puhuttelun ainoastaan Jeesuksen omien, ”sisäpuolisten” käyttöön, toisin kuin muut evankelistat), sen jälkeen rukoushuudaus ”pelasta minut!” (*soson me*). Pietari ei ole enää hädässä oleva raukka, vaan Jeesukseen turvaavan rukoukseen esikuva. Kun tosipaikka tulee, niin kalliokin (vrt. Mt 16: 18) joutuu etsimään tukevampaa kalliota jalkojensa alle.

Tarina päättyy onnellisesti: Jeesus tarttuu Pietarin käteen — kuten niin monta kertaa sairaan käteen parantaessaan tämän (sama verbi *sozo* = sekä ”pelastaa” että ”parantaa”). Pietari pääsee kuiville. Mutta ilman nuhteita hän, ”vähäuskoinen”, ei selviä (j. 31). Toisaalta: eikö sentään parempi vähän uskoa kuin ei lainkaan? (Ylipäänsä Matteus kuvaa opetuslapset myönteisemmin kuin Markus, joka kautta koko evankeliuminsa korostaa opetuslasten ymmärtämättömyyttä ja oikeastaan uskon puutetta.)

Juuri vähäuskoisuudessaan ja epäesimerkillisyydessään Pietari on oiva esimerkkihahmo. Juuri siksi, että hänestä voi maalata monenlaisia kuvia ja hänen aivoituksiaan voi arvuutella monenlaisiksi, häneen voi myös samastua. Hymyillessämme tuolle hädässä huutavalle suunpieksijälle hymyilemme samalla itsellemme. Sääliessämme häntä myönämme olemamme itse sääliittäviä. Ehkä jokaisessa meissä asuu jonkinlainen pietari (mutta millainen)? Ehkä itse kunkin sisimmässä on pikku pietarin piha? Vai olisiko mukavampi jäädä veneen pohjalle ja sulkea silmänsä kokonaan ympäröiviltä tyrskyiltä?

Vapahtaja vie omansa keskelle myrskyä, ei sen ohi. Ja kun hän saapuu, hän tulee kätkeytyä, kuin aave. Salatun Jumalan teema antaa maalauskelle majesteettilliset raamit. Mutta kuinka pitkälle voimme venyttää Salatun Jumalan teemaa katsellessamme tämän päivän teodikeaa, elämän ja kuoleman myrskyihin syystä ja syyttä vajoavia pietareita, joita Herran käsi ei näytä tavoittavan riittävän ajoissa? (Vai olivatko kenties kirkkolaivassa olevat niitä, joita kutsuttiin Herran käsiksi...?)

”TODELLA, SINÄ OLET...” (J. 32–33)

Matteuksen saarnan aamen voisi tuskin olla symbolisempi: Kun Jeesus ja Pietari ovat nousseet ”ylös” (*anabaino*) veneeseen, tuuli tyyntyy. Syvyyden kaasoimot ovat asettuneet. Jeesus on ottanut paikkansa luomakunnan Herrana, jota ”veneessä olijat” (kaikki kirkkolaivassa seilaavat) kumartaen palvoivat (pros-

kyneo j. 33) yhtyen kristologiseen tunnustukseen. Kehä sulkeutuu: Jeesus on ensin ilmoittanut itsensä: ”minä olen” (j. 27), Pietari on vastannut ”jos sinä olet...” (j. 28), ja nyt kuoropäätöksessä kaikki tunnustavat: ”todella, sinä olet...”. Alussa (j. 23) lukija näkee Jeesuksen yksin, lopussa (j. 33) yksin Jeesuksen.

Mika Aspinen

6.2.

Kynttilänpäivä

Lk 2: 22–35

Virret:

Alkuvirsi 48

Kolminaisuusvirsi 126

Päivän virsi 49

Uhrivirsi 326

Ehtoollisvirsi 121

Päätös virsi 194: 6

Jumalan kirkkaus Kristuksessa

Kynttilänpäivä on sydäntalven juhla, joka kutsuu saarnaamaan raikkaasti ja rohkeasti Kristuksen merkityksestä. Kyntteli on kutsu kiitokseen. Uskossa olemme jo nyt osallisia Kristuksen kirkkaudesta.

1. Kynttilänpäivää vietetään 40. päivänä joulusta. Mooseksen lain mukaan (Lev 12: 2, 4) Jeesuksen vanhemmat saapuivat tuomaan köyhän perheen uhrin kiitokseksi esikoispojan syntymästä. Maria ja Joosef elivät luontevasti oman kansansa uskon perinteessä.

Meille kirkollisen tavan noudattaminen ja kirkovuoden sykkeessä eläminen tuo syvyyttä uskonelämään. Perinteen noudattaminen on osa ihmisen elämänhallintaa, osa yhteisöllisyyttä ja mahdollisuus käsitellä oman elämän perimmäisiä kysymyksiä.

2. Kynttelin evankeliumi on osa evankeliumien lapsuuskertomuksia (Mt 1–2 ja Lk 1–2). Niiden äärellä nousee mieleen ajatus: Hyvyys ei ole maailmasta kadonnut ! Lapsuuskertomusten henkilöohamot ovat hurskaita. He ovat oivaltaneet paikkansa Jumalan maailmassa. Heitä hallitsee nöyryys ja

levollinen luottamus Jumalaan. He suostuvat Jumalan tahtoon.

Simeon oli sovinnossa elämänsä kanssa. Hän oli suostunut odottajan osaan. Nyt hän suostui myös löytämään ja lähtemään. Simeonin hahmo on valoisan vanhuuden prototyyppi. Hänen olemuksensa oli Kristuksen kirkastama. Hänelle tärkeä ajatus oli Jumalan aika.

Mikä on nykyihmisen prototyyppi? Kireä ja kiireinen ihminen menettää aitoutensa ihmisenä. Hän menettää kyvyn odottaa. Simeonissa kohtaamme levollisuutta, jonka lähellä on hyvä olla. Onnellinen hän oli sikäläkin, että usko muuttui näkemiseksi jo ajallisen elämän aikana. Ehkä jumalanpalveluksessa, sen ylistyksessä, sakramenttien osallisuudessa, voimme itse kokea kohdallamme Jumalan ajan: Nyt saan rauhan.

3. Simeonin usko oli avara. Hän sai pitää sylissään omaa henkilökohtaista Vapahtajaansa, joka oli hänelle myös oman kansan ja kaikkien kansojen Vapahtaja. Usko ei ollut hänelle pelkkä oman kaipeuden täyttymys. Pyhän Hengen kirkastama asenne oli avara suuntautuminen myös ulospäin omasta itsestä.

Kyntteli on lähetyspyhä. Lähetystyön raikas näköala avautuu Simeonin kiitosvirrestä. Minun Vapahtajani on aina myös maailman Vapahtaja. Siksi uskon ja evankeliumin vuolas puro etsii uusia uomia. Älköön routa ja jää estäkö tätä elämänliikettä!

4. Simeon siunasi lapsen vanhemmat. Tällä nimenomaisella teolla oli poikkeuksellinen sisältö.

Kysymyksessä on ristin siunaus. Marian kuulemat sanat miekasta lävistivät myös Joosefin sydämen. Näin herkkään hetkeen tempelissä laskeutui ristin näköala. Jeesuksen lähellä eläminen on kulkemista ristin tiellä, siunattuna. Siunattu elämä ei ole kiiltokuvan idylli.

Siunaus tulee aina Jumalalta. Siunaus antaa voimaa kulkea arjessa.

Simeon välitti vanhemmille sen siunauksen, jota he tarvitsivat. Olisi onnellista, jos me elämän ristin ja raadollisuuden keskellä voisimme toimia siunauksen välittäjinä.

5. Lapsuuskertomusten ilmapiiri on kiitollisuus. Kiitosmieli syntyy Jumalan lupausten varassa elämisestä. Tekstin mukaan Simeon oli kirjaimellisesti osallinen monesta Jumalan hyvyyden lahjasta. Niitä olivat lohdutus, johdatus, rauha, pelastus, valo ja kirkkaus.

Ehkä joitakin näistä lahjoista voimme itsekin kokea ja vastaanottaa jumalanpalveluksessa. Psalmit tarjoavat meille välineen ja sanat kiitokseen sekä yhteisessä kokoontumisessa että omassa kamiossa.

6. Minua kyntteli kutsuu ennen muuta pohtimaan, mitä on Kristus-keskeinen elämä. Se valo, josta Simeon oli osallinen, ei ollut lähtöisin hänestä itsestään. Kristus-keskeisessä elämässä Jumala saa Jumalan paikan ja ihminen löytää oman paikkansa.

Rukoukseen alkaa tunkeutua kiitoksen sävyjä. Ei niin, että minä olisin suuri löytäjä, vaan yksinkertaisesti Kristuksen kasvat kirkastuvat heikolle ihmi-

selle. Voisiko meistä kasvaa aitoja hengellisiä persoonallisuuksia, joiden lähellä on helppo usko Jumalaan ja joita hallitsee Kristuksen läsnäolo? Näin voi käydä, vaikka emme yritä olla yhtään enempiä kuin olemme.

Jumalanpalveluksen lopussa on Herran siunaus. Sen äärellä tulee aina mieleeni sana rukousvastaus. ”Herra kirkastakoon teille kasvonsa”. Tämä pyyntö on jo toteutunut Kristuksen tullessa maailmaan. Hänessä näkyvät Jumalan rakastavat kasvot kirrkaasti. Tämä huokaus toteutuu jatkuvasti uskon ihmeessä, joka tapahtuu, kun on Jumalan aika.

ESIRUKOUSAIHEET

- Jumalan omaisuuskansa Israel ja lähetystyö
- ensi sunnuntaina alkava Yhteisvastuukeräys
- presidentinvaali

PROSESSIO

- kynttilä jokaiselle jumalanpalveluksen toimittajalle kulkuessa
- lähetyskynttelikön käyttö osana toteutusta

Antti Rusama

13.2.

6. sunn. loppiaisesta

Mk 9: 38–41

Virret:

Alkuvirsi 385: 1–3

Kolminaisuusvirsi

128 :2–4

Päivän virsi 165

Uhrivirsi 415

Ehtoollisvirsi 451

Päätösvirsi 449

Mustavalkoinen pappi

Papilla on mustavalkoinen ongelma. Kristillisellä julistuksellamme on sama trauma. Monet meistä kantavat sisällään taakkaa, jonka tunnemme nousevan historian hämärästä ja kohdistuvan juuri saarnavirkkaan. ”Te olette aina niin jyrkkiä ja tuomitse-

via. Maailma on vivahteikkaampi. Maailma on värikkäämpi. Ei sitä voi katsoa vain mustavalkoisena. ”Yliherkkä omatunto kantaa mukanaan taakkaa, joka saa varomaan sekä mustaa että valkoista.

Pukeutumisessakin monet meistä tahtovat tulla esiin näitä sävyjä. Jos onkin mustavalkoinen paita on sen päälle saatava jotain värikästä, vaikka punainen pikkutakki. Tai sitten on hankittava paita, joka on harmaa tai vaaleansininen. On sisäinen pakko samalla kertaa erottua ja sulautua. Kuka kuuluu meihin, sanoman puolustajiin?

Nuori Saarikoski sanoi kerran jotenkin siihen tapaan, että mitä mieltä on puolustaa sanomaa, jota kukaan ei vastusta. Tai mitä mieltä on vastustaa sanomaa, jota kukaan ei puolusta.

Markus on tallettanut asian myönteisemmän muodon: ”Joka ei ole meitä vastaan, on meidän puolellamme.” Se kuulostaa kansankirkkoon sopivalta periaatteelta. Siinä on kansankirkon toiminta-ajatuksen vahvuus. Rakentaa jäsenistöön, joka tosin aina ei ole kovin toimielias mutta kuitenkin kuuluu meihin, ei ole meitä vastaan.

Monissa seurakunnissa on jouduttu kokemaan innokkaiden evankelioiden nurkkakuntaisuus. On ollut pakko sanoa, ettemme voi ottaa vastaan vieraita, jotka katsovat tehtäväkseen tämän seurakunnan haukkumisen. Ei ole oikein, että otetaan seinien sisälle niitä, jotka näkevät vain tämän kansankirkon seurakunnan huonot puolet. Niitähän meillä toki on. Pappi sekä diakoniat ja kanttorin viran haltijat tuntevat ne kyllä nahoissaan.

”Tahdotko, että käskemme tulen iskeä taivaasta ja tuhota heidät.” (Lk 9: 54). Jeesuksen seuraajatkin näkivät, että ympärillä oli muitakin toimijoita. He ajoivat pahoja henkiä ulos Jeesuksen nimessä. Mutta heidän ei tiedetty kuuluvan Jeesuksen seuraajien joukkoon. Tällä kohdin Jeesus oli hyvin lempeä. ”Ihmisen Poika ei tullut ihmisten sieluja kadottamaan vaan pelastamaan.” (Lk 9: 56). Aavistuksen verran tiukempi on näkemys, jonka mukaan Jeesus sanoo, että kaikki, jotka eivät ole hänen puolellaan, ovat häntä vastaan (Lk 11:23). Ja jokainen, joka ei Jeesuksen kanssa kokoa, se hajottaa (Mt 12:30).

Ketkä ovat nyt Jeesuksen puolella? Ketkä kokoaivat? Ketkä hajottavat? Vapahtajamme on samalla kertaa sekä lempeä että tiukka ja määrätietoinen. Puolella olemiseen riittää, että antaa Kristuksen omalle maljallisen vettä. Hän ei jää palkkaansa vaille. Ei siis ole kysymys erityisistä tunnustajista vaan asian puolesta olevista ihmisistä, jotka tekevät jotain arkista ja tavallista. Eivät ainakaan ole estämässä. Omassa seurakunnassamme mietiskelimme tätä valitsemme vuoden seurakuntalaista. Tämä on äärimmäisen helposti väärinkäsityksiä aiheuttava valinta enkä tiedä edes, voiko sitä suositella. Viimeksi kuitenkin nostimme esille työssäkäyvän miehen. Hän ei erityisesti ole minkään uskonnollisen järjestön julistaja. Hän on kuitenkin ollut mukana poikakerhoissa ja retkillä ja arkisella tavalla isän ja miehen mallina. Pidän itse tätä terveellisenä esille nostamisena siksi, että huomaisimme tavalliset tukijamme. He, jotka

eivät juuri metelöi ja pidä ääntä.

Oman paitani sisällä tunnen tämän ongelman hyvin. Aina ei jaksa pitää mustavalkoista paitaa. Aina ei jaksa pitää esillä mustavalkoisia näkemyksiä. Lohduttavaa tässä on se, että Vapahtajammekin hyväksyi tuon lievemmän tulkinnan. Riittää sekin, ettei ole evankeliumin vastustaja. Puolustaja pitää olla. Ja senkin voi tehdä varsin arkisin tavoin. Paras olla Jeesuksen puolella.

Matti Perälä

20.2.

3. sunn. ennen

paastonaikaa

Mt 19: 27–30

Virret:

Alkuvirsi 399

Kolminaisuusvirsi 130

Päivän virsi 164

Uhrivirsi 402

Ehtoollisvirsi 230

Päätösvirsi 206: 4–6

Mitä me siitä saamme?

Jeesus kulkee kohti Jerusalema Matteuksen luvuissa 19–20. Edellä on monenlaista pohdintaa siitä, kuka pelastuu: Lapset saavat siunauksen ja erityispaikan Jumalan valtakunnassa (19: 13–15). Mutta rikkaan pelastuminen onkin jo vaikeampaa (19: 16–26). Tämä herättää opetuslapsissa kysymyksen: Entä me? Sanoissa on jotakin samaa kuin tuhlaajapojan isoveljen närkästyksessä: ”Kaikki nämä vuodet minä olen raatanut...” (Lk 15: 29). Jeesuksen lähipiiri vahvuu: Miten käy meidän, jotka olemme tehneet suurimmat uhraukset Jumalan valtakunnan vuoksi?

Jeesus antaa Pietarille vastauksen, johon tässä elämässä kiinni oleva nykyihminen ei nikottelematta tyytyisi. Jeesuksen katse kääntyy suoraan uuteen maailmaan. Siellä uskon tähden koetut menetykset korvataan moninkertaisesti. Onko pakko viitata vain tulevaan elämään? Pitääkö uskon tähden luopua tärkeistä asioista, jotta ansaitsisi huikean palkinnon? Luukkaan paralleelissa keskustelu esitetään toisin (Lk 18: 28–30). Jeesuksen mukaan perheestään luopu-

neet saavat menetyksensä jo tässä ajassa moninkertaisesti takaisin ja tulevassa maailmassa he saavat ikuisen elämän. Taivaan valtakunnan hallitsemisesta ei puhuta mitään. Matteuksen ratkaisu osoittaa evankeliumin syntytilanteen: Matteuksen seurakunta piti opetuslapsia suuressa arvossa. Tuolle seurakunnalle oli tärkeää, että apostoleilla on merkittävä rooli uudessakin maailmassa.

Kun mietitään jaksosovellutuksia omaan käytäntöömme, on nähtävä opetuslasten tilanteen erikoisuus. Ei ole kyse ”normaaleista seurakunta-aktiivista” eikä kai kristityn ihanteestakaan. Jeesuksen maanpäällinen toiminta synnytti ainutlaatuisen eskatologisen ilmapiirin, jossa Jeesus itsekin otti etäisyyttä omaan perheeseensä (Mt 12: 46–50). Evankeliumeiden mukaan hän kutsui oppilaita todella jättämään kaiken ja seuraamaan häntä. Nämä perheelliset miehet jättivät kotinsa ja läheisensä ainakin niiksi muutamiksi vuosiksi, jolloin he kulkivat Jeesuksen mukana ympäri Palestiinaa. Jakeissa Mt 19: 27–30 käyty keskustelu nousee tästä erityisestä tilanteesta. Näyttää siltä, että ylösnousemuksen jälkeen apostolit tekivät työtään taas puolisoidensa kanssa saaden elatuksensa seurakunnilta. Tähän viittaa korinttilaisille tuotunut Paavali, joka on tarkoituksella jättänyt käyttämättä hänelle kuuluvia apostolin oikeuksia ja päättänyt itse elättää itsensä (1 Kor 9: 3–12).

Päivän epistolassa muuten näkyy Paavalille tyyppillinen suuri ehdottomuus uskon ja armon asiassa. Hänen kirjeistään ei hevin saa apua arkielämän ratkaisuihin. Tälle naimattomalle, kiertelevälle saarnaajalle oli luonnollista sanoa: Kristuksen tähden olen heittänyt kaiken roskana pois (Fil. 3: 8). Hän ei näinä roskina ehkä ensisijaisesti ajattele vanhempiaan, puolisoa, lapsia, peltoja vaan juutalaiseen uskon kuuluvia tekoja, mutta mistä sen tietää?

Kohtaa selitettäessä on minusta avattava myös laajempi kristillinen näkökulma elämään. Usko ei anna lupaa ensimmäisten opetuslasten tavoin jättää kaikkea, vaikka joskus sekin voi tulla eteen. Vastuu ajallisista on kannettava. Pelastuksen suuruus ei liity maan päällä koettujen menetysten määrään. Toivon mukaan uskova kysyy jotakin muuta kuin, ”mitä minä tästä saan”.

Lähestyvä paastonaika antaa aiheen pohtia yleensäkin luopumista. Pelastuksen lahja ei uhrautumisilla suurene, mutta Jumalan edelle menevät asiat ovat elämässä ehdottomasti liikaa: niistä on luovuttava. Luterilainen opetus ei tässä kuitenkaan painota nimenomaan perhesiteiden vahingollisuutta. Arjen elämä perheessä, suvussa, työpaikalla on Jumalan antaman kutsumuksen hoitamista. Sellainen elämä antaa päivittäin monta mahdollisuutta harjoitella rakastamista ja palvelemista. Kohteita riittää perheen ulkopuolellakin. Jeesuksen loppulause paljastaa pelastuksen yllätyksellisyyden. Jumala voi tehdä ensimmäisistä viimeisiä ja viimeisistä ensimmäisiä. Hän hallitsee. Hän tietää, mitä me siitä saamme.

Riitta Särkiö

Asiantuntijuus esille!

Diakoniatyöntekijöiden liitto on perustamassa jäsenistään **diakonian asiantuntijarekisteriä**. Rekisteriin pyritään saamaan asiantuntijoita diakonian eri osa-alueilta. Millä alueella on sinun asiantuntijuutesi? Oletko paneutunut velkaneuvontaan, ruokapankkitoimintaan, työttömyyteen tai yhteiskuntadiakoniaan? Vai löytyykö vahvuutesi vapaaehtoistyöstä tai pakolaistyöstä? Koetko olevasi asiantuntija yleisessä diakoniatyössä tai nuorisodiakoniassa? Oletko perehtynyt surutyöhön tai henkiseen huoltoon onnettomuuksissa?

Nyt turha vaatimattomuus pois ja oma asiantuntijuus laajempaan käyttöön. Asiantuntijarekisteri palvelee paitsi paikallista ja valtakunnallista mediaa myös meitä itseämme auttamalla verkostoitumaan ja löytämään yhteistyökumppaneita oman ammattiryhmämme sisältä. Rekisteriin voit ilmoittautua oheisella lomakkeella. Tietoa säilytetään, kunnes työntekijä itse ilmoittaa haluavansa nimensä pois rekisteristä. Suotavaa on ainakin kahden vuoden sitoutuminen. Lisätietoja voit kysellä liiton toimistosta Raija Pyyköltä p. 09-1502286 ja 040-7650477.

Diakonian asiantuntijarekisteri

Rekisteriin kirjataan jokainen, joka itse toimittaa tiedot täytettynä ja allekirjoitettuna postitse osoitteella: Diakoniatyöntekijöiden liitto, Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki.

Nimi: _____

Osoite: _____

Puhelin: _____

Työpaikka: _____

Erityisosaaminen: _____

Perus- ja jatkokoulutus erityisosaamisen alueelta: _____

Työkokemus erityisosaamisen alueelta: _____

Vakuutan antamani tiedot oikeiksi ja annan luvan julkaista nämä tiedot diakonian asiantuntijarekisterissä.

Paikka ja aika: _____

Allekirjoitus: _____

Aikaa perheelle

A-lomien tuetut perhelomat ovat nyt haussa. Kevään 2000 lomakausi alkaa 15.2. ja päättyy 31.5. Hakuuikaa on 14.1.2000 asti.

Kysy myös Huhmarissa järjestettävistä edullisista pikkulasten perhevii-koista. Kevään 2000 virkistysviikot järjestetään 13.-18. 3. **haku 28.1.** ja 15.-20. 5. **haku 31.3.**

Hakuohjeet ja -kaavakkeet saat omasta liitostasi, A-lomista tai www.a-lomat.fi

Eläkeläisten omat viikot

Akava-järjestöjen Lomayhdistys A-lomat tarjoaa yhdessä Perhelomien kanssa akavalaisille ikäihmisille rentouttavan kunto- ja virkistysloman. Loma antaa tietoa ja käytännön vinkkejä terveydestä, ruokailutottumuksista ja painonhallinnasta. Ohjelmaan kuuluu monipuolista liikuntaa paikallista kulttuuritarjontaa unohtamatta.

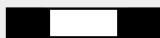
Ikäihmisten kunto- ja virkistyslomia järjestetään Polvijärvellä, Lomakeskus Huhmarissa.

Loma järjestetään **17.-22.1.2000.** Hakuuika päättyy **15.12.1999**

Loma maksaa 100 markkaa vuorokaudelta eli koko hinta on 500 markkaa.

Ota yhteyttä ja kysy lisää
09-1502 484 klo 9-12
09-1502 351 (nauhoite)
fax 09-145 706
uostarinen@a-lomat.fi
www.a-lomat.fi

A-lomat ry
Kellosilta 7,
00520 Helsinki

Suomen kirkon pappisliitto

Finlands kyrkas prästförbund r.y.

Perustettu 14. 1. 1918

PUHEENJOHTAJA

Khra Juha Kauppinen
Helakallionkatu 6 F
33580 Tampere
(03) 219 0203 (työ)
(050 554 2427 (GSM)
s-posti:
juha.kauppinen@evl.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Teol. tri Esko Jossas
(09) 150 2467 (työ)
050 511 6683 (GSM)
(019) 387 014 (koti)
s-posti: esko.jossas@pappisliitto.inet.fi

APULAIS-TOIMINNANJOHTAJA

Pastori Jukka Huttunen
(09) 150 2466 (työ)
(09) 812 165 (koti)
050 546 2763 (GSM)
s-posti: jukka.huttunen@pappisliitto.inet.fi

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ

Rovasti Osmo Setälä
(09) 1502 468 (työ)
050 546 2764 (GSM)
(09) 241 0015 (koti)

JOHTAJIEN SIHTEERI

HSO-siht. Tuula Anttonen
(09) 150 2453
s-posti: tuula.anttonen@pappisliitto.inet.fi

TOIMISTOSIHTEERIT

Liiton talous
Anne Taanila
(09) 150 2657
s-posti: anne.taanila@pappisliitto.inet.fi
Jäsenasiat
Heli Meinola
(09) 150 2653
s-posti: heli.meinola@pappisliitto.inet.fi

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoimna arkisin
klo 9.00-15.00
fax (09) 148 5875
kotisivu www.evl.fi/jst/pappisliitto/
s-posti: suomen.kirkon@pappisliitto.inet.fi

Diakonia-työntekijöiden liitto

Diakoniarbetarnas förbund r.y.

Perustettu 15. 6. 1958

PUHEENJOHTAJA

Diakonissa
Sisko Rantalankila
Porintie 1 B 11
00350 Helsinki
(09) 561 70416 (työ)
(09) 551 696 (koti)

TOIMINNANJOHTAJA

Diakonissa, terv. hoit.
Riitta Hiedanpää
(09) 150 2287 (työ)
040 516 5557 (GSM)
(09) 477 3853 (koti)
s-posti: riitta.hiedanpaa@dtl.inet.fi

JÄRJESTÖSIHTEERI

Diakonissa,
Ttm Raija Pyykkö
(09) 1502 286 (työ)
040 7650 477 (GSM)
09-588 1357 (koti)
s-posti:
raija.pyykko@dtl.inet.fi

TOIMISTOSIHTEERI

Seija Ruotsalainen
(09) 150 2487 (työ)
s-posti: seija.ruotsalainen@dtl.inet.fi

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoimna arkisin
klo 8.00-15.00
fax (09) 877 7397

PERUSALOJEN AKATEEMISTEN TYÖTÖMYSSASSA

PL 44 / Fabianinkatu
17 B, 00131 Helsinki
puh. (09) 625 634
(Tarja Kontkanen)
fax (09) 622 5631
s-posti: tarja.kontkanen@patkassa.fi

Suomen kanttori-urkuriliitto

Finlands kantor-organistförbund r.y.

Perustettu 15.6.1907

PUHEENJOHTAJA

Kanttori, DU
Marjukka Andersson
Myllykallionrinne 2 B 15,
00200 Helsinki
(09) 675 248 (työ)
040 513 6235 (GSM)
(09) 679 443 (koti)

TOIMINNANJOHTAJA

Varatuomari
Pentti Niemelä
(09) 1502 445 (työ)
040 512 9985 (GSM)
(09) 7262 321 (koti)

TOIMISTOSIHTEERI

merkonomi Hely Muncck
(09) 1502 446 (työ)

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo
9.00-15.00
fax (09) 2787 177
kotisivu www.kolumbus.fi/skul/
s-posti: kanttori.urkuri-liitto@kolumbus.fi

ERITYISKOULUTETTUIJEN TYÖTÖMYSSASSA

Asemamiehenkatu 2,
8 krs., 00520 Helsinki
puh. (09) 150 21
fax (09) 272 1212

Diakonia-työntekijän salkusta

Ministereiden työnjaosta puhuttaessa käytetään usein ilmaisua salkkujen jako. Toisen salkku on painavampi ja toisen kevyempi; arvioidaan virkojen merkityksiä.

Jokaisella arvonsa tuntevalla työntekijällä on jonkinlainen apu tärkeimpien asiapapereiden siirtämiseksi paikasta toiseen. Joku kantaa papereita repussa, jollain toisella on käytössään bussiyhtiöstä saamansa kevyehkö mainoskannin, joku kantaa papereita kauniissa nahkaisessa salkussaan. Hiljattain sain toimia arvokkaassa tehtävässä kun sain kuljettaa piispan kauniin nahkaisen salkun sekä tukevan muovisen matkalaukun kirkolta pappilan eteiseen. Sillä välin seurakuntamme 550-vuotisjuhlien kunniaksi piispaa kuljetettiin vanhalla Fordilla autoletkan etunenässä juhlapaikalle.

Ajaessani muiden jäljessä piispan salkku autoni istuimella, ajattelin mitä kaikkea raskastakin piispa joutuu salkussaan kantamaan. Mikä on se huolien määrä, joka on sälytetty piispan harteille. Salkku ei ole ainoa apuväline, jota piispa tarvitsee tehtävänsä hoitamiseen. Eräs luottamushenkilö viittasi puheenvuorossaan piispalle piispan sauvaan. Piispa-

han on paimen ja hänellä on sauva, jolla voi puolustaa laumaa. Piispan vastaus kun hän sanoi, että sauva voi helposti särkyä oli puhutteleva. Onkin totta, että millä laumaa sitten voi puolustaa jos sauva särkyy.

Diakoniatyöntekijöillä ei ole sauva. Mutta salkku ja reppuja on moneen lähtöön. Salkku täyttyy monenlaisista papereista. Millainen on diakoniatyöntekijän salkku tai reppu. *On reppu reissumiehelle kait kaikkein paras tuttu vaan mitä reppu sisältää se on jo eri juttu, jos kaiken kertoa siitä, ei koskaan aika riitä.* Raotan nyt hieman omaa salkkuni. Ensimmäiseksi esiin tulee avaamaton tilin nauha. Se muistuttaa minua siitä, kuka minulle palkan maksaa. Someron ja Somerniemen seurakunnat. Olen tämän yhteisön palveluksessa ja minun tulee ajatella sen parasta. Se on osa Kristuksen kirkkoa, jonka jäseniä on osalleni uskottu tässä palvelutehtävässäni. Hoidan kirkon virkaa. Se virka on osa samaa virkaa jota pappi ja piispakin hoitavat. Minulla on onni olla kirkon virassa. Toisena paperina eteeni tulee kannanotto. Sen on allekirjoittanut kymmenen rovastikunnan diakonian viranhaltijaa. Siinä kerrotaan kuinka vaativaa työtä me teemme ja vaaditaan työehtojen parantamista mm. palkkauksen ja vapaapäivien osalta. Lisäksi vaaditaan luottamusjärjestelmää koskemaan myös pieniä seurakuntia. Se on hieno paperi. Yksimielisen joukon tahdon ilmaus, jolla halutaan rakentaa työyhteisöjä tasa-arvoisemmaksi ja parantaa työntekijöiden sosiaalista asemaa. Se on lähetetty liiton hallitukselle sekä työnantajapuolen edustajalle kirkon sopimusvaltuuskuntaan. Salkussa on myös liiton esite, jonka kannessa hienosti lukee: Kutsumus ja ammattitaito kunniaan.

Salkkuni papereita selatessa tulee eteeni keltainen kutsu, joka on otsikoitu *Hyvä seutukunnan päättäjä*. Paperissa kutsutaan tutustumaan Y-säätiön toimintaan. Y-säätiöhän perustettiin aikanaan poistamaan asunnottomuutta Suomesta. Ongelma on erityisen vaikea silloin kun on kysymys yksin-eläjästä. Viime vuosina asuntotilanne on taas vaikeutunut. Yksinäisen miehen asuntotilanne voi olla lohduton. Rovastikunnan diakoniatyöltä lähti kirje kaikille seutukunnan päättäjille, (kunnat ja seurakunnat) yli neljäsatua kutsua. Kahvitkin oli katettu kahdellesadalle. Paikalla oli kaksikymmentäseitsemän kuulijaa, kun Hannu Puttonen kertoi säätiön-sä toiminnasta.

Rovastikunnan diakoniatyöntekijät kohtaavat työssään asunnottomuuden kivun yksittäisten asiakkaiden kasvoissa. Erityisesti ne, joilla on monenlaisia muitakin vaikeuksia, joutuvat syrjään helposti myös asuntomarkkinoilla. Jos repun sisällä on ahdistus ja huoli, reppu alkaa painaa.

Diakonian virka on ahdistuksen ja huolen virka. Se on myös sellainen virka, että vaikka salkku on hyvä, ei sauvakaan olisi pahitteeksi. Voisi siihen ainakin nojata kun meinaa horjahtaa.

2

Jukka Huttunen: Kansa uskoo

3

Esko Jossas: Hyvästä henkilöstöpolitiikasta

4

Uutisia

7

Sisko Rantalankila: Voittoa ja tappioita

8

Raija Pyykkö:

Diakoniatyöntekijät tyytymättömiä palkkaansa

10

Eero Huovinen:

Miten kirkko voi tukea teologian opiskelijoita?

13

Juha Kauppinen: On aika puhua pappeudesta

14

Janne Hatakka: Pappi, lukkari ja netti

16

Kati-Pupita Mattila:

Seurakunta yhteyden ja diakonian tuottajana

17

Marjukka Anderson: Rakkaudesta jumalanpalvelukseen

18

Matti Repo: Kristillinen ajanlasku

22

Pia Gävert: Työtön ja teologia kohtaavat

24

Harri Heino: Kansan usko ja luterilaisuus

25

Laura Maria Raitis: Kirkko sanattomana?

29

Jaana Lähteensuo: Uushenkisyyden käsityksiä

33

Tapio Seppälä: Kutsumuksessa Jumalan ääni?

34

Lassi Rajamäki: Postmoderni jumalaton

38

Osmo Setälä: Veroilmoitus vuodelta 1999

42

Opiskelijavinkkeli

Riikka Turunen: Opiskelijan vapaapäivä

43

Tekstin ääressä

55

Jari Huhtasalo: Diakoniatyöntekijän salkusta

Kirkko ja sen tulevat teologit

Piispa Eero Huovisen mukaan myös kirkon tulevien työntekijöiden motivaatio työhön on asetettava tärkeäksi tavoitteeksi. Hengellisen ja käytännöllisen vastuun kantamiseen kirkolla on monia keinoja.

Sivut 10–12

Ajanlaskun vuodet ja riemut

Luterilaisille riemuvuosi on uutuus, mutta katolinen kirkko on viettänyt ensimmäistä riemuvuotta jo vuonna 1300. Riemuvuosi kuten koko kristillinen ajanlasku on kristologisesti perusteltu.

Sivut 18–21

Uususkonnolliset ilmiöt ja luterilainen kristillisuus

Suomalaisten valtaenemmistö pitää edelleen itsensä kristittyinä ja luterilaisina, mutta uususkonnolliset käsitykset tunkevat vaivihkaa ihmisten uskonnollisuuteen. Jälleensyntymisusko, uushenkisyys, usko energiavirtoihin, todellisuuden ja kaikkien uskontojen ykseyteen sekä ihmisen jumalalliseen luontoon ovat esimerkkejä uudesta uskonnollisesta moninaisuudesta.

Sivut 24–32

kuva Laura Maria Raitis

Usko jälleensyntymiseen on uususkonnollisuudessa saanut erilaisen merkityksen kuin buddhalaisuudessa, jossa jälleensyntymäinen ymmärretään kiroukseksi.